KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 17.7.2026 r.
COM(2026) 600 final

2026/0203 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/943 w odniesieniu do dostosowania rachunków za energię elektryczną w Unii do przyszłych rozwiązań przez obniżenie kosztów systemowych oraz wspieranie elektryfikacji i cyfryzacji

{SWD(2026) 600 final}

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

- **Przyczyny i cele wniosku**

Komisja Europejska („Komisja”) przyjęła w lutym 2025 r.[1] Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii, obejmujący środki służące obniżeniu kosztów energii dla obywateli i przedsiębiorstw, przy czym większość z tych środków ma zostać wdrożona w krótkim terminie. W planie działania przeanalizowano czynniki wpływające na wzrost cen energii i w efekcie wskazano koszty dostaw energii i opodatkowanie oraz koszty sieci i systemów jako kluczowe obszary, którymi należy się zająć, aby wpłynąć na obniżenie rachunków za energię dla europejskich odbiorców. W następstwie przyjęcia tego planu Komisja przedstawiła szereg inicjatyw, w tym wytyczne dotyczące nieulegających dezaktualizacji opłat sieciowych[2], pakiet dotyczący europejskich sieci energetycznych[3], pakiet energetyczny dla obywateli[4] oraz strategiczny plan działania na rzecz cyfryzacji i sztucznej inteligencji w sektorze energii[5].

W związku z wydarzeniami na Bliskim Wschodzie w dniu 19 marca 2026 r. Rada Europejska wezwała Komisję do pilnego przedstawienia ukierunkowanych środków dotyczących konkretnych działań na rzecz zmniejszenia wszystkich komponentów cen energii elektrycznej.

Komisja odpowiedziała na ten apel, publikując komunikat AccelerateEU[6], w którym wyjaśniła, że obniżenie kosztów energii wymaga przyspieszenia wdrażania rodzimej czystej energii i zwiększenia tempa elektryfikacji. Działaniom tym powinna towarzyszyć dalsza modernizacja systemu elektroenergetycznego, obejmująca środki dotyczące budowy nowej infrastruktury sieciowej, wykorzystania istniejącej infrastruktury oraz opodatkowania.

Niniejszy wniosek przyczynia się do osiągnięcia celu AccelerateEU przez udoskonalenie projektowania opłat sieciowych, tak aby zapewnić efektywność kosztową sieci przesyłowych i dystrybucyjnych oraz zachęcić zarówno operatorów systemów, jak i użytkowników systemów do lepszego wykorzystywania istniejącej infrastruktury. Ponadto wprowadza się w nim środki podatkowe, które mają między innymi zapewnić niższe opodatkowanie energii elektrycznej niż gazu ziemnego. We wniosku doprecyzowano również rolę krajowych organów regulacyjnych w zapewnianiu efektywnego dostępu do sieci przesyłowych i dystrybucyjnych na przejrzystych i niedyskryminacyjnych warunkach[7], w tym w sytuacjach występowania ograniczeń przesyłowych w sieci, które mogą wymagać zastosowania środków zapewniających odpowiedni stopień dojrzałości i postępy w zakresie realizacji wniosków o przyłączenie do sieci, a także określenia warunków przyznawania priorytetu.

Opłaty sieciowe

Wspólny rynek energii elektrycznej jest jednym z fundamentów konkurencyjności i dobrobytu Unii. Unia dąży do dekarbonizacji przy jednoczesnym zwiększeniu przystępności

---

1 COM/2025/79.
2 C/2026/126.
3 COM/2025/1005.
4 COM/2026/115.
5 COM/2026/501.
6 COM/2026/370.
7 Art. 3 lit. q) rozporządzenia (UE) 2019/943.

cenowej energii i bezpieczeństwa energetycznego. Ma to kluczowe znaczenie dla konkurencyjności przemysłu europejskiego, zgodnie z zapisami Paktu dla czystego przemysłu[8], w którym uwzględniono również potrzebę wspierania strategicznej autonomii, zabezpieczenia niezbędnych łańcuchów dostaw i utrzymania dobrobytu gospodarczego. W ostatnich latach, naznaczonych dwoma kryzysami, Unia zmagała się jednak z rosnącymi kosztami energii, co zagraża jej konkurencyjności.

Europejska sieć elektroenergetyczna charakteryzuje się największą na świecie liczbą wzajemnych połączeń i stanowi główny filar europejskiego rynku energii elektrycznej. Rosnące zapotrzebowanie na energię elektryczną, coraz szersza elektryfikacja zastosowań końcowych, decentralizacja wytwarzania energii elektrycznej oraz przyspieszony rozwój odnawialnych źródeł energii będą wymagały znacznych inwestycji w modernizację i rozbudowę sieci elektroenergetycznej, a także optymalizacji sposobu ich projektowania i eksploatacji. W okresach, gdy duża ilość energii elektrycznej jest wytwarzana ze źródeł odnawialnych, niskie lub ujemne ceny energii elektrycznej – które w ostatnich latach występują coraz częściej[9] – wskazują na potrzebę zwiększenia elastyczności systemu. Ma to kluczowe znaczenie dla pełnego wykorzystania potencjału odnawialnych źródeł energii i uniknięcia nieefektywnego kosztowo ograniczania wytwarzania, a jednocześnie dla zachęcania do zużywania energii w okresach i miejscach, w których dostępne są jej najtańsze źródła, a koszty eksploatacji systemu są najniższe.

Koszty systemu elektroenergetycznego są pokrywane z opłat sieciowych. Z opłat tych finansuje się modernizację infrastruktury sieciowej, a także utrzymanie i eksploatację systemu. Jest to nieodzowne do wdrażania odnawialnych źródeł energii, elektryfikacji oraz zaspokojenia nowego popytu ze strony przemysłu i przedsiębiorstw. W ostatnich latach opłaty sieciowe stanowiły średnio 24–29 %[10] kwoty rachunków gospodarstw domowych za energię elektryczną (pozostałymi głównymi składnikami były cena samej energii, podatki i inne opłaty oraz koszty emisji dwutlenku węgla). Chociaż oczekuje się, że składnik energetyczny ceny prądu zmniejszy się, to jednak prawdopodobnie wzrośnie udział kosztów sieci na rachunkach za prąd. Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) szacuje, że stworzenie zdekarbonizowanego unijnego systemu energetycznego będzie wymagało inwestycji o bezprecedensowej skali w sieci przesyłowe i dystrybucyjne energii elektrycznej[11]. Oznaczałoby to podwojenie, a nawet potrojenie rocznych nakładów inwestycyjnych w porównaniu z ich poziomem w ostatnich dziesięcioleciach. Rosnące koszty systemów mogą z czasem doprowadzić do znacznego wzrostu całkowitych kosztów sieci – do 2050 r. nawet o 60 % w porównaniu z 2022 r.

Jak najlepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury sieciowej oraz odpowiednio przemyślane i efektywnie zaprojektowane opłaty sieciowe będą miały zasadnicze znaczenie

---

8 COM/2025/85.

9 ACER (2026), Key developments in EU electricity and gas markets [Kluczowe wydarzenia na rynkach energii elektrycznej i gazu w UE]; https://www.acer.europa.eu/monitoring/electricity-gas-key-developments-2026.

10 ACER (2024), Retail market Monitoring report [Sprawozdanie z monitorowania rynku detalicznego]: https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER-CEER_2024_MMR_Retail.pdf.

11 Sprawozdanie ACER, Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system [Rozwój infrastruktury elektroenergetycznej ukierunkowany na wspieranie konkurencyjnego i zrównoważonego systemu energetycznego], ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf. Jak wynika ze sprawozdania, „szacuje się, że do 2050 r. roczne nakłady inwestycyjne na sieci elektroenergetyczne w Europie podwoją się, osiągając nawet 100 mld EUR, przy czym według niższych szacunków kwota ta wyniesie 75 mld EUR”.

dla zwiększenia efektywności tej infrastruktury i optymalizacji ogólnych kosztów systemów. W szczególności opłaty sieciowe, które zachęcają do bardziej efektywnego korzystania z systemu, mogą obniżyć ogólne koszty eksploatacji systemu oraz komponent rachunku za energię odpowiadający opłatom sieciowym, na przykład dzięki zmniejszeniu potrzeb w zakresie redysponowania i związanych z tym kosztów lub zmniejszeniu popytu w okresie szczytowego zapotrzebowania, co przekłada się na mniejszą konieczność inwestowania w sieci[12].

Dlatego ważne jest, aby opłaty sieciowe zachęcały operatorów systemów do efektywnej eksploatacji sieci, wykorzystywania elastyczności, rozwijania inteligentnych sieci elektroenergetycznych i stosowania rozwiązań bezprzewodowych, takich jak technologie usprawniające sieć, a zarazem utrzymywały zachęty do inwestowania w sieć i zapewniały równe warunki działania. Użytkowników sieci należy zachęcać do postępowania sprzyjającego sprawnemu funkcjonowaniu systemu, czyli do dostosowywania zużycia energii lub przenoszenia go na okresy i do miejsc, w których dostępne są najtańsze źródła energii i w których jest to najbardziej opłacalne dla całego systemu. W tym celu w Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii zapowiedziano przedstawienie wniosku ustawodawczego dotyczącego zasad projektowania opłat sieciowych. Z tego względu przewodnicząca Komisji ogłosiła 16 marca 2026 r., że Komisja przygotuje wniosek ustawodawczy służący zwiększeniu efektywności wykorzystania infrastruktury sieciowej.

Niniejszy wniosek stanowi odpowiedź na obawy związane ze wzrostem kosztów energii, wynikającym nie tylko z wysokich i niestabilnych cen, lecz także z rosnących kosztów systemów. Cel ten ma zostać osiągnięty przez udoskonalenie projektowania opłat sieciowych w sposób zapewniający efektywność kosztową sieci przesyłowych i dystrybucyjnych oraz przez zagwarantowanie wprowadzenia niezbędnych zachęt do obniżania kosztów systemów, m.in. dzięki lepszemu wykorzystaniu istniejącej infrastruktury, skierowanych zarówno do operatorów systemów, jak i użytkowników systemów.

We wniosku przewidziano bardziej zdecydowane zachęty dla operatorów systemów do zwiększania efektywności kosztowej i zapewniania terminowego dostępu do sieci, zachęty dla użytkowników sieci do dostosowywania zachowań w zakresie zużycia energii, środki służące zwiększeniu przejrzystości oraz obowiązek ustalania przez organy regulacyjne wskaźników efektywności z myślą o sprawniejszym wykorzystywaniu sieci i zwiększeniu efektywności systemu. Wszystkie te środki powinny pomóc zapewnić, aby opłaty sieciowe odzwierciedlały rzeczywiste koszty obciążające system, a także w większym stopniu sprzyjały efektywnemu wykorzystaniu sieci.

We wniosku dopuszcza się stosowanie specjalnych systemów opłat sieciowych odzwierciedlających koszty w odniesieniu do określonych kategorii użytkowników systemu wyodrębnionych na podstawie ich wzorca zużycia, takich jak przedsiębiorstwa w branżach energochłonnych i centra danych. Możliwość ta jest obwarowana zabezpieczeniami mającymi zapobiegać niekorzystnemu wpływowi na przystępność cenową energii dla gospodarstw domowych i MŚP.

---

[12] W Słowenii reforma taryf przeprowadzona w 2024 r. doprowadziła do zmniejszenia obciążenia szczytowego o ponad 2,4 %. Badanie Agora Energiewende dotyczące Niemiec wykazało, że dynamiczne taryfy mogłyby znacznie zwiększyć elastyczność po stronie odbiorców, umożliwiając w 2035 r. przesunięcie w czasie 10 % całkowitego rocznego zużycia energii elektrycznej. Ze sprawozdania opracowanego na zlecenie SmartEN wynika, że przy wysokim poziomie upowszechnienia pojazdów elektrycznych odpowiednio zaprojektowane taryfy mogą zmniejszyć obciążenie szczytowe o ponad 20 %.

Aby zmiany te mogły być stosowane w praktyce, wniosek należy uzupełnić aktami prawa trzeciego stopnia ustanawiającymi wspólną strukturę opłat sieciowych i zharmonizowaną metodę ich ustalania, na wzór przepisów obowiązujących już w sektorze gazu.

Inteligentne liczniki i inteligentne sieci elektroenergetyczne

Aby zwiększyć efektywność infrastruktury sieciowej, system elektroenergetyczny musi dysponować rozwiązaniami technicznymi i cyfrowymi umożliwiającymi monitorowanie stanu sieci i optymalizację jej wykorzystania w czasie zbliżonym do rzeczywistego, a także stwarzanie użytkownikom sieci zachęt do optymalizowania sposobu korzystania z niej lub odpowiednie ukierunkowywanie ich zachowań, zwłaszcza w połączeniu z instalacjami fotowoltaicznymi i bateriami domowymi lub z dynamicznymi taryfami. Dzięki temu można dodatkowo obniżyć koszty systemów, zwłaszcza przez ograniczenie popytu w okresie szczytowego zapotrzebowania. Rozwiązania te umożliwiają operatorom systemów szybsze i sprawniejsze reagowanie oraz lepsze wykorzystywanie istniejącej infrastruktury, a użytkownikom systemów – reagowanie na sygnały cenowe. Potrzebne są w tym celu szersze ramy łączące inteligentne systemy opomiarowania, inteligentne sieci wykorzystujące rozwiązania cyfrowe oraz skuteczniejsze ponowne wykorzystywanie danych dotyczących sieci elektroenergetycznych. Bez takich warunków podstawowych odbiorcy, agregatorzy, dostawcy i operatorzy systemów mają z przyczyn strukturalnych ograniczone możliwości reagowania na sygnały cenowe – w tym sygnały wynikające z inteligentnie kształtowanych opłat sieciowych – a tym samym oferowania elastyczności i optymalizowania pracy systemu.

Z tego względu wnioskowi dotyczącemu opłat sieciowych towarzyszy ograniczony, lecz ukierunkowany zestaw środków dotyczących inteligentnych liczników i inteligentnych sieci elektroenergetycznych. Wprowadza on obowiązek osiągnięcia w całej Unii minimalnego poziomu wdrożenia inteligentnych systemów opomiarowania, tak aby do 2030 r. w każdym państwie członkowskim co najmniej 50 % odbiorców końcowych było wyposażonych w inteligentne liczniki. Odsetek ten należy stopniowo zwiększać, tak aby do 2033 r. tego rodzaju licznikiem dysponowało co najmniej 75 % odbiorców końcowych, co wzmocni techniczne podstawy aktywnego udziału odbiorców i pozwoli uzyskać bardziej szczegółowy obraz stanu systemu. W przypadku państw członkowskich, w których w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia poziom wdrożenia wynosi mniej niż 30 %, zasadne byłoby nieznaczne wydłużenie terminu osiągnięcia poziomu 50 %. Podejście to uwzględnia obecną sytuację w Unii – w 2024 r.[13] ogólny wskaźnik rozpowszechnienia inteligentnych liczników wynosił około 60 %, przy czym w piętnastu państwach członkowskich przekraczał on już 80 %, zgodnie z poziomami wprowadzenia określonymi w załączniku II do dyrektywy (UE) 2019/944[14] – co dowodzi, że osiągnięcie wyższych wskaźników rozpowszechnienia jest możliwe – podczas gdy w innych państwach wskaźnik ten pozostaje znacznie niższy od wskazanego progu lub nie rozpoczęto jeszcze wdrażania na dużą skalę. To nierównomierne tempo wdrażania utrudnia skuteczne funkcjonowanie rynku wewnętrznego i rozwój innowacyjnych produktów i usług. Jednocześnie proponowany obowiązek wdrożenia powinien zapewnić odpowiedni stopień upowszechnienia inteligentnych systemów pomiarowych w całej Unii, a tym samym sprzyjać efektywniejszemu wykorzystaniu istniejącej infrastruktury sieci elektroenergetycznej i umożliwić odbiorcom lepsze zrozumienie własnego zużycia energii oraz ponoszonych

[13] ACER/CEER, sprawozdanie z monitorowania rynku detalicznego energii (listopad 2025 r.); arkusze informacyjne dotyczące poszczególnych państw (lipiec 2025 r.).

[14] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

kosztów i lepsze zarządzanie nimi. Ponadto we wniosku doprecyzowano, że oceny kosztów i korzyści przewidziane w dyrektywie (UE) 2019/944 będą miały zastosowanie wyłącznie do wdrażania wykraczającego poza poziom 75 %, co zapewni spójne podejście w całej Unii, a jednocześnie pozostawi swobodę dalszego wdrażania, jeżeli będzie ono uzasadnione względami ekonomicznymi. Przewidziano w nim również opracowanie wspólnych wskaźników inteligentnych sieci energetycznych, aby w sposób bardziej jednolity monitorować wykorzystywanie inteligentnych i innowacyjnych rozwiązań sieciowych oraz ściślej powiązać regulację sieci z jej efektywnością i sprawnym wykorzystaniem istniejącej infrastruktury. Co najważniejsze, ustanowiono w nim ramy ukierunkowane na usprawnienie wymiany i bezpiecznego ponownego wykorzystywania danych dotyczących sieci elektroenergetycznych. Wniosek sprzyja także efektywnej, bezpiecznej i elastycznej eksploatacji systemu elektroenergetycznego oraz rozwojowi innowacyjnych narzędzi cyfrowych wykorzystujących dane, w tym zastosowań sztucznej inteligencji, które mogą przyczyniać się do zwiększenia efektywności sieci i optymalizacji jej funkcjonowania. Stanowi to bezpośrednią odpowiedź na apel przewodniczącej Komisji do operatorów sieci o zwiększenie produktywności istniejącej infrastruktury dzięki pełnemu wykorzystaniu innowacyjnych technologii[15].

Wszystkie te środki mają zapewnić, by zachęty wynikające z inteligentnie kształtowanych opłat sieciowych przełożyły się na wymierny wzrost efektywności operacyjnej i obniżenie całkowitych kosztów systemów.

Opodatkowanie

Elektryfikacja europejskiej gospodarki jest strategiczną koniecznością z punktu widzenia konkurencyjności i bezpieczeństwa energetycznego Unii oraz osiągnięcia jej celów w zakresie dekarbonizacji. Osiągnięcie wyższego stopnia elektryfikacji systemu energetycznego i jego neutralności klimatycznej wymaga znacznych inwestycji w sieci elektroenergetyczne i infrastrukturę. Opłaty sieciowe i opodatkowanie energii to dwa główne wynikające z regulacji czynniki kosztotwórcze uwzględnione w rachunkach za energię elektryczną, a zarazem nierozerwalnie powiązane instrumenty służące zachęcaniu do elektryfikacji. Podejmowanie działań w zakresie opłat sieciowych w oderwaniu od równoczesnego dostosowania zasad opodatkowania energii elektrycznej do unijnych celów w zakresie elektryfikacji osłabiłoby spójność i skuteczność polityki energetycznej Unii. Tylko dzięki skoordynowanym działaniom obejmującym oba te elementy niniejszy wniosek może doprowadzić do strukturalnego obniżenia kosztów energii elektrycznej ponoszonych przez odbiorców i zapewnić istotne postępy w realizacji unijnych celów w zakresie elektryfikacji.

Zgodnie z celami Planu działania na rzecz przystępnej cenowo energii i AccelerateEU reformie opłat sieciowych powinny towarzyszyć ukierunkowane środki dotyczące opodatkowania energii elektrycznej, a ściślej – przewidziane w systemie opodatkowania zachęty do elektryfikacji; w przeciwnym razie reforma może nie doprowadzić do trwałego ograniczenia czynników kosztotwórczych uwzględnionych w rachunkach za energię elektryczną. Takie okrojone podejście miałoby zatem istotny negatywny wpływ na przystępność cenową energii dla odbiorców w Unii oraz na konkurencyjność unijnej gospodarki.

---

[15] Pismo przewodniczącej Komisji Ursuli von der Leyen z dnia 16 marca 2026 r., wystosowane przed posiedzeniem Rady Europejskiej: „Chociaż opłaty sieciowe są niezbędne [...] Również operatorzy sieci mogą zrobić więcej, aby zwiększyć efektywność wykorzystania infrastruktury sieciowej, **w pełni wykorzystując innowacyjne technologie**”.

W tym celu we wniosku przewidziano również dostosowanie zasad opodatkowania energii elektrycznej do unijnych polityk w dziedzinie energii, środowiska i klimatu, co wesprze działania UE na rzecz ograniczania emisji. Jak szczegółowo wyjaśniono w AccelerateEU, aby zwiększyć stopień elektryfikacji europejskiego systemu energetycznego, należy odwrócić kierunek zachęt przewidzianych w systemach podatkowych państw członkowskich, które obecnie sprzyjają korzystaniu z gazu ziemnego zamiast z energii elektrycznej.

Oprócz tego środka o szerszym zakresie we wniosku przewidziano dostosowane i bardziej ukierunkowane rozwiązanie umożliwiające obniżenie opodatkowania energii elektrycznej dla przedsiębiorstw w branżach energochłonnych, tak aby można było jeszcze bardziej zmniejszyć ponoszone przez tych użytkowników obciążenia podatkowe związane z energią elektryczną i wzmocnić zachęty do elektryfikacji.

Środki te obniżą koszty energii końcowej ponoszone przez odbiorców i zapewnią lepsze dostosowanie regulacji dotyczących tych kosztów do europejskich celów w zakresie elektryfikacji.

Zasady opodatkowania energii określone w niniejszej zmianie rozporządzenia (UE) 2019/943 (rozporządzenie w sprawie energii elektrycznej) koncentrują się na wdrażaniu ustanowionych w dyrektywie Rady 2003/96/WE przepisów Unii, które określają stawki minimalne opodatkowania energii elektrycznej i gazu ziemnego oraz regulują przyznaną państwom członkowskim możliwość stosowania obniżonych stawek podatkowych dla energii elektrycznej zużywanej przez przedsiębiorstwa w branżach energochłonnych. Zgodnie z celami tej dyrektywy państwa członkowskie nadal mogą swobodnie ustalać poziomy podatku energetycznego, pod warunkiem że przestrzegają jej przepisów, natomiast zasady zawarte w rozporządzeniu w sprawie energii elektrycznej umożliwią zmniejszenie istniejących różnic między państwami członkowskimi pod względem zachęt do elektryfikacji przewidzianych w ich ramach opodatkowania energii.

Niniejszy wniosek wprowadza do rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej ograniczone i ukierunkowane zmiany, które są bezwzględnie konieczne do osiągnięcia celów wniosku. Ewentualne dalsze zmiany tego rozporządzenia pozostają całkowicie poza zakresem i celami niniejszego wniosku. Komisja będzie konstruktywnie współpracować ze współprawodawcami w celu zagwarantowania, aby w procesie legislacyjnym dotyczącym niniejszego wniosku w pełni zachowano jego zasadniczy zakres, nie zniekształcając go.

Środki dotyczące przyłączenia do sieci w przypadku ograniczeń przesyłowych

Terminowy dostęp do sieci elektroenergetycznej ma kluczowe znaczenie dla konkurencyjności i dekarbonizacji europejskiego przemysłu oraz sektorów motoryzacyjnego i transportowego – na przykład w odniesieniu do stref ładowania – a także dla cyfryzacji gospodarki, w tym tworzenia centrów danych. Dostęp ten jest również niezbędny do osiągnięcia celów Paktu dla czystego przemysłu i AccelerateEU oraz neutralności klimatycznej do 2050 r. Ma też zasadnicze znaczenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych i związanych z nimi podstawowych potrzeb społecznych. Opóźnienia w przyłączeniach do sieci spowalniają czystą transformację i wzrost gospodarczy w Europie. Z dowodów zgromadzonych w 2025 r.[16] wynika, że kolejki do przyłączenia do sieci

[16] Fraunhofer ISI, Fraunhofer IEG, Guidehouse, REKK, Badanie dotyczące planowania rozwoju sieci, struktur taryf i wniosków o przyłączenie do sieci dystrybucji energii elektrycznej, wrzesień 2025 r., https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/08843617-9cf8-11f0-97c8-01aa75ed71a1.

występują w co najmniej 16 państwach członkowskich. Dlatego też rozwiązanie problemu kolejek do przyłączenia do sieci staje się coraz pilniejsze w całej UE.

Choć długoterminowym rozwiązaniem problemu niewystarczającej przepustowości sieci jest przyspieszona budowa sieci w sposób wybiegający w przyszłość, równolegle można opracowywać bardziej krótkoterminowe rozwiązania, aby zapewnić terminowe przyłączenie do sieci w odniesieniu do wytwarzania czystej energii i zelektryfikowanych obciążeń dzięki bardziej efektywnemu wykorzystaniu sieci. Opierając się na obowiązujących ramach prawnych, Komisja przedstawiła – w ramach pakietu dotyczącego europejskich sieci energetycznych – Wytyczne dotyczące efektywnych i terminowych przyłączeń do sieci[17] („wytyczne"). W wytycznych przedstawiono konkretne zalecenia dotyczące skoordynowanego planowania sieci z udziałem społeczeństwa i przemysłu, efektywniejszego wykorzystania istniejących sieci – m.in. dzięki odpowiedniemu projektowaniu taryf sieciowych i opłat za przyłączenie lub wykorzystywaniu elastyczności – a także przejrzystości w zakresie zdolności hostingowej sieci i procedur przyłączenia do sieci. Jeżeli chodzi o procedury przyłączenia do sieci, w wytycznych podkreślono potrzebę odejścia od alokacji przepustowości sieci zgodnie z zasadą „kto pierwszy, ten lepszy" na rzecz systemu uwzględniającego stopień dojrzałości i postępy w zakresie realizacji wniosków o przyłączenie do sieci, ich wpływ na ograniczenia przesyłowe, a także względy środowiskowe, społeczne lub gospodarcze.

Niniejszy wniosek ustawodawczy włącza do unijnych ram prawnych postanowienia wytycznych dotyczące efektywnych i niedyskryminacyjnych procedur przyłączenia do sieci w przypadku ograniczeń przesyłowych, a ponadto doprecyzowuje obowiązujące przepisy art. 6 dyrektywy (UE) 2019/944 przez wyraźne wskazanie możliwości przyznawania pierwszeństwa poszczególnym sektorom lub użytkownikom sieci należącym do danego sektora, jak również możliwości uwzględniania wpływu danego przyłączenia na ograniczenia przesyłowe sieci oraz względów gospodarczych, społecznych lub środowiskowych, pod warunkiem że zastosowane rozwiązania opierają się na przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach. W obowiązujących przepisach nie przewidziano też wprost kryteriów stopnia dojrzałości i postępów, które pozwoliłyby przeciwdziałać składaniu spekulacyjnych lub przedwczesnych wniosków o przyłączenie. Doprecyzowanie przepisów jest konieczne, aby umożliwić pełne wdrożenie postanowień wytycznych oraz doprecyzować rolę organów regulacyjnych w ustalaniu warunków dostępu do sieci zgodnie z obowiązującymi przepisami art. 6 i 59 dyrektywy (UE) 2019/944. Jednocześnie wniosek umożliwia uwzględnienie uwarunkowań krajowych, pozostawiając krajowym organom regulacyjnym pełną swobodę wyboru odpowiednich środków. Organy te muszą jednak zapewnić stosowanie innych środków służących rozwiązywaniu problemu ograniczeń przesyłowych w sieci i wdrażających obowiązujące ramy prawne UE, takich jak międzysektorowe planowanie sieci z udziałem zainteresowanych stron, elastyczne umowy przyłączeniowe lub stosowanie rozwiązań cyfrowych i rozwiązań bezprzewodowych z myślą o zwiększeniu efektywności sieci.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej i w innych dziedzinach polityki Unii**

Proponowana inicjatywa jest zgodna z określonymi w AccelerateEU i Pakcie dla czystego przemysłu celami zakładającymi zwiększenie stopnia elektryfikacji przy jednoczesnym zapewnieniu przystępności cenowej energii. Z tego względu niniejszy wniosek jest również

[17] Zawiadomienie Komisji „Wytyczne dotyczące efektywnych i terminowych przyłączeń do sieci" (C/2025/6703).

zgodny z celem planu działania na rzecz elektryfikacji[18], którym jest przyspieszenie elektryfikacji sektora energetycznego z myślą o zapewnieniu racjonalnej pod względem kosztów i bezpiecznej transformacji energetycznej oraz zmniejszeniu zależności od importu. Plan działania na rzecz elektryfikacji obejmuje działania horyzontalne służące osiągnięciu orientacyjnych celów w zakresie elektryfikacji, a także działania dotyczące poszczególnych sektorów, ukierunkowane na transport, budynki i przemysł. Efektywne opłaty sieciowe oraz efektywne wykorzystanie i rozwój sieci mają kluczowe znaczenie dla powodzenia tego planu działania.

Cele wniosku, tj. obniżenie kosztów ponoszonych przez odbiorców, zwiększenie konkurencyjności przemysłu UE oraz pobudzenie inwestycji w odnawialne źródła energii i technologie niskoemisyjne, są zgodne z ramami Europejskiego Zielonego Ładu i Paktu dla czystego przemysłu oraz z obecnie realizowanymi inicjatywami. Wniosek stanowi odpowiedź na problemy wskazane przez Komisję w Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii z lutego 2025 r., a mianowicie wysokie koszty energii, które zagrażają konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw i stanowią znaczne obciążenie dla odbiorców.

Konieczne jest zatem zapewnienie, aby efektywne wykorzystanie systemu energetycznego, wspierane odpowiednią strukturą opodatkowania, odgrywało istotną rolę w umożliwieniu użytkownikom energii elektrycznej czerpania korzyści z bardziej przewidywalnych i niższych kosztów energii.

Proponowana inicjatywa jest ściśle powiązana z wnioskami ustawodawczymi przedstawionymi w pakiecie dotyczącym europejskich sieci energetycznych i jest z nimi w pełni spójna. Jej celem jest jak najlepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury sieciowej, tak aby ograniczyć koszty sieci do niezbędnego poziomu. Stanowi zatem uzupełnienie pakietu dotyczącego europejskich sieci energetycznych, którego celem jest sprawniejsze i bardziej efektywne kosztowo planowanie nowej infrastruktury sieciowej. Obejmuje to przyznawanie pierwszeństwa w planowaniu sieci – zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym – rozwiązaniom alternatywnym wobec jej rozbudowy, takim jak rozwiązania bezprzewodowe, inteligentne i cyfrowe, lub elastyczności niezwiązanej z paliwami kopalnymi, na przykład odpowiedź odbioru i magazynowanie energii. Wniosek wzmacnia ramy regulacyjne dotyczące wdrażania rozwiązań bezprzewodowych, inteligentnych i cyfrowych, a także ich wykorzystywania w eksploatacji systemu na szczeblu krajowym, podczas gdy pakiet dotyczący europejskich sieci energetycznych koncentruje się przede wszystkim na infrastrukturze transgranicznej. Dzięki tym ramom stosowanie takich rozwiązań będzie wspierane zawsze, gdy mogą one w sposób racjonalny pod względem kosztów zwiększyć możliwą do wykorzystania przepustowość sieci elektroenergetycznych, ich elastyczność i niezawodność. Wniosek umacnia kierunek polityki przyjęty już w pakiecie dotyczącym europejskich sieci energetycznych, zgodnie z którym w planowaniu sieci pierwszeństwo należy przyznawać rozwiązaniom bezprzewodowym oraz elastyczności niezwiązanej z paliwami kopalnymi. Jeżeli chodzi o dostęp do sieci, wniosek ustawodawczy jest w pełni zgodny z celami pakietu dotyczącego europejskich sieci energetycznych, ponieważ włącza do unijnych ram prawnych postanowienia wytycznych dotyczących efektywnych i terminowych przyłączeń do sieci, które odnoszą się do efektywnych i niedyskryminacyjnych procedur przyłączenia do sieci stosowanych w ramach zarządzania ograniczeniami przesyłowymi, a tym samym wzmacnia trwające prace nad wdrażaniem wytycznych.

[18] COM(2026)595 – Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Plan działania na rzecz elektryfikacji.

Zgodnie z celami pakietu energetycznego dla obywateli[19], który służy wzmocnieniu pozycji konsumentów i zwiększeniu ich udziału w rynku energii, wniosek ma również obniżyć ponoszone przez odbiorców koszty energii końcowej dzięki stworzeniu odpowiednich zachęt do optymalnego wykorzystywania europejskich sieci. Jest to zgodne z ustaleniami sprawozdania w sprawie rynkowych cen dostaw energii elektrycznej oraz propagowania wynagradzania za elastyczność w umowach detalicznych[20] – wchodzącego w skład zestawu dokumentów służących wdrożeniu pakietu energetycznego dla obywateli – w którym podkreślono znaczenie wdrażania inteligentnych liczników. Wniosek pozwala osiągnąć ten cel przez zwiększenie obserwowalności sieci dzięki inteligentnym licznikom, co umożliwi aktywniejszy udział odbiorców i ułatwi wykorzystywanie elastyczności po stronie popytu, a jednocześnie pomoże chronić odbiorców przed rosnącymi kosztami energii oraz zabezpieczyć konkurencyjność europejskiego przemysłu. W tym celu wprowadzono w nim ogólnounijny minimalny poziom wdrożenia inteligentnych liczników, który ma zapewnić ich wystarczające upowszechnienie, aby umożliwić sprawniejsze dostosowywanie pracy systemu do zmieniających się warunków oraz lepsze wykorzystanie przepustowości sieci. Jednocześnie doprecyzowano, że oceny kosztów i korzyści mają zastosowanie wyłącznie do wdrażania wykraczającego poza ten minimalny poziom, co zapewnia spójne podejście w całej Unii, a zarazem pozostawia państwom członkowskim niezbędną swobodę.

Wniosek jest również zgodny z szerszymi ramami polityki cyfrowej i energetycznej Unii, obejmującymi rozporządzenie w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących sprawiedliwego dostępu do danych i ich wykorzystywania (akt w sprawie danych)[21], rozporządzenie w sprawie ustanowienia zharmonizowanych przepisów dotyczących sztucznej inteligencji (akt w sprawie sztucznej inteligencji)[22] oraz obowiązujące przepisy dotyczące rynku energii elektrycznej[23] w zakresie zarządzania danymi i interoperacyjności. Wniosek uzupełnia te instrumenty, uwzględniając szczególne potrzeby sektora związane z wymianą danych dotyczących sieci elektroenergetycznych oraz opracowywaniem innowacyjnych rozwiązań cyfrowych i rozwiązań wykorzystujących sztuczną inteligencję na potrzeby eksploatacji i optymalizacji tych sieci. Jednocześnie zapewnia on zgodność z przepisami Unii dotyczącymi ochrony danych, cyberbezpieczeństwa, przejrzystości i zgodnego z prawem wykorzystywania danych oraz wspiera rozwój europejskich rozwiązań cyfrowych i rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji przeznaczonych dla krytycznej infrastruktury energetycznej, przyczyniając się tym samym do budowania autonomii strategicznej Unii. Przyczynia się on również do osiągnięcia celów aktu w sprawie rozwoju chmury i sztucznej inteligencji (CADA), w szczególności przez lepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury, umożliwiające szybsze przyłączenia do sieci, a dzięki temu również terminowe wdrażanie infrastruktury chmury i sztucznej inteligencji, w tym centrów danych.

Ponadto wniosek jest również zgodny z Europejskim prawem o klimacie, ponieważ wspiera ograniczanie emisji dzięki zwiększaniu efektywności energetycznej, elastyczności po stronie popytu i integracji odnawialnych źródeł energii, przyczyniając się do dekarbonizacji systemu energetycznego i zwiększenia jego odporności.

Niniejszy wniosek służy również wypełnieniu zobowiązania politycznego podjętego przez przewodniczącą Ursulę von der Leyen, która w piśmie do szefów państw i rządów z dnia 16 marca 2026 r., wystosowanym przed posiedzeniem Rady Europejskiej z marca 2026 r.,

[19] COM(2026)115 final.
[20] COM(2026)850 final.
[21] Rozporządzenie (UE) 2023/2854.
[22] Rozporządzenie (UE) 2024/1689.
[23] Dyrektywa (UE) 2019/944 i rozporządzenie (UE) 2019/943.

wskazała na wyraźne możliwości obniżenia opodatkowania energii elektrycznej, w tym przez przyjęcie odpowiednich przepisów. Można to osiągnąć przez zapewnienie korzystniejszego opodatkowania energii elektrycznej w stosunku do gazu oraz ułatwienie obniżania opodatkowania energii elektrycznej zużywanej przez zakłady energochłonne.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawą wniosku jest art. 194 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), który stanowi podstawę prawną proponowania środków mających na celu m.in. zapewnienie funkcjonowania rynku energii, wspieranie efektywności energetycznej i oszczędności energii, jak również rozwoju nowych i odnawialnych form energii[24]. Kompetencje Unii w dziedzinie energii to kompetencje dzielone na podstawie art. 4 ust. 2 lit. i) TFUE.

Ponadto wniosek obejmuje ukierunkowane środki podatkowe, które mają charakter wyłącznie pomocniczy względem głównego celu dotyczącego systemu energetycznego, jakim jest zapewnienie funkcjonowania rynku energii, o którym mowa w art. 194 ust. 2 TFUE. Środki podatkowe mają w szczególności przyczynić się do osiągnięcia tego celu, uzupełniając i wzmacniając cel polegający na zwiększeniu efektywności kosztowej opłat sieciowych dzięki środkom ukierunkowanym na obniżenie kosztów energii elektrycznej ponoszonych przez odbiorców, a tym samym na zwiększenie przystępności cenowej tej energii, zapewnienie równych warunków działania odbiorcom energii w całej UE oraz wspieranie osiągania unijnych celów w zakresie elektryfikacji. Środki te mają postać ogólnych zasad i doprecyzowań oraz uzupełniają istniejące zharmonizowane ramy unijne określone w dyrektywie Rady 2003/96/WE.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Konieczność działań na poziomie UE

Rosnący w całej Unii udział niedrogiej energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, której wytwarzanie jest zmienne i zdecentralizowane, w połączeniu z dążeniem do zwiększenia elektryfikacji w celu zapewnienia autonomii energetycznej powoduje coraz większe obciążenie europejskich sieci. Wymaga to znacznych inwestycji w sieci, co przekłada się na wyższe koszty sieci, przynajmniej w perspektywie krótkoterminowej – do czasu, gdy zapotrzebowanie w pełni się rozwinie, a koszty zostaną rozłożone na większą liczbę odbiorców. Gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa w całej Unii muszą ponosić te wyższe koszty, co negatywnie wpływa na przystępność cenową energii i konkurencyjność.

Jest to kwestia o znaczeniu ogólnounijnym, wymagająca spójnych ram prawnych w całej Unii i możliwa do rozwiązania wyłącznie przez podjęcie działań na poziomie Unii. Nieskoordynowane polityki krajowe dotyczące zasad ustalania taryf przesyłowych i dystrybucyjnych mogą zakłócać funkcjonowanie rynku wewnętrznego, ponieważ podmioty świadczące usługi wytwarzania lub magazynowania energii lub odbiorcy mogą otrzymywać bardzo zróżnicowane zachęty do uczestnictwa w rynku. Zachęty przewidziane w krajowych systemach podatkowych do korzystania z energii elektrycznej zamiast gazu ziemnego należy ujednolicić na poziomie Unii, aby zapewnić spójne sygnały cenowe na unijnym rynku energii i wspierać jednolite podejście do elektryfikacji, a w konsekwencji także bezpieczeństwo energetyczne.

[24] Art. 194 ust. 1 TFUE.

Obecne przepisy pozostawiają krajowym organom regulacyjnym znaczną swobodę przy ich wdrażaniu. Doprowadziło to do powstania rozbieżnych systemów opłat sieciowych w poszczególnych państwach członkowskich. Postępująca integracja unijnych rynków energii elektrycznej wymaga jednak ściślejszej koordynacji między podmiotami krajowymi. Interwencje w sektorze energii elektrycznej podejmowane na poziomie krajowym wywierają bezpośredni wpływ na sąsiednie państwa członkowskie ze względu na połączenia międzysystemowe. Wspólne podejście jest niezbędne, aby zapewnić sprawne funkcjonowanie systemu elektroenergetycznego, sprawny handel transgraniczny i efektywne inwestycje oraz szybszą, lepiej skoordynowaną transformację energetyczną prowadzącą do powstania bardziej zintegrowanego i efektywnego energetycznie systemu energetycznego, opartego na wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych.

Ponadto w całej Unii należy zapewnić wspólne warunki podstawowe sprzyjające takiemu kształtowaniu opłat sieciowych, aby w większym stopniu sprzyjały one sprawnemu funkcjonowaniu systemu. Inteligentne liczniki, inteligentne sieci elektroenergetyczne oraz sprawna wymiana danych dotyczących sieci elektroenergetycznych ułatwiają zarówno operatorom systemów, jak i użytkownikom sieci reagowanie na sygnały cenowe i efektywniejsze wykorzystywanie istniejącej infrastruktury. Minimalny poziom wdrożenia inteligentnych liczników w całej Unii sprzyja stworzeniu takich warunków, ponieważ zapewnia wystarczającą skalę wdrażania rozwiązań interoperacyjnych, przy czym decyzje o dalszym wdrażaniu byłyby podejmowane na podstawie ocen kosztów i korzyści na poziomie krajowym. Bez bardziej skoordynowanych unijnych ram w tych dziedzinach podejścia krajowe pozostałyby rozdrobnione, co spowalniałoby rozwój innowacyjnych rozwiązań opartych na danych na poziomie Unii. Ogólnounijny system ponownego wykorzystywania danych dotyczących sieci elektroenergetycznych jest niezbędny, aby umożliwić opracowywanie, testowanie i rozwijanie na większą skalę innowacyjnych rozwiązań cyfrowych służących eksploatacji unijnych sieci i zarządzaniu nimi. Rozwiązania te wymagają dostępu do wystarczająco zróżnicowanych, wysokiej jakości i interoperacyjnych danych dotyczących sieci pochodzących z różnych systemów i państw członkowskich.

W odniesieniu do środków dotyczących przyłączenia do sieci w przypadku ograniczeń przesyłowych we wniosku doprecyzowano zakres stosowania obowiązujących przepisów art. 6 dyrektywy (UE) 2019/944 w takich sytuacjach, umożliwiając organom regulacyjnym dostosowanie krajowych warunków i środków, według własnego uznania, do szczególnej sytuacji występującej w danym państwie członkowskim lub na danym obszarze sieciowym. Wniosek nie ma wpływu z punktu widzenia zasady pomocniczości, ponieważ w pełni zachowuje odpowiedzialność krajowych organów regulacyjnych.

Proponowane zmiany zapewniają równowagę między nakładanymi obowiązkami a swobodą pozostawioną państwom członkowskim w wyborze sposobu zapewnienia racjonalności opłat sieciowych pod względem kosztów, sprawnego i terminowego dostępu do sieci, wdrażania inteligentnych liczników, tworzenia inteligentnych sieci elektroenergetycznych oraz ułatwiania wymiany danych i ich ponownego wykorzystywania do celów innowacyjnych.

Ponadto przepisy proponowane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z celami określonymi w dyrektywie Rady 2003/96/WE, w tym z celem polegającym na zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

- **Unijna wartość dodana**

Zapewnienie na poziomie Unii odpowiednich i kompleksowych ram dotyczących kosztów energii, obejmujących opłaty sieciowe i podatki, jest bardziej efektywne niż jednostronne

działania poszczególnych państw członkowskich, ponieważ pozwala uniknąć rozdrobnionego podejścia, które mogłoby prowadzić do nadmiernie wysokich opłat sieciowych lub do zakłócających funkcjonowanie rynku różnic w strukturach podatkowych. Środki zaproponowane w celu wyeliminowania stwierdzonych niedociągnięć będą miały szerszy zasięg i będą bardziej opłacalne, jeżeli będą opierać się na wspólnych ramach prawnych i politycznych. Ponadto działania na poziomie państw członkowskich byłyby możliwe wyłącznie w granicach obowiązujących ogólnounijnych ram dotyczących opłat sieciowych, ustanowionych w rozporządzeniu w sprawie energii elektrycznej, i nie pozwoliłyby wprowadzić niezbędnych zmian w tych ramach.

Jednocześnie we wniosku przedstawiono spójne ramy wspierania rozwiązań bezprzewodowych, inteligentnych i cyfrowych na wszystkich poziomach systemu elektroenergetycznego. Do osiągnięcia tego celu niezbędne są: minimalny poziom wdrożenia inteligentnych liczników, który będzie wspierał aktywny udział odbiorców i efektywniejsze wykorzystywanie sieci, ustrukturyzowany proces na poziomie Unii, oparty na zaleceniach ACER i sprawozdawczości dotyczącej postępów, dzięki któremu wskaźniki inteligentnych sieci energetycznych zostaną trwale włączone do praktyki regulacyjnej, oraz skoordynowane i interoperacyjne podejście do wymiany i ponownego wykorzystywania danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów innowacyjnych.

Proponowane przepisy w zakresie środków dotyczących przyłączenia do sieci w przypadku ograniczeń przesyłowych są niezbędne do doprecyzowania sposobu stosowania art. 6 dyrektywy (UE) 2019/944 w takich przypadkach, ponieważ przyznają organom regulacyjnym uprawnienie do ustanawiania – na podstawie przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriów – środków i warunków pozwalających przyznawać pierwszeństwo z uwzględnieniem skutków gospodarczych, społecznych, środowiskowych i skutków dla sieci, stopnia dojrzałości i postępów wnioskodawców ubiegających się o przyznanie dostępu do sieci, a także, w razie potrzeby, wprowadzać rozróżnienia między sektorami oraz w obrębie sektorów lub grup użytkowników sieci.

Podobnie wsparcie tych zmian przez jednoczesne zaradzenie na poziomie Unii niespójnościom w systemach opodatkowania energii zapewniłoby ich skuteczność we wszystkich państwach członkowskich.

W związku z tym państwa członkowskie nie są w stanie samodzielnie osiągnąć celów niniejszej inicjatywy. Na tym właśnie polega wartość dodana działań na poziomie Unii.

- **Proporcjonalność**

Proponowane zmiany rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej uznaje się za proporcjonalne.

Aby stworzyć bardziej zdecydowane zachęty do efektywnego wykorzystywania europejskich sieci, w ramach proponowanych środków przewidziano m.in. rozszerzone wymogi przejrzystości oraz stosowanie przez krajowe organy regulacyjne wskaźników efektywności. Nowo wprowadzone wymogi przejrzystości mogą zwiększyć obciążenia administracyjne i koszty, zwłaszcza w związku z dodatkowymi informacjami, które organy administracji krajowej będą musiały podawać do wiadomości publicznej. Skutki te będą jednak ograniczone, ponieważ dodatkowe informacje objęte wymogami przejrzystości ograniczono do niezbędnego minimum i odpowiadają one informacjom wskazanym przez ACER w najnowszym sprawozdaniu dotyczącym najlepszych praktyk, opublikowanym 26 marca

2025 r.[25] Ponadto skutki wprowadzenia tych wymogów są konieczne i proporcjonalne do osiągnięcia celów polegających na zwiększeniu porównywalności ustalania taryf, ułatwieniu użytkownikom systemu zrozumienia taryf mających do nich zastosowanie, umożliwieniu im dostosowania zachowań tak, aby sprzyjały sprawnemu funkcjonowaniu systemu, a ostatecznie – obniżeniu kosztów systemów.

Proponowane środki dotyczące rozwiązań bezprzewodowych, inteligentnych i cyfrowych są proporcjonalne, ponieważ nie narzucają ani jednolitego modelu technologicznego, ani scentralizowanego systemu na poziomie UE w zakresie inteligentnych sieci elektroenergetycznych i wymiany danych. Środki te ograniczono do tego, co jest konieczne, aby zapewnić bardziej efektywną kosztowo eksploatację sieci:

- po pierwsze – organy regulacyjne mają promować rozwiązania bezprzewodowe, inteligentne i cyfrowe w przypadkach, gdy można wykazać, że zwiększają one przepustowość, elastyczność lub niezawodność sieci;
- po drugie – wprowadza się wspólne ramy obejmujące ograniczoną liczbę wskaźników inteligentnych sieci energetycznych, aby zwiększyć spójność monitorowania i zachęt regulacyjnych;
- po trzecie – ustanawia się ukierunkowane obowiązki w zakresie wymiany danych dotyczących sieci, połączone z dobrowolnymi ramami na poziomie Unii dotyczącymi opracowywania innowacyjnych narzędzi cyfrowych.

Uzupełnia je ustanowienie minimalnego poziomu wdrażania inteligentnych liczników, przy czym o wdrażaniu wykraczającym poza ten poziom państwa członkowskie będą decydować na podstawie ocen kosztów i korzyści.

Wniosek obejmuje zatem wyłącznie te wspólne przepisy unijne, które są konieczne do ograniczenia rozdrobnienia i wsparcia rynku wewnętrznego, a zarazem pozostawia państwom członkowskim, organom regulacyjnym i operatorom systemów dużą swobodę w ich wdrażaniu. We wniosku ograniczono dalszą harmonizację do aktów wykonawczych i przewidziano ją wyłącznie w przypadkach, gdy konieczne są jednolite wymogi techniczne i wymogi dotyczące zarządzania.

Zasady opodatkowania nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celu polegającego na dostosowaniu systemów opodatkowania energii do zmian dotyczących opłat sieciowych oraz zapewnieniu państwom członkowskim elastyczności potrzebnej do wspierania elektryfikacji zakładów energochłonnych.

Jeżeli chodzi o przewidziane we wniosku środki dotyczące przyłączenia do sieci w przypadku ograniczeń przesyłowych, pozostawiają one krajowym organom regulacyjnym pełną swobodę zgodnie z ich wyłączną kompetencją do ustalania lub zatwierdzania warunków dostępu do sieci, a tym samym są w pełni proporcjonalne i zgodne z celem polegającym na zapewnieniu efektywnego dostępu do sieci.

Wreszcie cały pakiet proponowanych środków uznaje się za odpowiedni w świetle nadrzędnej konieczności zapewnienia przystępnych cen energii elektrycznej i konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw.

---

[25] Sprawozdanie ACER na temat praktyk w zakresie taryf sieciowych z 26 marca 2025 r., s. 75. Sprawozdanie jest dostępne pod adresem: 2025-ACER-Electricity-Network-Tariff-Practices.pdf.

- **Wybór instrumentu**

Na mocy wniosku zmienione zostanie rozporządzenie w sprawie energii elektrycznej. Zważywszy, że wniosek ma na celu dodanie ograniczonego zestawu nowych przepisów i zmianę ograniczonego zestawu istniejących przepisów w tym instrumencie, właściwe jest odwołanie się do aktu zmieniającego. W dniu 2 lipca 2025 r. Komisja wydała projekt zawiadomienia zawierającego wytyczne dotyczące nieulegających dezaktualizacji opłat sieciowych w celu obniżenia kosztów systemów[26]. W zawiadomieniu tym Komisja proponuje opracowanie metod ustalania taryf dla opłat sieciowych w taki sposób, aby zachęcać do wykorzystywania elastyczności oraz do inwestycji w optymalizację wykorzystania istniejącej sieci, umożliwiać jej rozbudowę przy jak najniższych kosztach oraz zapewniać sprawiedliwy i odzwierciedlający koszty podział opłat sieciowych przy jednoczesnym wspieraniu europejskiej konkurencyjności, pogłębieniu elektryfikacji i dekarbonizacji. Do osiągnięcia tych celów niezbędne jest jednak wdrożenie odpowiednich zasad projektowania we wszystkich państwach członkowskich. Można to zapewnić wyłącznie za pomocą prawnie wiążących instrumentów, takich jak środki przewidziane w niniejszym wniosku.

Zasady opodatkowania energii określone w niniejszej zmianie rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej koncentrują się na stosowaniu ustanowionych w dyrektywie Rady 2003/96/WE przepisów Unii, które nakładają stawkę minimalną opodatkowania energii elektrycznej i gazu ziemnego oraz zapewniają praktyczne wytyczne dotyczące korzystania przez państwa członkowskie z możliwości stosowania obniżonych stawek podatkowych dla energii elektrycznej zużywanej przez energochłonne sektory przemysłu. Zgodnie z celami tej dyrektywy państwa członkowskie nadal mogą swobodnie ustalać poziomy podatku energetycznego, pod warunkiem że przestrzegają jej przepisów, natomiast zasady zawarte w niniejszym rozporządzeniu umożliwią zmniejszenie istniejących różnic między państwami członkowskimi pod względem zachęt do elektryfikacji przewidzianych w ich ramach opodatkowania energii.

3. WYNIKI OCEN *EX POST*, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami i oceny skutków**

Niniejszy wniosek stanowi element odpowiedzi Komisji na kryzys energetyczny wywołany konfliktem na Bliskim Wschodzie i zamknięciem cieśniny Ormuz. Chociaż w ostatnich latach Unia znacznie przyspieszyła transformację energetyczną w kierunku efektywnego, elastycznego i wzajemnie połączonego systemu opartego na rodzimych i czystych źródłach energii, nadal jest uzależniona od importu paliw kopalnych. Ponad połowa (57 %) energii zużywanej w Europie pochodzi z przywożonych paliw kopalnych.

Bezpośrednim następstwem konfliktu jest wzrost cen, w wyniku którego ponoszone przez Unię koszty paliw kopalnych zwiększyły się o 500 mln EUR dziennie. Bezpośrednie zagrożenie bezpieczeństwa dostaw nie występuje, jednak zapasy niektórych paliw są ograniczone. Unia działa na rzecz ograniczenia udziału paliw kopalnych w produkcji energii, ale gaz i ropa naftowa nadal dominują w sektorach ciepłownictwa, przemysłu i transportu i są kluczowym środkiem produkcji w przemysłowych łańcuchach wartości (np. w przemyśle chemicznym, tworzyw sztucznych i nawozów). Naraża to europejskie gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa, zwłaszcza MŚP oraz przedsiębiorstwa w branżach energochłonnych, jak również pracowników tych przedsiębiorstw, na skutki gwałtownych skoków cen na świecie.

[26] C(2025) 4010.

Ponadto potencjalny wpływ kryzysu na wzrost PKB i inflację może być znaczny, a jego skutki będą prawdopodobnie odczuwalne przez co najmniej kilka miesięcy i wykroczą daleko poza sektor energetyczny, pociągając za sobą konsekwencje gospodarcze, społeczne i dotyczące zatrudnienia.

W tej sytuacji konieczne jest szybkie podjęcie działań przez Unię, aby uchronić unijnych odbiorców energii elektrycznej przed poważnymi szkodami, w szczególności przez obniżenie rachunków za energię elektryczną i zmniejszenie zależności UE od paliw kopalnych. W marcu 2026 r. Rada Europejska wezwała Komisję, „by [...] pilnie przedstawiła ukierunkowane środki obejmujące wszystkie komponenty cen energii elektrycznej i dotyczące konkretnych działań na rzecz obniżenia cen energii elektrycznej i zaradzenia nadmiernej zmienności w perspektywie krótkoterminowej, w tym w odniesieniu do sektorów energochłonnych, z uwzględnieniem różnych sytuacji w poszczególnych państwach członkowskich”[27]. W odpowiedzi Komisja przedstawiła komunikat AccelerateEU[28], w którym zapowiedziała przyjęcie w maju 2026 r. wniosku ustawodawczego dotyczącego dwóch istotnych komponentów rachunku za energię elektryczną, tj. opłat sieciowych i opodatkowania.

Ze względu na konieczność podjęcia pilnych działań i przyjęcia niniejszego wniosku w wyjątkowo krótkim terminie komisarz odpowiedzialny za lepsze stanowienie prawa udzielił specjalnego odstępstwa od wymogu przeprowadzenia oceny skutków i odrębnych konsultacji z zainteresowanymi stronami przed przyjęciem wniosku. Zgodnie z zasadami lepszego stanowienia prawa określonymi w komunikacie[29] „Prostszy, jaśniejszy i lepiej egzekwowany zbiór przepisów unijnych” przygotowano dokument roboczy służb Komisji towarzyszący wnioskowi. W dokumencie roboczym służb Komisji przedstawiono wyjaśnienie i uzasadnienie wniosku Komisji, a także wskazano, w jaki sposób środki przedstawione we wniosku zwiększą efektywność kosztową eksploatacji sieci i będą sprzyjać elektryfikacji, prowadząc ostatecznie do obniżenia kosztów systemów. Ponadto w dokumencie roboczym służb Komisji przedstawiono dostępne dowody istotne z punktu widzenia proponowanych środków.

W niniejszej inicjatywie wykorzystano jednak wnioski z niedawnych konsultacji publicznych w sprawie pakietu dotyczącego europejskich sieci energetycznych oraz strategicznego planu działania na rzecz cyfryzacji i sztucznej inteligencji w sektorze energii. W ramach konsultacji w sprawie pakietu dotyczącego europejskich sieci energetycznych 76 % respondentów zgodziło się, że potrzebne są dalsze środki służące zwiększeniu efektywności istniejącej sieci, a 62 % – że potrzebne jest również zapewnienie lepszej widoczności technologii cyfrowych, innowacyjnych i usprawniających sieć oraz ilościowe określenie wynikających z nich korzyści.

Z badania przeprowadzonego na zlecenie Komisji Europejskiej[30] wynika, że według stanu na połowę 2025 r. kolejki do przyłączenia do sieci występowały w co najmniej 16 państwach członkowskich. W niektórych państwach problem ten występuje rzadko ze względu na wolniejsze tempo elektryfikacji lub wdrażania odnawialnych źródeł energii, podczas gdy

27 en-20260319-european-council-conclusions.pdf.
28 7fac9eea-5717-4182-a368-bd68c427ff4c_en.
29 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_26_902.
30 Fraunhofer ISI, Fraunhofer IEG, Guidehouse, REKK, Badanie dotyczące planowania rozwoju sieci, struktur taryf i wniosków o przyłączenie do sieci dystrybucji energii elektrycznej, wrzesień 2025 r., https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/08843617-9cf8-11f0-97c8-01aa75ed71a1.

w innych występują poważne ograniczenia przesyłowe w sieci. Z innej analizy[31] wynika, że w 2024 r. łączna moc objęta wnioskami znajdującymi się w niektórych kolejkach trzydziestokrotnie przekraczała obciążenie szczytowe, co wskazuje na obecność w tych kolejkach spekulacyjnych i przedwczesnych wniosków. Fakt, że terminowy dostęp do sieci jest utrudniany przez spekulacyjne i przedwczesne wnioski, potwierdzono również w ramach ukierunkowanych konsultacji z zainteresowanymi stronami przeprowadzonych w związku z pakietem dotyczącym europejskich sieci energetycznych w dniach od 25 czerwca do 25 lipca 2025 r. Wśród respondentów reprezentujących operatorów systemów, organy regulacyjne, państwa członkowskie, zainteresowane strony z rynku energii oraz społeczeństwo obywatelskie 66 % zgodziło się, że problem spekulacyjnych i przedwczesnych wniosków występuje na właściwym dla nich obszarze geograficznym oraz w UE, a 56 % – że część przepustowości sieci pozostaje zablokowana z powodu wniosków dotyczących projektów, które nie wykazują postępów. Ponadto 82 % respondentów zgodziło się lub częściowo zgodziło się, że pomocne mogłyby być stosowane w ramach procedur przyłączenia do sieci środki przyczyniające się do zmniejszenia ograniczeń przesyłowych w sieci. Nieco mniejsza liczba respondentów (71 %) zgodziła się lub częściowo zgodziła się, że wartość dodaną przyniosłyby środki, w ramach których przy rozpatrywaniu wniosków o przyłączenie uwzględniano by ich wkład w czystą transformację lub świadczenie usług w interesie ogólnym bądź stosowano inne kryteria.

W ramach otwartych konsultacji publicznych dotyczących strategicznego planu działania na rzecz cyfryzacji i sztucznej inteligencji w sektorze energii większość uczestników zgodziła się lub zdecydowanie zgodziła się ze stwierdzeniem, że ogólnounijna inicjatywa dotycząca opracowywania modeli sztucznej inteligencji ogólnego przeznaczenia przyspieszyłaby wdrażanie rozwiązań cyfrowych i rozwiązań wykorzystujących sztuczną inteligencję w systemie energetycznym. Ta grupa uczestników badania wyraziła zdecydowane przekonanie, że wspieranie współpracy przyspieszy wdrażanie narzędzi cyfrowych i rozwiązań wykorzystujących sztuczną inteligencję w sektorze energetycznym. Około 60 % uczestników poparło wdrażanie modeli AI ogólnego przeznaczenia, przy czym większość z nich (45 %) zgłosiła jednak zastrzeżenie, że należy zachować ostrożność. Zastosowanie modeli AI ogólnego przeznaczenia należy rozważać w konkretnych przypadkach użycia – takich jak sieci – przy jednoczesnym zapewnieniu jasnych zabezpieczeń i zasad zarządzania. Budowanie partnerstw – w szczególności przez współpracę między operatorami sieci, środowiskiem akademickim i jednostkami badawczymi – uznano za główne działanie (obok zapewnienia środków finansowych i dostępu do finansowania), które najskuteczniej wzmocniłoby zdolność Unii do wprowadzania innowacji w dziedzinie inteligentnych systemów energetycznych. W odniesieniu do dodatkowych środków respondenci jednoznacznie wskazali, że kluczowe znaczenie mają środowiska sprzyjające współpracy. „Wsparcie na rzecz tworzenia ekosystemów/centrów skupiających twórców i podmioty energetyczne w celu opracowania rozwiązań i zastosowań opartych na sztucznej inteligencji oraz podstawowych modeli AI ogólnego przeznaczenia itp.” było przedmiotem 81 uwag. Zapewnienie jasności regulacyjnej oraz nadanie tej kwestii odpowiedniej rangi w przyszłych przepisach często wymieniano wśród najskuteczniejszych działań służących stworzeniu skoordynowanych ram rozwoju sztucznej inteligencji i technologii cyfrowych w sektorze energetycznym.

[31] Boston Consulting Group, Centrum ds. Wpływu Energetyki: *Mind the queue, Connection reform for the electricity grid* [Uwaga na kolejkę: reforma zasad przyłączania do sieci elektroenergetycznej], 2025. https://web-assets.bcg.com/f5/79/77645d12463793d174af9ae00d4a/mind-the-queue-connection-reform-for-the-electricity-grid-r2.pdf.

Komisja zamierza nadal współpracować z zainteresowanymi stronami, aby zapewnić skuteczne wdrożenie niniejszego rozporządzenia.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Proponowane zmiany rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej koncentrują się na działaniach uznanych za niezbędne do rozwiązania problemu rosnących kosztów systemów przez stworzenie operatorom systemów i użytkownikom systemów zachęt do działania w sposób sprzyjający sprawnemu funkcjonowaniu systemu i racjonalny pod względem kosztów. Nie stanowią one pełnego przeglądu tego instrumentu.

Proponowane zwiększenie racjonalności opłat sieciowych pod względem kosztów może wiązać się z nałożeniem na organy administracji krajowej dodatkowych obowiązków administracyjnych – obowiązki te są jednak proporcjonalne, jak wyjaśniono powyżej. Jednocześnie przewidywany wpływ gospodarczy byłby korzystny dla przedsiębiorstw i odbiorców, ponieważ przyczyniłby się do obniżenia rachunków za energię. Wpływ na organy administracji krajowej uznaje się za minimalny w porównaniu z obowiązującymi ramami, ponieważ korzyści gospodarcze wynikające z reformy przewyższyłyby wszelkie krótko- lub długoterminowe koszty reorganizacji administracyjnej.

W odniesieniu do wskaźników inteligentnych sieci energetycznych wniosek opiera się na istniejącej praktyce regulacyjnej. Na mocy dyrektywy (UE) 2019/944 krajowe organy regulacyjne są już zobowiązane do monitorowania i oceny rozwoju inteligentnych sieci elektroenergetycznych, a ACER i Rada Europejskich Regulatorów Energetyki (CEER) przeprowadziły już prace analityczne w tej dziedzinie. Wniosek nie ustanawia zatem całkowicie nowego systemu sprawozdawczości, lecz porządkuje i usprawnia dotychczasową praktykę na poziomie Unii, aby zapewnić spójniejsze monitorowanie i dalsze działania regulacyjne.

W odniesieniu do inteligentnych systemów opomiarowania wniosek opiera się na obowiązujących ramach ustanowionych dyrektywą (UE) 2019/944, wprowadzając minimalny poziom ich wdrożenia w całej Unii, a zarazem zachowując rolę ocen kosztów i korzyści w przypadku wdrażania wykraczającego poza ten poziom, dzięki czemu doprecyzowuje i udoskonala obecne podejście bez wprowadzania nowego mechanizmu regulacyjnego.

W odniesieniu do wymiany danych dotyczących sieci między operatorami systemów wniosek rozwija istniejące, choć bardziej ogólne, obowiązki współpracy i wymiany danych przewidziane w dorobku prawnym UE w dziedzinie energii elektrycznej, w szczególności obowiązki w zakresie współpracy między operatorami systemów przesyłowych (OSP) i operatorami systemów dystrybucyjnych (OSD) przy planowaniu i eksploatacji sieci. Wniosek nadaje tym obowiązkom bardziej operacyjny charakter i wyraźniej ukierunkowuje je na określony cel, stanowiąc, że wymiana danych musi wspierać rozwój i efektywne wykorzystywanie inteligentnych sieci elektroenergetycznych oraz innowacyjnych rozwiązań opartych na danych do celów eksploatacji systemu, a tym samym ogranicza niejasności prawne i rozdrobnienie, zamiast nakładać nowy zestaw obowiązków.

W odniesieniu do ram wspierających kontrolowane ponowne wykorzystywanie danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów badań naukowych i innowacji wniosek opiera się na inicjatywach oddolnych już rozwijanych przez operatorów sieci i organizacje reprezentujące tych operatorów. Wniosek nie wprowadza obowiązku uczestnictwa, lecz ustanawia bardziej przejrzyste ramy prawne i ramy zarządzania dotyczące dobrowolnej

współpracy, która już rozwija się w praktyce, aby umożliwić zwiększenie jej skali oraz zapewnić pewność prawa i wspólne zabezpieczenia w całej Unii.

Proponowane zmiany dotyczące opodatkowania zmniejszają obciążenia regulacyjne zakładów energochłonnych i organów administracji krajowej dzięki zniesieniu niektórych warunków wstępnych stosowania obniżonych stawek podatku akcyzowego. Zmiany stawek opodatkowania wynikające z niniejszego wniosku można wdrożyć na poziomie krajowym przez ukierunkowane zmiany przepisów krajowych w ramach zwykłych procedur ustawodawczych (w dziedzinie podatków) i nie wpływają one na obciążenia regulacyjne.

Proponowane przepisy odnoszące się do środków dotyczących przyłączania do sieci w przypadku ograniczeń przesyłowych w pełni opierają się na art. 6 dyrektywy (UE) 2019/944 oraz na wytycznych dotyczących efektywnych i terminowych przyłączeń do sieci i doprecyzowują spoczywający już na krajowych organach regulacyjnych obowiązek ustalania warunków niedyskryminacyjnego i przejrzystego dostępu stron trzecich do sieci, a zatem nie powodują żadnych dodatkowych obciążeń administracyjnych.

- **Prawa podstawowe**

Nie stwierdzono negatywnego wpływu na prawa podstawowe.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Wpływ niniejszego wniosku na budżet dotyczy zasobów ACER i Komisji zgodnie z opisem w ocenie skutków finansowych regulacji towarzyszącej wnioskowi. Zasadniczo na potrzeby realizacji nowych zadań przez ACER wymagane będą dodatkowe dwa ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) dla ACER począwszy od 2026 r., a także odpowiednie zasoby finansowe. Obciążenie pracą Komisji zwiększy się o 5 EPC.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Komisja będzie monitorować przestrzeganie przez państwa członkowskie i inne podmioty środków, które zostaną ostatecznie przyjęte, oraz w razie potrzeby podejmować działania służące egzekwowaniu przepisów. Komisja będzie również współpracować z ACER i krajowymi organami regulacyjnymi.

Ponadto, aby ułatwić wdrażanie ostatecznie przyjętych środków, Komisja będzie gotowa uczestniczyć w dwustronnych spotkaniach i rozmowach poświęconych konkretnym kwestiom z państwami członkowskimi.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Zmiany obowiązujących zasad dotyczących taryf dla sieci przesyłowych i dystrybucyjnych doprecyzowują zarówno dotychczasowe, jak i dodatkowe kryteria służące zapewnieniu racjonalnego pod względem kosztów wykorzystywania sieci elektroenergetycznych. Ponadto na mocy tych zmian Komisja zostaje uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych w formie wytycznych dotyczących wspólnej struktury taryf przesyłowych i dystrybucyjnych oraz zharmonizowanej metody ustalania tych taryf, w tym szczegółowych warunków, na jakich organy regulacyjne mogą wprowadzać odrębne systemy opłat sieciowych dla określonych kategorii użytkowników systemu, oraz zharmonizowanych przepisów

dotyczących wymogów proceduralnych i merytorycznych mających zastosowanie do konsultacji publicznych nad odpowiednimi projektami metod ustalania taryf.

Zmiany zobowiązują organy regulacyjne do wspierania rozwiązań bezprzewodowych, inteligentnych i cyfrowych z myślą o bardziej efektywnym kosztowo wykorzystaniu istniejącej infrastruktury przed przystąpieniem do tradycyjnej rozbudowy sieci.

Zmiany ustanawiają ponadto ustrukturyzowane ramy na poziomie Unii dotyczące wskaźników inteligentnych sieci energetycznych, które to ramy mają wspierać rozwój takich sieci i innowacyjnych rozwiązań opartych na danych służących monitorowaniu, optymalizacji i koordynacji eksploatacji sieci. ACER powierza się zadanie wydania zalecenia dotyczącego ograniczonego zestawu wskaźników oraz publikowania regularnych sprawozdań z postępów na poziomie Unii, natomiast Komisja zostaje uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych.

Proponowane zmiany wprowadzają również jaśniejszy obowiązek związany w większym stopniu z funkcjonowaniem systemu dotyczący zarządzania przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych danymi dotyczącymi sieci oraz wymiany tych danych w sposób umożliwiający rozwój, wdrażanie i efektywne wykorzystywanie inteligentnych sieci elektroenergetycznych.

Zmiany tworzą ramy dobrowolnej współpracy między operatorami systemów, wspólnie wspieranej przez Europejską sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO-E) i organizację OSD UE, w celu opracowywania, testowania, integrowania i wdrażania innowacyjnych narzędzi cyfrowych służących eksploatacji i optymalizacji sieci. Formalizują one kluczowe elementy tej współpracy dotyczące zarządzania, dostępu, cyberbezpieczeństwa, zapewniania zgodności z przepisami i zarządzania cyklem życia. Zmiany umożliwiają również Komisji wydanie opinii w sprawie proponowanego porozumienia oraz przyjęcie aktów wykonawczych ustanawiających wspólne wymogi dotyczące modeli, formatów i interfejsów danych, przejrzystości i zarządzania ryzykiem. Celem jest ustanowienie dostosowanej do specyfiki sektora podstawy prawnej umożliwiającej zgodne z prawem, bezpieczne i kontrolowane ponowne wykorzystywanie danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów badań naukowych i innowacji prowadzonych w interesie publicznym, obejmujących między innymi zaawansowane analizy i rozwiązania oparte na sztucznej inteligencji.

Zmiany wprowadzają minimalny ogólnounijny wymóg wdrożenia inteligentnych systemów opomiarowania, zobowiązując państwa członkowskie do zapewnienia, aby do dnia 31 grudnia 2030 r. systemami tymi objęto co najmniej 50 % odbiorców końcowych, a do dnia 31 grudnia 2033 r. – co najmniej 75 %, z możliwością ograniczonego przedłużenia terminu osiągnięcia tych celów w należycie uzasadnionych przypadkach.
We wniosku doprecyzowano, że oceny kosztów i korzyści przewidziane w dyrektywie (UE) 2019/944 mogą być nadal stosowane, lecz wyłącznie w odniesieniu do wdrażania wykraczającego poza próg 75 %.

W odniesieniu do opodatkowania energii elektrycznej podatkiem akcyzowym we wniosku przewidziano, że minimalny poziom opodatkowania energii elektrycznej ma być niższy niż minimalny poziom opodatkowania gazu ziemnego. Ponadto warunki stosowania obniżonej, nawet zerowej, stawki opodatkowania energii elektrycznej wykorzystywanej przez zakłady energochłonne uznaje się za spełnione ze względu na pozytywny wpływ zwiększonego

wykorzystania energii elektrycznej na środowisko i klimat oraz jej rolę w osiąganiu unijnych celów w zakresie neutralności emisyjnej.

W części wniosku odnoszącej się do środków dotyczących przyłączenia do sieci w przypadku ograniczeń przesyłowych dodatkowo doprecyzowano przysługujące organom regulacyjnym uprawnienie i spoczywający na nich obowiązek przyjmowania środków i ustalania warunków niedyskryminacyjnego, obiektywnego i przejrzystego dostępu stron trzecich do sieci zgodnie z art. 6 dyrektywy (UE) 2019/944. W tym celu doprecyzowano, że organy regulacyjne mogą uwzględniać wpływ wniosków o przyłączenie do sieci na ograniczenia przesyłowe sieci, a także zbadać kwestie gospodarcze, społeczne lub środowiskowe, stopień dojrzałości wniosków o przyłączenie do sieci oraz postępy w ich realizacji w okresie, w którym wnioski oczekują w kolejce do przyłączenia do sieci. Organy regulacyjne mogą również ustanawiać warunki przyznawania pierwszeństwa sektorom gospodarki lub grupom użytkowników, a także określać warunki traktowania użytkowników należących do tych sektorów lub grup, przy zapewnieniu, aby wszystkie takie warunki były niedyskryminacyjne, otwarte i przejrzyste. Jednocześnie organy regulacyjne powinny zapewnić należyte wdrażanie mających zastosowanie środków służących rozwiązywaniu problemu ograniczeń przesyłowych w sieci, zwłaszcza środków przewidujących uwzględnianie w pierwszej kolejności rozwiązań bezprzewodowych, inteligentnych i cyfrowych, stosowanie elastycznych umów przyłączeniowych lub wczesne angażowanie zainteresowanych stron w międzysektorowe planowanie sieci.

2026/0203 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/943 w odniesieniu do dostosowania rachunków za energię elektryczną w Unii do przyszłych rozwiązań przez obniżenie kosztów systemowych oraz wspieranie elektryfikacji i cyfryzacji

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 194 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Wysokie koszty energii elektrycznej wywierają negatywny wpływ na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa w całej Unii, osłabiając tym samym konkurencyjność rynku wewnętrznego i spójność społeczną. O ile wysokość komponentu rachunku za energię elektryczną odpowiadającego kosztowi samej energii zależy od podaży i popytu, o tyle komponenty tego rachunku związane z kosztami regulacyjnymi, a mianowicie opłaty sieciowe i opodatkowanie, można w większym stopniu dostosować do unijnych celów w dziedzinie energii i klimatu. Aby w odczuwalny sposób zmniejszyć obciążenia odbiorców energii elektrycznej, należy przyjąć spójny zestaw środków dotyczących tych komponentów rachunków za energię elektryczną.

(2) Środki dotyczące opłat sieciowych ustanowione w niniejszym rozporządzeniu mają zoptymalizować koszty sieci dzięki m.in. zwiększeniu efektywności jej funkcjonowania, udoskonaleniu mechanizmów alokacji kosztów i zwiększeniu elastyczności po stronie popytu. Ponadto wdrażanie i efektywne wykorzystywanie inteligentnych sieci, inteligentnych systemów opomiarowania oraz interoperacyjnych danych poprawiają obserwowalność systemu elektroenergetycznego i możliwości sterowania tym systemem, co pozwala dodatkowo zwiększyć elastyczność po stronie popytu. Narzędzia te pozwalają efektywniej eksploatować i planować sieć oraz wykorzystywać zasoby elastyczności przy jak najniższych kosztach. Dzięki ograniczeniu nieefektywności przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej, m.in. przez zarządzanie siecią w większym stopniu oparte na danych i zapewnienie dokładniejszych sygnałów cenowych skłaniających do elastycznego dostosowywania zużycia i wytwarzania energii, środki te doprowadzą ostatecznie do obniżenia opłat sieciowych stanowiących jeden z komponentów rachunków za energię elektryczną,

przyczyniając się tym samym do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest obniżenie kosztów energii ponoszonych przez odbiorców końcowych.

(3) Przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące opodatkowania mają charakter pomocniczy względem środków dotyczących opłat sieciowych i są niezbędne do osiągnięcia celu, jakim jest obniżenie rachunków za energię elektryczną. Obniżenie opłat sieciowych może nie wystarczyć do odpowiedniego obniżenia rachunków odbiorców końcowych za energię elektryczną, jeżeli energia elektryczna nadal będzie opodatkowana wyżej niż paliwa kopalne. Taka dysproporcja może zniwelować korzyści wynikające z niższych opłat sieciowych i utrudnić osiągnięcie szerszych celów Unii w zakresie przystępności cenowej energii i elektryfikacji.

(4) Przyspieszenie elektryfikacji unijnego systemu energetycznego może pomóc obniżyć koszty energii i ograniczyć narażenie na wahania cen paliw kopalnych, ponieważ pozwala w większym stopniu wykorzystywać rodzimą energię elektryczną ze źródeł odnawialnych i źródeł niskoemisyjnych, zwłaszcza jeżeli elektryfikację wspierają odpowiednio ukształtowane taryfy, efektywne technologie i elastyczność. Inteligentne liczniki i inteligentne sieci, oparte na bezpiecznej i interoperacyjnej wymianie danych między operatorami systemów, uczestnikami rynku i odbiorcami końcowymi, mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia takiej elastyczności, ponieważ umożliwiają sprawniejsze dostosowywanie zużycia, wytwarzania i magazynowania energii elektrycznej do potrzeb systemu i sygnałów cenowych. Elektryfikację utrudniają jednak krajowe systemy opodatkowania, które nadal uprzywilejowują paliwa kopalne względem energii elektrycznej i tym samym osłabiają zachęty do przechodzenia na tańsze rozwiązania energetyczne oparte na źródłach odnawialnych i niskoemisyjnych.

(5) Aby skutecznie obniżyć rachunki za energię elektryczną i wspierać osiągnięcie unijnych celów w dziedzinie energii i klimatu, konieczne jest podejście dwutorowe, obejmujące zarówno zwiększenie efektywności sieci elektroenergetycznych, jak i dostosowanie zasad opodatkowania. Środki dotyczące opodatkowania ustanowione w niniejszym rozporządzeniu nie harmonizują stawek ani poziomów opodatkowania, lecz zapewniają, aby energia elektryczna nie podlegała wyższemu obciążeniu podatkowemu niż gaz. Usuwając bariery regulacyjne, które mogłyby utrudniać zapewnienie przystępnych cen energii elektrycznej i elektryfikację, przepisy te wspierają osiągnięcie podstawowego celu niniejszego rozporządzenia, nie naruszając przy tym kompetencji państw członkowskich w dziedzinie opodatkowania.

(6) Podstawowym celem tych środków jest zwiększenie efektywności sieci dzięki inteligentniej kształtowanym opłatom sieciowym, inteligentnym i cyfrowym technologiom oraz usprawnieniu wymiany danych, co z kolei powinno również zapewnić efektywną rozbudowę sieci elektroenergetycznej. Rozbudowa sieci jest często niezbędna, aby przyspieszyć przyłączenia do sieci i zaspokoić rosnące zapotrzebowanie na energię elektryczną ze strony użytkowników systemu, takich jak centra danych, przedsiębiorstwa w branżach energochłonnych lub uczestnicy rynku działający w sektorze transportu.

(7) Opłaty lub taryfy sieciowe obejmują opłaty za przyłączenie i opłaty za korzystanie z sieci. Opłaty za przyłączenie uiszcza się zazwyczaj jednorazowo w związku z przyłączeniem do sieci elektroenergetycznej. Opłaty za korzystanie z sieci są związane z jej użytkowaniem. Obejmują one opłaty związane z budową, modernizacją, utrzymaniem i eksploatacją infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej, opłaty pokrywające straty energii w przesyle i dystrybucji, opłaty związane z zakupem usług systemowych przez operatorów systemów oraz opłaty za pobieranie energii

elektrycznej z sieci lub wprowadzanie jej do sieci. Ponieważ opłaty sieciowe stanowią istotną część kosztów energii elektrycznej i są ważnym narzędziem służącym zapewnieniu systemu energetycznego optymalnego pod względem kosztów, zharmonizowane przepisy mogą pomóc zapewnić równe warunki działania i upowszechnić dobre praktyki we wszystkich państwach członkowskich. Takie rozwiązanie sprzyja większej efektywności, może obniżyć koszty oraz korzystnie wpłynąć na przystępność cenową energii elektrycznej dla odbiorców w Unii i konkurencyjność europejskiej gospodarki. W tym celu opłaty sieciowe powinny odzwierciedlać koszty, być przejrzyste i niedyskryminacyjne oraz stwarzać zarówno operatorom systemów, jak i użytkownikom systemów odpowiednie zachęty do działania w sposób sprzyjający racjonalnemu pod względem kosztów funkcjonowaniu systemu elektroenergetycznego.

(8) Opłaty sieciowe odzwierciedlające koszty powinny uwzględniać koszty ponoszone przez operatorów systemów w związku z rozwojem i eksploatacją sieci funkcjonującej w sposób racjonalny pod względem kosztów, o ile odpowiadają one kosztom ponoszonym przez efektywnie działającego operatora sieci o porównywalnych uwarunkowaniach strukturalnych, z uwzględnieniem wydatków operacyjnych i nakładów inwestycyjnych. Opłaty sieciowe powinny również zapewniać odpowiedni zwrot z inwestycji. Aby zapewnić racjonalne pod względem kosztów wykorzystywanie sieci, zgodnie z zasadą „efektywność energetyczna przede wszystkim", taryfy powinny zachęcać operatorów systemów do ograniczania strat energii elektrycznej do minimum i optymalizacji wykorzystania istniejących sieci, między innymi dzięki usługom w zakresie elastyczności oraz wdrażaniu rozwiązań bezprzewodowych i cyfrowych, inteligentnych sieci elektroenergetycznych i inteligentnych systemów opomiarowania. Ponadto opłaty sieciowe powinny być projektowane w taki sposób, aby stwarzać użytkownikom systemu niezbędne zachęty do zwiększania elastyczności sieci i unikania nieefektywnego ograniczania wytwarzania, a zarazem umożliwiać zużywanie energii w miejscach, w których dostępne są jej najtańsze źródła, i w okresach, w których jest to najbardziej opłacalne dla całego systemu. Opłaty sieciowe powinny również dostarczać sygnałów lokalizacyjnych dla inwestycji oraz zawierać elementy zależne od mocy i elementy strefowe. Elementy zależne od czasu korzystania z sieci mogą mieć charakter statyczny lub dynamiczny, aby zachęcać użytkowników systemu do efektywniejszego korzystania z sieci. Ponadto w ogólnej metodzie ustalania opłat sieciowych należy uwzględniać koszty generowane przez użytkowników systemu wprowadzających energię elektryczną do sieci albo pobierających ją z sieci.

(9) Aby zapewnić równe warunki działania wszystkim uczestnikom rynku wzajemnie połączonych europejskich rynków energii elektrycznej, opłaty sieciowe należy stosować tak, aby nie dyskryminować produkcji przyłączonej na poziomie dystrybucji ani produkcji przyłączonej na poziomie przesyłu. Ponadto opłaty sieciowe nie powinny tworzyć bodźców zniechęcających do agregacji, uczestnictwa w społecznościach energetycznych, samodzielnego wytwarzania i konsumpcji, magazynowania energii ani udziału w odpowiedzi odbioru oraz powinny umożliwiać efektywny i terminowy dostęp stron trzecich do sieci. W odniesieniu do magazynowania energii opłaty sieciowe powinny zachęcać do zachowań sprzyjających sprawnemu funkcjonowaniu sieci i uwzględniać korzyści, jakie magazynowanie przynosi sieci, nie zniechęcając przy tym do inwestowania w instalacje magazynowania energii. Ponadto w systemach taryfowych należy uwzględniać specyfikę instalacji magazynowania energii, unikając „podwójnego

naliczania opłat", a zarazem uwzględniając całkowity wpływ magazynowania energii na koszty sieci.

(10) Wszelkie specjalne systemy taryfowe przeznaczone dla określonych kategorii użytkowników systemu, takich jak przedsiębiorstwa w branżach energochłonnych i centra danych, powinny być zgodne z zasadą odzwierciedlania kosztów. Chociaż należy się spodziewać, że w najbliższych latach zużycie energii elektrycznej przez centra danych znacznie wzrośnie, zwiększając obciążenie sieci elektroenergetycznych i presję na wzrost taryf, odpowiednia lokalizacja centrów danych oraz czas i profil ich zużycia energii mogą sprzyjać efektywnemu przyłączaniu tych obiektów do systemu elektroenergetycznego i ich integracji z tym systemem, dlatego taryfy sieciowe powinny stwarzać zachęty do optymalizacji tych parametrów, zwłaszcza gdy centra danych mogą świadczyć usługi na rzecz systemu energetycznego, na przykład udostępniając w ramach sieci usługi w zakresie elastyczności i dodatkową zdolność magazynowania energii oraz wprowadzając do niej wytwarzaną przez siebie czystą energię.

(11) Organy regulacyjne odgrywają zasadniczą rolę w dopilnowaniu odpowiedniego kształtowania taryf, tak aby zapewniały one racjonalność sieci pod względem kosztów oraz wystarczający poziom inwestycji niezbędnych do jej eksploatacji i rozwoju. Aby zagwarantować równe warunki działania i efektywne wykorzystywanie europejskich sieci elektroenergetycznych, organy regulacyjne powinny stosować spójne i obiektywne kryteria analizy porównawczej. W tym celu organy regulacyjne powinny ustanawiać wskaźniki efektywności, w tym wskaźniki inteligentnych sieci energetycznych, pozwalające ocenić, w jakim stopniu operatorzy systemów eksploatują i rozwijają sieć w sposób racjonalny pod względem kosztów. Ze względu na swoją wiedzę fachową i doświadczenie Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) powinna wspierać organy regulacyjne w tym zadaniu, między innymi przez porównywanie efektywności operatorów systemów przesyłowych. Ze względu na znaczne zróżnicowanie systemów dystrybucyjnych w Unii, w których działa ponad 2 600 licencjonowanych operatorów systemów dystrybucyjnych, organy regulacyjne mają najlepsze warunki do porównywania efektywności tych operatorów na poziomie krajowym.

(12) Biorąc pod uwagę presję związaną z rachunkami za energię elektryczną, potrzebę znacznych inwestycji w sieć oraz konieczność zapewnienia przystępności cenowej energii elektrycznej i konkurencyjności europejskiego przemysłu, państwa członkowskie powinny mieć możliwość przydzielania środków finansowych na sieć elektroenergetyczną ze swojego budżetu ogólnego, m.in. poprzez przeznaczenie określonej części środków z polityki spójności lub innych dostępnych środków unijnych na wsparcie na inwestycje w rozwój sieci. Takie przekazywanie funduszy publicznych na pokrycie kosztów sieci jako całości powinno być dozwolone wyłącznie w zakresie, w jakim odbywa się w sposób niedyskryminacyjny, zgodnie z mającymi zastosowanie wymogami prawnymi i zasadą odzwierciedlania kosztów, oraz nie zakłóca funkcjonowania rynku wewnętrznego. Ponadto należy zapewnić, aby takie wsparcie publiczne było ukierunkowane i tymczasowe, przynosiło ogólne korzyści dzięki przyspieszeniu dekarbonizacji – na przykład przez elektryfikację odbiorców przemysłowych – i integracji rynku – na przykład przez inwestycje w połączenia wzajemne, znaczące modernizacje sieci lub morską infrastrukturę przyłączeniową – oraz zaspokajało określone potrzeby sieci, na przykład dzięki inwestycjom skracającym czas oczekiwania na przyłączenie do sieci. Korzystanie

z funduszy publicznych nie powinno jednak opóźniać inwestycji w niezbędną infrastrukturę ani prowadzić do nieoptymalnej lokalizacji jednostek wytwórczych.

(13) Możliwość porównywania taryf ma zasadnicze znaczenie dla użytkowników systemu, ponieważ umożliwia im postępowanie w sposób sprzyjający jego sprawnemu funkcjonowaniu. Pozwala im ona nie tylko lepiej zrozumieć obowiązujące taryfy, lecz także ustalić, jak odpowiednio dostosować sposób korzystania z systemu, aby ponosić niższe opłaty. Aby zwiększyć porównywalność sposobów ustalania taryf, konieczna jest większa przejrzystość. Większa przejrzystość umożliwi również organom regulacyjnym stosowanie najlepszych praktyk i przeprowadzanie odpowiednich ocen efektywności kosztowej przy ustalaniu lub zatwierdzaniu metod ustalania taryf. Jest to szczególnie istotne w odniesieniu do poszczególnych elementów, które należy uwzględnić w metodach ustalania taryf, a także złożonych kompromisów uwzględnianych w ocenie, na podstawie której metody te są ustalane lub zatwierdzane. Przed ustaleniem lub zatwierdzeniem metod ustalania taryf organy regulacyjne powinny przeprowadzić konsultacje publiczne z odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Organy regulacyjne powinny uwzględnić krótkoterminowe skutki dystrybucyjne wszelkich zmian metod ustalania taryf oraz rozważyć, czy konieczne jest stopniowe wprowadzanie tych zmian, aby użytkownicy systemu mieli czas na dostosowanie swoich zachowań i wzorców zużycia.

(14) Od 2019 r. ACER opublikowała kilka sprawozdań dotyczących najlepszych praktyk w zakresie metod ustalania taryf. Sprawozdania te pozwalają lepiej zrozumieć wyzwania i najnowsze zmiany w zakresie ustalania taryf sieciowych oraz zawierają szczegółowe analizy krajowych praktyk w zakresie ustalania taryf. Przyczyniły się one również do zwiększenia przejrzystości, umożliwiły wymianę dobrych praktyk i zwiększyły porównywalność sposobów ustalania taryf. Zważywszy na te pozytywne rezultaty, ACER powinna nadal publikować takie sprawozdania. Ze względu na odmienny przedmiot sprawozdania te powinny być odrębne od sprawozdań ACER, w których porównuje się efektywność operatorów systemów przesyłowych i ponoszone przez nich koszty.

(15) W celu określenia szczegółowych przepisów niezbędnych do zapewnienia skuteczności rozporządzenia (UE) 2019/943 należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów prawnych zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez ustanowienie wytycznych dotyczących wspólnej struktury i zharmonizowanej metody ustalania taryf, szczegółowych warunków, na jakich organy regulacyjne mogą wprowadzać odrębne systemy opłat sieciowych dla określonych kategorii użytkowników systemu, oraz zharmonizowanych przepisów dotyczących wymogów proceduralnych i merytorycznych mających zastosowanie do konsultacji publicznych, które należy przeprowadzić w odniesieniu do odpowiednich projektów metod ustalania taryf. Mając na uwadze wieloletnie doświadczenie i wiedzę fachową organów regulacyjnych w zakresie zatwierdzania metod ustalania taryf oraz nadzorowania i kontrolowania związanej z tym działalności, ACER powinna przedstawić Komisji zalecenie, zanim Komisja przyjmie akty delegowane dotyczące wspólnej struktury i zharmonizowanej metody ustalania taryf. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia

2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa[1]. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

(16) Wdrażanie rozwiązań bezprzewodowych, inteligentnych i cyfrowych należy wspierać w każdym przypadku, gdy rozwiązania te w sposób efektywny zwiększają możliwą do wykorzystania przepustowość, elastyczność i niezawodność sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej. Uzupełniając ramy dotyczące inteligentnych sieci elektroenergetycznych ustanowione w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944[2] oraz w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869[3], operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych powinni zapewnić, aby rozwiązania bezprzewodowe, inteligentne i cyfrowe, wraz z rozwiązaniami w zakresie elastyczności niezwiązanej z paliwami kopalnymi, takimi jak odpowiedź odbioru, magazynowanie energii i inne rozwiązania, były traktowane priorytetowo zarówno w planowaniu sieci, jak i eksploatacji systemu. Wpływ tych rozwiązań na zwiększenie efektywności należy wykazać na podstawie obiektywnych i przejrzystych kryteriów, takich jak ich wpływ na możliwą do wykorzystania przepustowość sieci, ograniczenia przesyłowe, odporność, jakość dostaw lub integrację energii ze źródeł odnawialnych i zasobów elastyczności, a także ich efektywność kosztowa w osiąganiu tych celów w porównaniu z fizyczną rozbudową sieci. W tym celu organy regulacyjne powinny móc opierać się na planach rozwoju sieci, w tym na powiązanych ocenach kosztów i korzyści, oraz na odpowiednich wskaźnikach efektywności.

(17) Efektywne wykorzystanie infrastruktury elektroenergetycznej w coraz większym stopniu zależy od możliwości efektywnego rozwijania sieci przesyłowych i dystrybucyjnych z uwzględnieniem przyszłych potrzeb systemu elektroenergetycznego, w tym potrzeb związanych z obszarami przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych i obszarami przemysłowymi, a także od możliwości wykorzystania w tych sieciach elastyczności, cyfryzacji i rozwiązań opartych na danych. W tym kontekście wspólne wskaźniki powinny stanowić spójną podstawę pomiaru efektywności operatorów systemów w zakresie wdrażania funkcji inteligentnych sieci elektroenergetycznych i efektywnego wykorzystywania istniejącej infrastruktury. ACER powinna zalecić ograniczony zestaw wspólnych wskaźników, opierając się na swoich dotychczasowych pracach analitycznych i pracach krajowych organów regulacyjnych, aby stworzyć spójniejsze ramy monitorowania, wspierać zbliżenie podejść regulacyjnych, ułatwić identyfikowanie najlepszych praktyk w zakresie tych podejść oraz mierzyć postępy w rozwoju inteligentnych sieci elektroenergetycznych zdefiniowanych w art. 2 pkt 9 rozporządzenia (UE) 2022/869.

(18) Aby zwiększyć efektywność i zdolność dostosowawczą sieci elektroenergetycznych oraz zapewnić spójną podstawę analityczną do opracowywania podejść regulacyjnych,

---

1 Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

2 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

3 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, zmiany rozporządzeń (WE) nr 715/2009, (UE) 2019/942 i (UE) 2019/943 oraz dyrektyw 2009/73/WE i (UE) 2019/944 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 347/2013 (Dz.U. L 152 z 3.6.2022, s. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj).

które lepiej uwzględniają efektywność systemu, korzyści dla całego systemu energetycznego oraz stopień wdrażania innowacyjnych rozwiązań, należy prowadzić regularną sprawozdawczość na poziomie Unii opartą na tych wskaźnikach. ACER powinna otrzymywać dane dotyczące wdrażania technologii inteligentnych sieci elektroenergetycznych, a także sprzyjających temu praktyk regulacyjnych i krajowych wskaźników inteligentnych sieci, aby mogła oceniać stosowane praktyki i wyłaniać najlepsze przykłady spośród praktyk krajowych organów regulacyjnych. Obecnie wskaźniki inteligentnych sieci energetycznych nie są stosowane w sposób zharmonizowany w całej Unii, a rozbieżne podejścia prowadzą do zróżnicowania otoczenia regulacyjnego, co utrudnia spójny pomiar stopnia wdrożenia i efektywności inteligentnych i innowacyjnych technologii sieciowych oraz rozwiązań cyfrowych w sieciach przesyłowych i dystrybucyjnych. W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze do ustanawiania wskaźników inteligentnych sieci energetycznych służących pomiarowi stopnia wdrożenia i efektywności inteligentnych i innowacyjnych technologii sieciowych oraz rozwiązań cyfrowych w sieciach przesyłowych i dystrybucyjnych. Komisja powinna uwzględnić zalecenie ACER.

(19) Aby obniżyć koszty systemów i usprawnić funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii, przyczyniając się tym samym do obniżenia cen energii elektrycznej, należy lepiej wykorzystywać istniejącą infrastrukturę sieciową dzięki sprawnej wymianie danych i korzystaniu z narzędzi cyfrowych. Wymaga to skuteczniejszej i terminowej wymiany odpowiednich danych dotyczących sieci elektroenergetycznych między operatorami systemów, co zwiększy obserwowalność sieci dzięki lepszej koordynacji działań na poziomie sieci przesyłowych i dystrybucyjnych. W zależności od przypadku użycia dane dotyczące sieci elektroenergetycznych mogą obejmować topologię sieci, parametry sieci i charakterystykę jej elementów, dane dotyczące przyłączeń i przepustowości, pomiary w czasie rzeczywistym z systemów kontroli nadzorczej i pozyskiwania danych (SCADA) oraz inne pomiary eksploatacyjne, dane dotyczące oszacowania stanu i przepływów mocy, dane dotyczące napięcia, rozpływów energii i ograniczeń przesyłowych, dane dotyczące wyłączeń i prac konserwacyjnych, dysponowania, redysponowania i ograniczania wytwarzania, zapotrzebowania na elastyczność i prognoz eksploatacyjnych, a także wartości graniczne i ograniczenia istotne dla eksploatacji systemów przesyłowych i dystrybucyjnych.

(20) Operatorzy systemów powinni zwiększać efektywność wykorzystania infrastruktury sieciowej dzięki wdrażaniu innowacyjnych technologii wspieranych przez interoperacyjne porozumienia w sprawie wymiany danych dotyczących sieci. Narzędzia oparte na danych wykorzystywane do eksploatacji sieci przyczynią się bowiem do zmniejszenia ograniczeń w systemie, a tym samym ograniczą zakres koniecznych wzmocnień sieci i zmniejszą obciążenie systemu. Jeżeli dane dotyczące sieci elektroenergetycznych zawierają dane osobowe, ich przetwarzanie powinno być zgodne z mającymi zastosowanie przepisami o ochronie danych, w szczególności z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679[4]. Do celów niniejszego rozporządzenia operatorzy systemów powinni co do zasady wymieniać wyłącznie dane zagregowane lub zanonimizowane. Dane osobowe powinny być

[4] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

udostępniane wyłącznie w przypadku, gdy dane zanonimizowane nie wystarczają do osiągnięcia zamierzonego celu. Jeżeli takie dane dotyczące sieci elektroenergetycznych są objęte zakresem stosowania rozdziału II rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2854[5], zastosowanie mają prawa i obowiązki określone w tym rozdziale. Niniejsze rozporządzenie nie powinno tworzyć równoległego ani sprzecznego systemu dostępu do tych danych i ich udostępniania.

(21) Efektywna i bezpieczna eksploatacja sieci elektroenergetycznych w coraz większym stopniu zależy od opracowywania i wdrażania zaawansowanych rozwiązań cyfrowych i rozwiązań opartych na danych. Zapewnienie dostępności odpowiednich danych dotyczących sieci elektroenergetycznych i dostępu do nich ma kluczowe znaczenie dla możliwości opracowywania, testowania i rozwijania na większą skalę innowacyjnych rozwiązań na potrzeby eksploatacji i optymalizacji sieci. W szczególności wykorzystywanie danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów analitycznych, badawczych i innowacyjnych jest utrudnione przez niepewność prawa, wysokie koszty transakcyjne oraz brak wspólnego porozumienia dotyczącego bezpiecznego dostępu do danych, ich przetwarzania i zarządzania nimi. Należy zatem ustanowić ramy umożliwiające operatorom systemów przesyłowych i operatorom systemów dystrybucyjnych dobrowolną współpracę w ramach skoordynowanego porozumienia na poziomie Unii, w tym współpracę z odpowiednimi zainteresowanymi stronami w obszarach łączenia danych, wiedzy fachowej i zasobów obliczeniowych w celu opracowywania, testowania, integrowania i wdrażania innowacyjnych narzędzi cyfrowych na potrzeby eksploatacji i optymalizacji systemu elektroenergetycznego.

(22) Ramy współpracy między operatorami systemów przesyłowych a operatorami systemów dystrybucyjnych powinny sprzyjać szerszej dostępności opracowanych rozwiązań, tak aby mogły one przynosić korzyści operatorom systemów w całej Unii. Powinny również zapewniać odpowiednie zabezpieczenia w zakresie ochrony danych, poufności, bezpieczeństwa, cyberbezpieczeństwa i ochrony systemu. Komisja jest gotowa udzielać przedsiębiorstwom nieformalnych wskazówek co do zgodności z regułami ochrony konkurencji w przypadku projektów współpracy, które przyczyniają się do realizacji priorytetów Unii, w szczególności projektów związanych z innowacjami, dekarbonizacją i rozwojem sztucznej inteligencji.

(23) Aby wspierać spójny rozwój skoordynowanego porozumienia na szeroką skalę, należy ustanowić na poziomie Unii wspólne wymogi dotyczące modeli, formatów i ontologii danych, procedur dostępu, zasad zarządzania, przejrzystości oraz bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci. Wymogi te powinny opierać się na istniejących normach, takich jak norma wymiany wspólnego modelu sieci. W celu zapewnienia jednolitych warunków wdrażania skoordynowanego porozumienia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze do ustanowienia tych wymogów oraz przepisów dotyczących zgodnego z prawem, bezpiecznego i kontrolowanego ponownego wykorzystywania danych do celów badań naukowych i innowacji wspierających eksploatację i optymalizację systemu elektroenergetycznego.

(24) Efektywne wykorzystanie sieci elektroenergetycznej zależy od dostępności dokładnych i szczegółowych danych dotyczących zużycia energii oraz od zdolności odbiorców końcowych do uzyskania dostępu do takich danych i działania na ich

[5] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2854 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących sprawiedliwego dostępu do danych i ich wykorzystywania oraz w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2017/2394 i dyrektywy (UE) 2020/1828 (Dz.U. L, 2023/2854, 22.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj).

podstawie. Inteligentne systemy opomiarowania są kluczowym czynnikiem umożliwiającym reagowanie na zapotrzebowanie i zawieranie umów z ceną dynamiczną energii elektrycznej, co może pomóc w lepszym wykorzystaniu istniejącej infrastruktury sieci elektroenergetycznej, w tym poprzez zmniejszenie ograniczeń w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i ułatwienie elektryfikacji. Umożliwiając odbiorcom dostosowywanie zużycia do okresów niższych cen i czerpanie korzyści z efektywniejszego wykorzystywania systemu elektroenergetycznego, inteligentne systemy opomiarowania mogą sprawić, że rachunki za energię będą przystępniejsze cenowo i bardziej przewidywalne. Aby zapewnić odpowiedni poziom wdrożenia w całej Unii i wspierać efektywniejsze wykorzystywanie sieci, także w wymiarze transgranicznym w ramach wewnętrznego rynku energii, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby co najmniej 50 % odbiorców końcowych miało dostęp do inteligentnego licznika, tak aby osiągnąć masę krytyczną umożliwiającą udział odbiorców i świadczenie usług w zakresie elastyczności, a następnie stopniowo zwiększać ten odsetek do co najmniej 75 % do dnia 31 grudnia 2033 r. Aby zapewnić wykonalne terminy wdrażania, a jednocześnie utrzymać ogólny poziom ambicji UE, państwom członkowskim, w których w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia poziom wdrożenia wyniósł mniej niż 30 %, należy przyznać dodatkowy czas na osiągnięcie tych celów. Rozwiązanie to stanowi proporcjonalną odpowiedź na obecne różnice w poziomie wdrożenia w Unii – ogólny poziom upowszechnienia wynosi około 60 %, lecz kilka państw członkowskich pozostaje w tyle lub nie rozpoczęło jeszcze wdrażania na dużą skalę. Oceny kosztów i korzyści przewidziane w dyrektywie (UE) 2019/944 powinny mieć zastosowanie wyłącznie do wdrażania wykraczającego poza poziom 75 %, co zapewni proporcjonalność, a jednocześnie umożliwi osiągnięcie unijnych celów w zakresie cyfryzacji i elastyczności. Aby wspierać skuteczne wykonywanie tych obowiązków określonych w art. 18b niniejszego rozporządzenia, zachęca się państwa członkowskie do odpowiedniego wykorzystywania dostępnych środków i możliwości finansowania oferowanych w ramach właściwych programów i instrumentów unijnych, zgodnie z przepisami regulującymi te programy i instrumenty.

(25) Ze względu na kluczową rolę, jaką wdrożone i eksploatowane inteligentne systemy opomiarowania odgrywają w coraz bardziej scyfryzowanym systemie elektroenergetycznym, przez cały cykl ich życia należy zapewnić wysoki poziom cyberbezpieczeństwa oraz odporności operacyjnej i odporności łańcucha dostaw, z uwzględnieniem odpowiednich europejskich przepisów dotyczących cyberbezpieczeństwa, w tym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2847[6] – w szczególności gdy komponenty inteligentnych systemów opomiarowania należą do kategorii produktów krytycznych – oraz programów certyfikacji ustanowionych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/881[7], a także potrzeby unikania ryzyka dla bezpieczeństwa łańcucha dostaw i unikania zależności, które mogłyby zagrozić ciągłości i bezpieczeństwu

---

6 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2847 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie horyzontalnych wymagań w zakresie cyberbezpieczeństwa w odniesieniu do produktów z elementami cyfrowymi oraz w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013 i (UE) 2019/1020 i dyrektywy (UE) 2020/1828 (akt o cyberodporności) (Dz.U. L, 2024/2847, 20.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

7 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/881 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie ENISA (Agencji Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa) oraz certyfikacji cyberbezpieczeństwa w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 526/2013 (akt o cyberbezpieczeństwie) (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

podstawowych funkcji opomiarowania oraz ochronie danych. Ponieważ inteligentne systemy opomiarowania stanowią część szerszego ekosystemu technologii sieci elektroenergetycznych, należy również uwzględniać odpowiednie względy dotyczące zrównoważonego rozwoju, odporności i bezpieczeństwa dostaw uwzględnione w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1735[8], w tym, w stosownych przypadkach, w praktykach w zakresie udzielania zamówień.

(26) Postępy w elektryfikacji są nierozerwalnie związane z kosztami energii elektrycznej, na które wpływają nie tylko opłaty sieciowe, lecz także podatki obciążające rachunki za energię elektryczną. Aby zwiększać przystępność cenową energii elektrycznej, sprzyjać upowszechnieniu jej wykorzystywania jako źródła energii i wspierać przejście na gospodarkę niskoemisyjną, państwa członkowskie powinny zapewnić korzystniejsze opodatkowanie energii elektrycznej niż gazu ziemnego, wysyłając tym samym sygnał cenowy sprzyjający elektryfikacji Unii. Zasada ta jest zgodna z unijnymi celami klimatycznymi i może zostać wprowadzona przez państwa członkowskie w obowiązujących zharmonizowanych ramach unijnych ustanowionych dyrektywą Rady 2003/96/WE[9]. Jeżeli jednak państwo członkowskie należycie uzasadni taką potrzebę szczególną sytuacją krajową, w tym swoją sytuacją budżetową, Komisja powinna mieć możliwość zezwolenia temu państwu członkowskiemu – w drodze aktu wykonawczego – na odroczenie stosowania akapitu pierwszego do terminu wyznaczonego tak, aby zapewnić równowagę między tą szczególną sytuacją krajową a koniecznością osiągnięcia unijnych celów w zakresie elektryfikacji.

(27) Ten sygnał cenowy ma szczególne znaczenie dla zakładów energochłonnych, w przypadku których różnica kosztów między energią elektryczną a gazem ziemnym może utrudniać przejście na czystsze źródła energii. Art. 17 dyrektywy 2003/96/WE zezwala państwom członkowskim na stosowanie obniżonego poziomu opodatkowania – w tym stawki zerowej – energii elektrycznej zużywanej przez zakłady energochłonne, z zastrzeżeniem spełnienia określonych warunków dotyczących ochrony środowiska, gospodarki wodnej i efektywności energetycznej. Z uwagi na fakt, że elektryfikacja jest jednym z głównych filarów unijnej strategii osiągnięcia neutralności klimatycznej, co niedawno ponownie potwierdzono w Pakcie dla czystego przemysłu, przyspieszenie elektryfikacji gospodarki nie tylko przyczyni się do osiągnięcia celów klimatycznych, lecz może również pomóc obniżyć koszty energii i zwiększyć konkurencyjność unijnego przemysłu wytwórczego. W związku z tym w odniesieniu do energii elektrycznej zużywanej przez zakłady energochłonne należy uznać za spełnione określone w art. 17 ust. 4 dyrektywy 2003/96/WE warunki dotyczące osiągania celów ochrony środowiska i zwiększania efektywności energetycznej.

(28) W przypadku niedoboru dostępnej przepustowości sieci organy regulacyjne powinny mieć możliwość zatwierdzania środków służących zniechęcaniu do składania spekulacyjnych wniosków o przyłączenie do sieci oraz zarządzaniu kolejkami do przyłączenia do sieci, tak aby zapewnić dostęp do sieci na obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych zasadach zgodnie z art. 3 rozporządzenia (UE)

---

[8] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1735 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia ram środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu produkcji technologii neutralnych emisyjnie i zmieniające rozporządzenie (UE) 2018/1724 (Dz.U. L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

[9] Dyrektywa Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj).

2019/943 i art. 6 dyrektywy (UE) 2019/944. Ponadto państwa członkowskie i organy regulacyjne powinny zapewnić możliwość stosowania innych dostępnych środków służących rozwiązaniu problemu niewystarczającej przepustowości sieci, takich jak elastyczne umowy przyłączeniowe lub międzysektorowe planowanie sieci. Państwa członkowskie mogą również rozważyć inne możliwości uwzględniania stopnia dojrzałości i postępów w zakresie realizacji wniosków o przyłączenie do sieci zgodnie z zasadą „kto pierwszy gotowy, ten lepszy" lub w ramach wyprzedzającego planowania sieci, jak wyjaśniono w wytycznych dotyczących efektywnych i terminowych przyłączeń do sieci[10]. W tym celu państwa członkowskie powinny mieć możliwość stworzenia warunków do wyznaczania określonych obszarów, na których przepustowość sieci jest dostępna lub planuje się jej zwiększenie, tak aby umożliwić użytkownikom sieci, takim jak odbiorcy przemysłowi i centra danych, szybszy dostęp do sieci. Przy zatwierdzaniu środków i warunków dostępu do sieci, zwłaszcza w odniesieniu do szczególnych kategorii użytkowników systemu, takich jak centra danych lub przedsiębiorstwa w branżach energochłonnych, i z uwzględnieniem ich wpływu na sieć, organy regulacyjne powinny mieć również możliwość przyznawania – w obrębie tej samej kategorii – pierwszeństwa użytkownikom o elastycznych wzorcach zużycia, które sprzyjają magazynowaniu energii i wytwarzaniu dodatkowej czystej energii na miejscu oraz zrównoważonemu wykorzystywaniu zasobów.

(29) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (UE) 2019/943.

(30) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie osiągnięcie efektywności kosztowej pracy systemu i wspieranie elektryfikacji sieci, nie może być osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, ale możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

(31) Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 skonsultowano się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych, który wydał swoją opinię w dniu [data] r.

(32) Przepisy niniejszego rozporządzenia pozostają bez uszczerbku dla prawa państw członkowskich do zgłaszania środków pomocy państwa zgodnie z mającymi zastosowanie procedurami i warunkami określonymi w zasadach pomocy państwa. Państwa członkowskie mogą na przykład wprowadzać środki wspierające projekty elektryfikacji przemysłu, jeżeli potwierdzono, że projekty te skutecznie przyczyniają się do dekarbonizacji, i jeżeli są one zgodne z Wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią (CEEAG)[11] i ramami pomocy państwa na potrzeby Paktu dla czystego przemysłu (CISAF)[12]. Takie środki pomocy państwa mogą również obejmować wsparcie na pokrycie dodatkowych wydatków związanych z przyłączeniem do sieci elektroenergetycznej lub rozbudową istniejącego przyłącza do tej sieci, w tym zarówno kosztów początkowych, na przykład kosztów wykonania „ostatniego odcinka" przyłącza do sieci, jak i kosztów rocznych, tj. regularnych opłat wynikających z taryfy sieciowej,

---

10 Zawiadomienie Komisji z dnia 10 grudnia 2025 r. „Wytyczne dotyczące efektywnych i terminowych przyłączeń do sieci" (C/2025/8473).

11 Komunikat Komisji – Wytyczne w sprawie pomocy państwa na ochronę klimatu i środowiska oraz cele związane z energią z 2022 r., C/2022/481.

12 Komunikat Komisji – Ramy środków pomocy państwa na rzecz wsparcia Paktu dla czystego przemysłu (ramy pomocy państwa na potrzeby Paktu dla czystego przemysłu), C/2025/7600.

przy jednoczesnym zachowaniu zachęt dla użytkowników systemu do wyboru lokalizacji i dostosowywania zużycia w celu obniżenia łącznych kosztów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu (UE) 2019/943 wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 18 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 18

Opłaty sieciowe

1. Opłaty sieciowe odzwierciedlają koszty, są przejrzyste i niedyskryminacyjne, stwarzają dla zachęty operatorów systemów do rozwoju i eksploatacji sieci przesyłowych i dystrybucyjnych w sposób racjonalny pod względem kosztów oraz zachęty dla użytkowników systemów do dostosowania sposobu korzystania z systemu elektroenergetycznego w taki sposób, aby wspierać jego funkcjonowanie w sposób racjonalny pod względem kosztów.

2. Metody ustalania taryf obejmują projektowanie opłat sieciowych stosowanych wobec użytkowników systemów oraz określanie wynagrodzenia otrzymywanego przez operatorów tych systemów przesyłowych i dystrybucyjnych z tytułu tych opłat sieciowych. Muszą one:

a) odzwierciedlać koszty ponoszone przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych w zakresie, w jakim koszty te odpowiadają kosztom efektywnego i strukturalnie porównywalnego operatora systemu, z uwzględnieniem zarówno nakładów inwestycyjnych, jak i kosztów operacyjnych, w tym kosztów związanych z inwestycjami wyprzedzającymi, lecz z wyłączeniem kosztów wspierających niepowiązane cele strategiczne. Organy regulacyjne określają wspólne wskaźniki efektywności dotyczące efektywnej eksploatacji i rozwoju sieci, w tym wskaźniki inteligentnych sieci energetycznych zgodnie z art. 18a;

b) uwzględniać płatności i wpływy wynikające z mechanizmu rozliczania rekompensat międzyoperatorskich, w tym płatności rzeczywiście dokonane i otrzymane, a także płatności oczekiwane w przyszłości, oszacowane na podstawie poprzednich okresów;

c) stwarzać operatorom systemów przesyłowych i dystrybucyjnych odpowiednie zachęty do eksploatacji i rozwoju sieci w sposób racjonalny pod względem kosztów zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej oraz do optymalizacji istniejących sieci na wszystkich poziomach napięcia, między innymi przez korzystanie z usług w zakresie elastyczności, wdrażanie bezprzewodowych i cyfrowych, inteligentnych sieci elektroenergetycznych oraz inteligentnych systemów opomiarowania, w tym zachęty do osiągnięcia określonych w art. 16 ust. 8 minimalnych poziomów zdolności dostępnych do obrotu międzystrefowego;

d) odzwierciedlać koszty generowane przez użytkowników systemu w związku z pobieraniem energii elektrycznej z sieci przesyłowych lub dystrybucyjnych oraz wprowadzaniem jej do tych sieci;

e) stwarzać dla użytkowników systemu odpowiednie zachęty do pobierania energii elektrycznej z sieci przesyłowych lub dystrybucyjnych oraz wprowadzania jej do tych sieci w sposób sprzyjający ich efektywnemu funkcjonowaniu;

f) dostarczać sygnałów lokalizacyjnych dla inwestycji;

g) stwarzać dla użytkowników systemu odpowiednie zachęty do ograniczania zużycia w okresach obciążenia szczytowego, w tym przez dodanie elementu zdolności do struktury taryf;

h) zawierać elementy strefowe, aby odzwierciedlać sposób użytkowania sieci;

i) zapewniać brak dyskryminacji między użytkownikami systemu przyłączonych na poziomie dystrybucji względem użytkowników systemu przyłączonych na poziomie przesyłu;

j) być skonstruowane w sposób, który nie tworzy bodźców zniechęcających do skutecznego i terminowego dostępu stron trzecich, agregacji, uczestnictwa w społecznościach energetycznych, do samodzielnego wytwarzania i konsumpcji, magazynowania energii ani udziału w odpowiedzi odbioru;

k) umożliwiać integrację energii ze źródeł odnawialnych przez rozwijanie i ułatwianie korzystania z elastyczności niezwiązanej z paliwami kopalnymi, takiej jak magazynowanie energii i odpowiedź odbioru, a także przez wspieranie innowacji, rozwiązań bezprzewodowych, inteligentnych sieci elektroenergetycznych i cyfryzacji;

l) umożliwiać korzystanie z elastycznych połączeń, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby nie opóźniało to niezbędnych wzmocnień sieci;

m) wykluczać nakładanie szczególnych opłat sieciowych w poszczególnych transakcjach w ramach międzystrefowego obrotu energią elektryczną;

n) zapewniać, aby opłaty sieciowe mające zastosowanie do instalacji magazynowania energii odzwierciedlały wszelkie korzyści, jakie instalacje te przynoszą sieci, i ograniczały się do kosztów generowanych przez te instalacje w sieciach przesyłowych lub dystrybucyjnych. oraz

3. Do określonych kategorii użytkowników systemu, takich jak przedsiębiorstwa w branżach energochłonnych, centra danych oraz społeczności energetyczne, mogą mieć zastosowanie specjalne systemy taryfowe, pod warunkiem że organy regulacyjne mogą wykazać, iż profil zużycia tych użytkowników ma proporcjonalnie mniejszy lub większy wpływ na całkowity koszt sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej oraz że przestrzegana jest zasada odzwierciedlania kosztów.

4. Państwa członkowskie mogą częściowo pokrywać koszty sieci ze środków państwowych w celu obniżenia łącznej kwoty opłat sieciowych naliczanych użytkownikom systemu, pod warunkiem spełnienia następujących wymogów:

a) środki państwowe są przekazywane operatorom systemów przesyłowych lub operatorom systemów dystrybucyjnych w sposób niedyskryminacyjny, bez bezpośredniego ani pośredniego selektywnego uprzywilejowania określonych kategorii użytkowników systemów;

b) przekazywanie środków państwowych nie osłabia zachęt dla operatorów systemów do efektywnego działania i rozwoju ich sieci ani zachęt dla użytkowników systemów do dostosowywania zużycia w celu obniżenia całkowitych kosztów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych;

c) środki państwowe mają charakter tymczasowy i pokrywają wyłącznie dodatkowe koszty wynikające ze środków służących przyspieszeniu dekarbonizacji, elektryfikacji procesów produkcji i integracji rynku;

d) przekazywanie środków państwowych nie wpływa niekorzystnie na konkurencję ani na skuteczne funkcjonowanie rynku wewnętrznego energii elektrycznej.

Niniejszy ustęp pozostaje bez uszczerbku dla prawa państw członkowskich do zgłaszania, zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami pomocy państwa, środków służących obniżeniu kosztów energii, w tym opłat sieciowych, ponoszonych przez określone kategorie użytkowników, przy jednoczesnym zachowaniu zachęt dla użytkowników systemu do wyboru lokalizacji i dostosowywania zużycia w celu obniżenia całkowitych kosztów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych.

5. Od dnia [*pierwszy dzień miesiąca przypadający 13 miesięcy po miesiącu wejścia w życie*] r. organy regulacyjne zapewniają przejrzystość metod, parametrów i wartości wykorzystywanych do określania lub zatwierdzania kosztów podlegających odzyskaniu przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych. Od tego dnia organy regulacyjne publikują co najmniej następujące informacje lub wymagają ich opublikowania przez odpowiednich operatorów systemów przesyłowych lub odpowiedniego operatora systemu dystrybucyjnego:

a) koszty infrastruktury przesyłowej, takie jak nakłady inwestycyjne, w tym zwrot z kapitału i amortyzacja, oraz koszty operacyjne;

b) koszty infrastruktury dystrybucyjnej, takie jak nakłady inwestycyjne, w tym zwrot z kapitału i amortyzacja, oraz koszty operacyjne;

c) koszty strat w sieci przesyłowej;

d) koszty strat w sieci dystrybucyjnej;

e) koszty usług opomiarowania;

f) koszty pobierania lub wprowadzania mocy biernej poza dopuszczalnymi wartościami granicznymi; oraz

g) koszty zakupu przez operatorów systemów usług pomocniczych i usług zarządzania ograniczeniami przesyłowymi, w tym koszty redysponowania.

Ponadto organy regulacyjne publikują co najmniej następujące informacje lub wymagają ich opublikowania przez odpowiedniego operatora systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego:

a) ocenę stanowiącą podstawę opracowania szczegółowych metod ustalania taryf przesyłowych i taryf dystrybucyjnych;

b) kategorie kosztów oraz kwoty tych kosztów odzyskiwane za pomocą poszczególnych rodzajów stosowanych taryf;

c) w stosownych przypadkach kwotę opłat sieciowych pokrywaną ze środków państwowych lub innych środków publicznych zgodnie z ust. 4 oraz udział tej kwoty w łącznej kwocie opłat sieciowych;

d) roczne wartości taryf przesyłowych i dystrybucyjnych dla każdej grupy użytkowników systemu;

e) wszelkie badania, na których oparto dostępne warianty ustalania wysokości i kształt taryfy;

f) wszelkie specjalne systemy taryfowe przewidziane dla użytkowników systemu wraz z uzasadnieniem odnoszącym się do tych systemów;

g) wskaźniki efektywności dotyczące efektywnego działania i rozwoju sieci, o których mowa w ust. 2 lit. a).

Informacje, o których mowa w niniejszym ustępie, udostępnia się w ogólnodostępnym formacie umożliwiającym ich pobranie i przeznaczonym wyłącznie do odczytu oraz, w miarę możliwości, w co najmniej jednym powszechnie zrozumiałym języku, przy jednoczesnym zachowaniu poufności szczególnie chronionych informacji handlowych.

6. Przed ustaleniem lub zatwierdzeniem mających zastosowanie metod ustalania taryf zgodnie z art. 59 ust. 1 lit. a) dyrektywy (UE) 2019/944 organy regulacyjne przeprowadzają co najmniej jedne konsultacje publiczne dotyczące odpowiednich projektów tych metod.

7. ACER wspiera organy regulacyjne przy określaniu wskaźników efektywności zgodnie z ust. 2 lit. a) oraz, z uwzględnieniem tych wskaźników, przeprowadza porównanie efektywności operatorów systemów przesyłowych i ponoszonych przez nich kosztów. Organy regulacyjne i operatorzy systemów przesyłowych przekazują ACER wszystkie dane niezbędne do tego porównania. Do dnia [*pierwszy dzień miesiąca przypadający 25 miesięcy po miesiącu wejścia w życie*] r., a następnie co cztery lata, ACER publikuje sprawozdanie przedstawiające porównanie efektywności operatorów systemów przesyłowych i ponoszonych przez nich kosztów, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony szczególnie chronionych danych handlowych.

   Organy regulacyjne przeprowadzają na obszarach podlegających ich właściwości porównanie efektywności operatorów systemów dystrybucyjnych i ponoszonych przez nich kosztów, o ile działa tam więcej niż jeden operator systemu dystrybucyjnego, z uwzględnieniem specyfiki krajowej. Właściwi operatorzy systemów dystrybucyjnych przekazują organom regulacyjnym wszystkie dane niezbędne do tego porównania. Do dnia [*pierwszy dzień miesiąca przypadający 37 miesięcy po miesiącu wejścia w życie*] r., a następnie co cztery lata, organy regulacyjne publikują sprawozdanie oparte na wynikach krajowego porównania efektywności operatorów systemów dystrybucyjnych i ponoszonych przez nich kosztów.

8. Do dnia [*pierwszy dzień miesiąca przypadający 25 miesięcy po miesiącu wejścia w życie*] r. ACER przedstawi sprawozdanie z najlepszych praktyk dotyczących metod ustalania taryf przesyłowych i taryf dystrybucyjnych, przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki krajowej. To sprawozdanie z najlepszych praktyk musi się odnosić przynajmniej do następujących kwestii:

a) relacja taryf stosowanych wobec wytwórców do taryf stosowanych wobec odbiorców końcowych;

b) koszty podlegające odzyskaniu za pomocą taryf;

c) uzależnienie taryf sieciowych od pory dnia;

d) sygnały lokalizacyjne;

e) relacja między taryfami przesyłowymi a taryfami dystrybucyjnymi;

f) metody, które zostaną określone po konsultacji z właściwymi zainteresowanymi stronami, w celu zapewnienia przejrzystości przy ustalaniu wysokości i struktury taryf, obejmujące inwestycje wyprzedzające, które są zgodne z odpowiednimi unijnymi i krajowymi celami energetycznymi oraz z uwzględnieniem obszarów przyspieszonego rozwoju ustanowionych zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001;

g) grupy użytkowników sieci podlegające taryfom, w tym w stosownych przypadkach specyfika tych grup, formy zużycia energii i wszelkie zwolnienia taryfowe;

h) straty w sieciach wysokiego, średniego i niskiego napięcia;

i) zachęty do efektywnych inwestycji w sieci i do efektywnego wykorzystywania istniejącej sieci, w tym zasobów zapewniających elastyczność i elastycznych umów przyłączeniowych, oraz do stosowania bezprzewodowych, cyfrowych i inteligentnych.

ACER aktualizuje sprawozdanie z najlepszych praktyk przynajmniej raz na dwa lata.

9. Organy regulacyjne należycie uwzględniają sprawozdanie z najlepszych praktyk przy ustalaniu lub zatwierdzaniu taryf przesyłowych i taryf dystrybucyjnych lub metod ich ustalania zgodnie z art. 59 dyrektywy (UE) 2019/944.”;

2) dodaje się art. 18a, 18b,18c i 18d w brzmieniu:

„Artykuł 18a

Wskaźniki inteligentnych sieci energetycznych i innowacje

1. Organy regulacyjne wspierają wdrażanie rozwiązań bezprzewodowych, inteligentnych i cyfrowych w każdym przypadku, gdy takie technologie i rozwiązania w sposób efektywny zwiększają możliwą do wykorzystania przepustowość, elastyczność i niezawodność sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, przez stosowanie zachęt regulacyjnych zgodnie z art. 18, a także przez priorytetowe uwzględnianie tych rozwiązań w planach rozwoju sieci zgodnie z art. 32 i 51 dyrektywy (UE) 2019/944.

2. Do dnia [*pierwszy dzień miesiąca następującego po upływie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia*] r. ACER, w ścisłej współpracy z Komisją, ENTSO energii elektrycznej, organizacją OSD UE i odpowiednimi zainteresowanymi stronami, wyda skierowane do organów regulacyjnych zalecenie dotyczące wskaźników inteligentnych sieci energetycznych służących pomiarowi stopnia wdrożenia i efektywności inteligentnych i innowacyjnych technologii sieciowych oraz rozwiązań cyfrowych w sieciach przesyłowych i dystrybucyjnych. Operatorzy systemów przesyłowych i operatorzy systemów dystrybucyjnych przekazują organom regulacyjnym i ACER dane wymagane w tym celu lub zapewniają ich przekazanie. Dane te nie mogą obejmować żadnych danych osobowych.

3. Po opublikowaniu zalecenia ACER, o którym mowa w ust. 2, ACER publikuje, nie rzadziej niż co trzy lata, sprawozdanie z postępów na poziomie Unii, w którym ocenia rozwój i stopień wdrożenia rozwiązań w zakresie inteligentnych sieci elektroenergetycznych oraz efektywne wykorzystywanie infrastruktury elektroenergetycznej, na podstawie wskaźników, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, oraz sprawozdań krajowych, o których mowa w art. 59 ust. 1 lit. l) dyrektywy (UE) 2019/944. W sprawozdaniu tym ACER wskazuje najlepsze praktyki oraz, w stosownych przypadkach, zaleca organom regulacyjnym i Komisji dalsze środki.

4. Operatorzy systemów przesyłowych i operatorzy systemów dystrybucyjnych zarządzają danymi dotyczącymi sieci i wymieniają się tymi danymi, aby umożliwić rozwój, wdrażanie i skuteczne wykorzystywanie inteligentnych sieci elektroenergetycznych, a tym samym zapewnić efektywną, bezpieczną i elastyczną eksploatację systemu elektroenergetycznego. W tym celu operatorzy współpracują ze sobą, m.in. przez zawieranie umów o udostępnianiu danych, aby wykorzystywać dane dotyczące sieci elektroenergetycznych w sposób zharmonizowany. Powinni to robić zgodnie z rozdziałem III rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2854*. Jeżeli dane dotyczące sieci elektroenergetycznych wchodzą w zakres stosowania rozdziału II rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2854*, wówczas rozdział ten ma zastosowanie. Ponadto operatorzy ci opracowują i eksploatują najnowocześniejsze rozwiązania cyfrowe oparte na danych, aby wspierać monitorowanie, optymalizację i koordynację eksploatacji sieci, w tym integrację odpowiedzi odbioru, odnawialnych źródeł energii i elastyczności niezwiązanej z paliwami kopalnymi. Dane osobowe udostępnia się wyłącznie w przypadku, gdy dane zanonimizowane nie wystarczają do osiągnięcia zamierzonego celu.

5. Do dnia [*pierwszy dzień miesiąca następującego po upływie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia*] r. operatorzy systemów przesyłowych i operatorzy systemów dystrybucyjnych, we współpracy z innymi operatorami systemów w drodze skoordynowanego porozumienia wspieranego wspólnie przez ENTSO energii elektrycznej i organizację OSD UE, ustanawiają dobrowolne ramy bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych. Ramy te umożliwiają zgodne z prawem, bezpieczne i kontrolowane ponowne wykorzystywanie danych do celów badań naukowych i innowacji służących interesowi publicznemu, związanych z opracowywaniem, testowaniem, integracją i wdrażaniem najnowocześniejszych technologii wspierających efektywną i bezpieczną eksploatację i optymalizację sieci. Stosując przepisy niniejszego ustępu, operatorzy systemów przesyłowych i operatorzy systemów dystrybucyjnych:

a) zapewniają przestrzeganie wymogów dotyczących poufności i bezpieczeństwa;

b) współpracują z odpowiednimi europejskimi zainteresowanymi stronami, w tym organizacjami badawczo-technologicznymi oraz dostawcami rozwiązań przemysłowych, w celu łączenia wiedzy fachowej, danych i zasobów cyfrowych;

c) umożliwiają wszystkim europejskim operatorom systemów przesyłowych i dystrybucyjnych, którzy złożą wniosek za pośrednictwem skoordynowanego porozumienia ENTSO energii elektrycznej i organizacji OSD UE, korzystanie z opracowanych najnowocześniejszych rozwiązań.

ENTSO energii elektrycznej i organizacja OSD UE, w ścisłej współpracy z operatorami systemów przesyłowych i operatorami systemów dystrybucyjnych, którzy zamierzają ustanowić skoordynowane porozumienie, opracowują i przekazują Komisji następujące elementy:

a) model zarządzania, zasady podejmowania decyzji i zasady uczestnictwa operatorów systemów przesyłowych i operatorów systemów dystrybucyjnych, w tym operatorów przystępujących na późniejszym etapie, podział ról i obowiązków, zasady zarządzania prawami własności intelektualnej oraz sposoby uzyskiwania dostępu do opracowanych najnowocześniejszych rozwiązań;

b) środki techniczne i operacyjne służące zapewnieniu zgodności z odpowiednimi przepisami dotyczącymi energii, cyberbezpieczeństwa i danych, w szczególności z rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2854, (UE) 2016/679 i (UE) 2024/1689[**];

c) środki bezpieczeństwa i cyberbezpieczeństwa służące zapewnieniu bezpiecznej integracji opracowanych rozwiązań z procesami wewnętrznymi i działalnością operacyjną operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych;

d) środki techniczne i operacyjne służące zapewnieniu funkcjonowania, utrzymania i aktualizacji narzędzi cyfrowych powstałych w wyniku stosowania ram wymiany danych przez cały cykl życia tych narzędzi, z myślą o ich wdrożeniu i operacyjnej integracji z siecią;

e) wspólne ramy testowania, analizy porównawczej i walidacji wyników.

Komisja wydaje opinię w sprawie elementów przekazanych zgodnie z lit. a)–e) w terminie sześciu miesięcy od dnia otrzymania informacji. Jeżeli elementy te dotyczą przetwarzania danych osobowych, Komisja konsultuje się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych. ENTSO energii elektrycznej, organizacja OSD UE oraz zainteresowani operatorzy systemów przesyłowych i operatorzy systemów

dystrybucyjnych w jak największym stopniu uwzględniają tę opinię przy ustanawianiu i wdrażaniu skoordynowanego porozumienia. ENTSO energii elektrycznej i organizacja OSD UE informują Komisję o sposobie uwzględnienia tej opinii.

Po przyjęciu przez Komisję aktów wykonawczych zgodnie z art. 61 ust. 5 lit. b) wszyscy operatorzy systemów przesyłowych i operatorzy systemów dystrybucyjnych uczestniczący w skoordynowanym porozumieniu w pełni przestrzegają określonych w tych aktach wymogów technicznych i operacyjnych oraz wymogów w zakresie cyberbezpieczeństwa i przejrzystości. Wymóg ten nie wpływa na dobrowolny charakter uczestnictwa.

Artykuł 18b

Inteligentne systemy opomiarowania

1. Państwa członkowskie zapewniają wdrożenie na swoich terytoriach inteligentnych systemów opomiarowania obejmujących do dnia 31 grudnia 2030 r. co najmniej 50 % wszystkich odbiorców końcowych, a do dnia 31 grudnia 2033 r. – co najmniej 75 % wszystkich odbiorców końcowych. Jeżeli w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia poziom wdrożenia w państwie członkowskim wynosi mniej niż 30 %, terminem osiągnięcia celu wynoszącego 50 % jest dzień 31 grudnia 2031 r., a celu wynoszącego 75 % – dzień 31 grudnia 2034 r. Funkcje tych inteligentnych systemów opomiarowania muszą spełniać wymogi określone w art. 20 dyrektywy (UE) 2019/944.
2. Do celów dyrektywy (UE) 2019/944 uznaje się, że wszelkie odniesienia do oceny kosztów i korzyści w związku z wprowadzaniem inteligentnych systemów opomiarowania mają zastosowanie wyłącznie po osiągnięciu określonego w ust. 1 niniejszego artykułu poziomu objęcia nimi 75 % odbiorców końcowych.

Artykuł 18c

Opodatkowanie energii elektrycznej

1. Państwa członkowskie wspierają szersze wykorzystywanie energii elektrycznej jako źródła energii przez przyjęcie sprzyjających temu ram opodatkowania.
2. Państwa członkowskie stosują zróżnicowane stawki podatku akcyzowego uregulowane w dyrektywie Rady 2003/96/WE*** w odniesieniu do energii elektrycznej i gazu ziemnego w taki sposób, aby energia elektryczna była opodatkowana stawką nie wyższą niż stawka stosowana do gazu ziemnego, zgodnie z zasadą określoną w ust. 1. Na należycie uzasadniony wniosek państwa członkowskiego, uzasadniony szczególną sytuacją krajową, w tym sytuacją budżetową tego państwa członkowskiego, Komisja może zezwolić temu państwu członkowskiemu – w drodze aktu wykonawczego – na odroczenie stosowania akapitu pierwszego do terminu wyznaczonego tak, aby zapewnić równowagę między tą szczególną sytuacją krajową a koniecznością osiągnięcia unijnych celów w zakresie elektryfikacji.
3. Uznaje się, że energia elektryczna dostarczana zakładom energochłonnym zdefiniowanym w art. 17 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2003/96/WE spełnia wymogi określone w ust. 4 tego artykułu.

---

* Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2854 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących sprawiedliwego dostępu do danych i ich wykorzystywania oraz w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2017/2394 i dyrektywy (UE) 2020/1828 (Dz.U. L, 2023/2854, 22.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj).

** Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1689 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia zharmonizowanych przepisów dotyczących sztucznej inteligencji oraz zmiany rozporządzeń (WE) nr 300/2008, (UE) nr 167/2013, (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 i (UE) 2019/2144 oraz dyrektyw 2014/90/UE, (UE) 2016/797 i (UE) 2020/1828 (Dz.U. L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

*** Dyrektywa Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj.”;

Artykuł 18d

Środki dotyczące przyłączenia do sieci w przypadku ograniczeń przesyłowych

1. Aby uczestnicy rynku mieli prawo uzyskać dostęp do sieci przesyłowych i dystrybucyjnych zgodnie z art. 3 lit. q), w przypadku niedoboru dostępnej przepustowości sieci organy regulacyjne mogą, na podstawie obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriów, zatwierdzać środki służące zniechęcaniu do składania spekulacyjnych wniosków o przyłączenie do sieci, zapewnieniu wystarczającego stopnia dojrzałości projektów objętych wnioskami o przyłączenie do sieci oraz przyznawaniu pierwszeństwa kategoriom użytkowników systemu, takim jak podmioty sektora publicznego, podmioty świadczące usługi społeczne, społeczności energetyczne, gospodarstwa domowe, małe i średnie przedsiębiorstwa, centra danych, przedsiębiorstwa w branżach energochłonnych lub uczestnicy rynku działający w sektorze transportu, a także określać, w razie potrzeby, warunki umożliwiające przyznawanie pierwszeństwa użytkownikom w ramach określonej kategorii. Kryteria te mogą uwzględniać wpływ potencjalnych projektów na rozwiązanie problemu ograniczeń przesyłowych sieci, a także związane z nimi korzyści gospodarcze, środowiskowe i społeczne.

2. Państwa członkowskie i organy regulacyjne zapewniają stosowanie innych odpowiednich środków służących rozwiązaniu problemu niewystarczającej przepustowości sieci, w tym rozwiązań bezprzewodowych, inteligentnych i cyfrowych zgodnie z art. 18a, elastycznych umów przyłączeniowych zgodnie z art. 6a dyrektywy (UE) 2019/944 oraz międzysektorowego planowania sieci z udziałem zainteresowanych stron zgodnie z art. 55 rozporządzenia (UE) 2024/1788 i art. 51 dyrektywy (UE) 2019/944.

3) w art. 61 wprowadza się następujące zmiany:

a) dodaje się ust. 5a i 5b w brzmieniu:

„5a. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 68, uzupełniających niniejsze rozporządzenie o wytyczne dotyczące wspólnej struktury taryf i zharmonizowanej metody ich ustalania zgodnie z art. 18. Przed przyjęciem takich aktów lub jakiejkolwiek ich zmiany ACER, na wniosek Komisji, wydaje zalecenie, o którym mowa w art. 2 lit. c) rozporządzenia (UE) 2019/942, dotyczące wspólnej struktury taryf i zharmonizowanej metody ich ustalania. W wytycznych tych określa się zasady dotyczące zharmonizowanych struktur taryf w sektorze energii elektrycznej, w tym szczegółowe warunki, na jakich organy regulacyjne mogą wprowadzać odrębne systemy opłat sieciowych dla określonych kategorii użytkowników systemu, o których mowa w art. 18 ust. 3, oraz zharmonizowane zasady dotyczące wymogów proceduralnych i merytorycznych mających zastosowanie do konsultacji publicznych, o których mowa w art. 18 ust. 6.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych określających, do celów art. 18a, wskaźniki inteligentnych sieci energetycznych służące pomiarowi

stopnia wdrożenia i efektywności inteligentnych i innowacyjnych technologii sieciowych oraz rozwiązań cyfrowych w sieciach przesyłowych i dystrybucyjnych. Przy opracowywaniu i przyjmowaniu takich aktów wykonawczych lub wprowadzaniu w nich zmian Komisja uwzględnia zalecenie ACER wydane zgodnie z art. 18a ust. 2.

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 67 ust. 2.

5b. Do celów art. 18a Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych określających szczegółowe wymogi umożliwiające zgodne z prawem, bezpieczne i kontrolowane ponowne wykorzystywanie danych do celów badań naukowych i innowacji służących interesowi publicznemu oraz wspierających eksploatację i optymalizację systemu elektroenergetycznego. Wymogi te:

a) określają i aktualizują techniczne modele, formaty, ontologie i interfejsy danych oraz specyfikacje zapewniające interoperacyjność danych;

b) określają warunki zapewniające przejrzystość i rozliczalność funkcjonowania bezpiecznych środowisk przetwarzania umożliwiających wymianę danych do celów innowacyjnych oraz wymogi dotyczące publikowania okresowych sprawozdań z działalności, zawierających informacje o przypadkach użycia obsługiwanych przez te środowiska oraz o wszelkich stwierdzonych przeszkodach w udostępnianiu danych;

c) określają – zgodnie z obowiązującymi przepisami Unii, w szczególności z rozporządzeniem (UE) 2024/1689 – wymogi dotyczące odpowiedzialności, cyberbezpieczeństwa, ograniczania ryzyka i zgłaszania incydentów.

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 67 ust. 2. Komisja może zwrócić się o przekazanie danych, informacji i dokumentacji wytwarzanych lub wymienianych w ramach skoordynowanego porozumienia ustanowionego zgodnie z art. 18a ust. 5, o ile jest to niezbędne do przygotowania tych aktów wykonawczych i proporcjonalne do tego celu.”.

Artykuł 2

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie [*xxx*] dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego	*W imieniu Rady*
Przewodnicząca	*Przewodniczący*

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH I CYFROWYCH REGULACJI – AGENCJE

1. STRUKTURA WNIOSKU ... 3
1.1. Tytuł wniosku ... 3
1.2. Obszar polityki, którego dotyczy wniosek/inicjatywa ... 3
1.3. Cele ... 3
1.3.1. Cele ogólne ... 3
1.3.2. Cele szczegółowe ... 4
1.3.3. Oczekiwane wyniki i wpływ ... 7
1.3.4. Wskaźniki dotyczące realizacji celów ... 9
1.4. Wniosek dotyczy: ... 9
1.5. Uzasadnienie wniosku ... 9
1.5.1. Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy e ... 9
1.5.2. Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej" należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie. ... 11
1.5.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań ... 12
1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami ... 12
1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków ... 13
1.6. Czas trwania wniosku i jego wpływu finansowego ... 14
1.7. Planowane metody wykonania budżetud ... 14
2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA ... 16
2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości ... 16
2.2. Systemy zarządzania i kontroli ... 16
2.2.1. Justification of the budget implementation method(s), the funding implementation mechanism(s), the payment modalities and the control strategy proposed ... 16
2.2.2. Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia ... 16
2.2.3. Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu) ... 17
2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom ... 18
3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY ... 19

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ 19
3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki 20
3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne 20
3.2.2. Szacowany produkt finansowany ze środków operacyjnych 23
3.2.3. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne 24
3.2.4. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie 24
3.2.5. Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiamicyfrowymi 29
3.2.6. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi 29
3.2.7. Udział osób trzecich w finansowaniu 30
3.3. Szacunkowy wpływ na dochody 33
4. Wymiar cyfrowy 34
4.1. Wymogi cyfrowe 34
4.2. Dane 36
4.3. Rozwiązania cyfrowe 41
4.4. Ocena interoperacyjności 46
4.5. Środki wspierające cyfrowe wdrażanie 48

1. STRUKTURA WNIOSKU

1.1. Tytuł wniosku

Wniosek ustawodawczy dotyczący zmiany rozporządzenia (UE) 2019/943 w celu dostosowania rachunków za energię elektryczną w Unii Europejskiej do przyszłych rozwiązań

1.2. Obszar polityki, którego dotyczy wniosek/inicjatywa

Obszar polityki: Energia

Działanie: Plan działania na rzecz przystępnych cen energii

1.3. Cele

1.3.1. Cele ogólne

Głównym celem wniosku ustawodawczego w dziedzinie opłat sieciowych jest zobowiązanie krajowych organów regulacyjnych do przejścia na projektowanie opłat sieciowych i eksploatowanie sieci w taki sposób, aby w większym stopniu sprzyjały one sprawnemu funkcjonowaniu systemu, przy jednoczesnym wspieraniu szerszego celu Unii, jakim jest przyspieszenie elektryfikacji, oraz zapewnieniu zgodności struktury kosztów regulacyjnych związanych z zużyciem energii elektrycznej z celami UE w dziedzinie energii, klimatu i konkurencyjności.

Obejmowałoby to bardziej zdecydowane zachęty dla operatorów systemów do zwiększania efektywności kosztowej i zapewniania terminowego dostępu do sieci, zachęty dla użytkowników sieci do dostosowywania zachowań w zakresie zużycia energii, zwiększenie przejrzystości oraz obowiązek ustalania przez organy regulacyjne wskaźników efektywności z myślą o zwiększeniu efektywności korzystania z sieci i efektywności systemu elektroenergetycznego. Wszystkie te wnioski powinny pomóc zapewnić, aby opłaty sieciowe odzwierciedlały rzeczywiste koszty obciążające system, a także w większym stopniu sprzyjały efektywnemu wykorzystaniu sieci. Jednocześnie wniosek ma zapewnić, aby łączny wpływ opłat sieciowych i opodatkowania energii elektrycznej sprzyjał elektryfikacji, przyczyniał się do obniżenia kosztów energii elektrycznej ponoszonych przez odbiorców i przemysł oraz wzmacniał konkurencyjność gospodarki Unii.

We wniosku ustawodawczym wprowadza się ukierunkowane środki wsparcia, aby przyspieszyć wdrażanie inteligentnych liczników, zobowiązać operatorów systemów do wymiany danych dotyczących sieci na potrzeby inteligentnych sieci oraz ustanowić dobrowolne ramy na poziomie Unii umożliwiające bezpieczne ponowne wykorzystywanie danych dotyczących energii elektrycznej w celu opracowywania i testowania innowacyjnych narzędzi cyfrowych służących optymalizacji sieci – wszystkie te środki mają zwiększyć wydajność istniejącej infrastruktury sieciowej i obniżyć łączne koszty systemów. Uzupełnieniem tych środków są ukierunkowane zasady dotyczące opodatkowania energii elektrycznej, które mają zapewnić, aby ramy opodatkowania nie zniechęcały do elektryfikacji, a energia elektryczna była opodatkowana korzystniej niż stanowiące dla niej alternatywę paliwa kopalne, w szczególności gaz ziemny, zgodnie z celami AccelerateEU, Planu działania na rzecz przystępnej cenowo energii i unijnymi celami w zakresie dekarbonizacji.

Ponadto wniosek ma przyczynić się do obniżenia końcowych kosztów energii elektrycznej ponoszonych przez odbiorców i przedsiębiorstwa w branżach

energochłonnych dzięki zapewnieniu większej spójności między projektowaniem opłat sieciowych a zachętami przewidzianymi w ramach opodatkowania energii elektrycznej w państwach członkowskich, przy pełnym poszanowaniu kompetencji państw członkowskich wynikających z dyrektywy Rady 2003/96/WE.

Ponadto we wniosku doprecyzowano uprawnienie organów regulacyjnych do przyjmowania środków dotyczących przyłączenia do sieci w przypadku ograniczeń przesyłowych przez przyjmowanie środków i określanie warunków służących zapewnieniu niedyskryminacyjnego, obiektywnego i przejrzystego dostępu stron trzecich, przy czym można uwzględniać wpływ wniosków o przyłączenie do sieci na ograniczenia przesyłowe sieci, względy gospodarcze, społeczne lub środowiskowe, a także stopień dojrzałości i postępy projektów objętych tymi wnioskami. Organy regulacyjne mogą również ustanawiać warunki przyznawania pierwszeństwa sektorom gospodarki lub grupom użytkowników, a także określać warunki traktowania użytkowników należących do tych sektorów lub grup, przy zapewnieniu należytego wdrożenia innych środków służących rozwiązywaniu problemu ograniczeń przesyłowych w sieci.

Więcej informacji można znaleźć w uzasadnieniu.

1.3.2. Cele szczegółowe

Poniższe cele szczegółowe (CS) koncentrują się na celach przewidzianych w przepisach, które wymagają dodatkowych zasobów w Komisji (DG ENER i DG JRC):

CS1: Zwiększenie efektywności, bezpieczeństwa i elastyczności eksploatacji systemu elektroenergetycznego przez ustanowienie ukierunkowanego na określony cel obowiązku prawnego, zgodnie z którym operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych mają wymieniać dane dotyczące sieci w sposób zharmonizowany, co umożliwi rozwój, wdrażanie i efektywne wykorzystywanie inteligentnych sieci elektroenergetycznych oraz innowacyjnych rozwiązań opartych na danych, służących monitorowaniu i optymalizacji sieci oraz koordynacji jej eksploatacji.

CS2: Umożliwienie opracowywania, testowania i wdrażania innowacyjnych narzędzi cyfrowych służących eksploatacji i optymalizacji sieci przez zobowiązanie operatorów sieci do ustanowienia dobrowolnych ram na poziomie Unii dotyczących bezpiecznego i kontrolowanego ponownego wykorzystywania danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów badań naukowych i innowacji, co zapewni pewność prawa, odpowiednie ramy działania oraz wspólne wymogi techniczne. Umożliwienie Komisji przyjmowania aktów wykonawczych określających wytyczne mające umożliwić zgodne z prawem, bezpieczne i kontrolowane ponowne wykorzystywanie danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów badań naukowych i innowacji służących interesowi publicznemu.

CS3: Umożliwienie Komisji przyjęcia aktu wykonawczego określającego wytyczne dotyczące zharmonizowanej metody ustalania taryf, a tym samym przyczyniającego się do zwiększenia spójności podejść regulacyjnych w całej Unii.

CS4: Umożliwienie Komisji przyjęcia aktu wykonawczego dotyczącego wskaźników inteligentnych sieci, a tym samym przyczyniającego się do zwiększenia spójności podejść regulacyjnych w całej Unii.

CS5: We wniosku przewidziano nowe zadanie Komisji o ograniczonym zakresie, związane z art. 18b dotyczącym inteligentnych systemów opomiarowania. Zadanie to

polega przede wszystkim na monitorowaniu realizacji przez państwa członkowskie wymogu dotyczącego minimalnego poziomu wdrożenia inteligentnych systemów opomiarowania oraz na monitorowaniu stosowania doprecyzowania, zgodnie z którym oceny kosztów i korzyści mogą mieć zastosowanie wyłącznie do wdrażania po osiągnięciu minimalnego poziomu objęcia odbiorców tymi systemami.

CS6: We wniosku doprecyzowano uprawnienia organów regulacyjnych w zakresie przyjmowania środków dotyczących przyłączenia do sieci w przypadku ograniczeń przesyłowych, aby zapewnić terminowe i efektywne przeprowadzanie procedur przyłączenia do sieci oraz wspierać elektryfikację. W tym zakresie nie przewidziano żadnych wymogów wobec Komisji ani ACER, w związku z czym wniosek nie pociąga za sobą skutków finansowych dla Komisji ani ACER. Wpływ finansowy na instytucje Unii Europejskiej nie podlega zatem dalszej ocenie, ponieważ realizacja tego celu szczegółowego pozostaje w pełni w gestii krajowych organów regulacyjnych.

Wniosek wiąże się z nowymi wymogami dla Komisji (DG ENER i DG JRC), które są związane z osiągnięciem CS1 i CS2:

Wymóg 1 (powiązany z CS1 i CS2): Aby wspierać operatorów sieci w działaniach związanych z wymianą danych, Komisja będzie z jednej strony opracowywać odpowiednie przepisy dotyczące wymiany danych w sektorze energii w stosownych instrumentach, na przykład w kodeksie sieci dotyczącym odpowiedzi odbioru (art. 18a ust. 4), a z drugiej strony – nadzorować wdrażanie nowych ram wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów innowacji, w ramach których ENTSO energii elektrycznej, organizacja OSD UE oraz uczestniczący OSP i OSD są zobowiązani opracować i przekazać elementy skoordynowanego porozumienia obejmujące model zarządzania, zasady uczestnictwa, środki techniczne i operacyjne, zabezpieczenia w zakresie cyberbezpieczeństwa, rozwiązania dotyczące zarządzania cyklem życia oraz ramy testowania i walidacji (art. 18a ust. 5). Komisja ma obowiązek ocenić te elementy, wydać opinię w terminie trzech miesięcy oraz monitorować sposób uwzględnienia tej opinii. JRC zapewnia wsparcie techniczne i naukowe przy opracowywaniu dobrowolnych ram bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych na podstawie art. 18a ust. 5. Obejmuje ono opracowywanie wytycznych dotyczących metod testowania i walidacji oraz podstawowych wymogów w zakresie cyberbezpieczeństwa.

Wymóg 2 (powiązany z CS2): Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych określających wytyczne mające umożliwić zgodne z prawem, bezpieczne i kontrolowane ponowne wykorzystywanie danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów badań naukowych i innowacji służących interesowi publicznemu oraz wspierających eksploatację i optymalizację systemu elektroenergetycznego (art. 61 ust. 5b). Obejmuje to przygotowanie techniczne i prawne, konsultacje z zainteresowanymi stronami, opracowywanie projektów i działania następcze w związku z wdrażaniem. JRC będzie uczestniczyć w przygotowywaniu tych aktów wykonawczych, wnosząc wkład techniczny obejmujący między innymi modele, ontologie i interfejsy danych, architektury interoperacyjności oraz specyfikacje techniczne.

Wymóg 3 (CS3): Zgodnie z art. 18 Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktu wykonawczego określającego wytyczne dotyczące zharmonizowanej metody ustalania taryf. Zadanie to służy stworzeniu spójniejszych i bardziej zharmonizowanych ram regulacyjnych we wszystkich państwach członkowskich.

Wymóg 4 (CS4): Zgodnie z art. 18a Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktu wykonawczego dotyczącego wskaźników inteligentnych sieci. W tym celu Komisja będzie musiała ocenić zalecenie ACER dotyczące wskaźników inteligentnych sieci, przygotować i prowadzić konsultacje z zainteresowanymi stronami, koordynować prace między służbami, w stosownych przypadkach opracować projekt aktu wykonawczego oraz wspierać jego przyjęcie i późniejszy przegląd. Zadania te służą stworzeniu spójniejszych i bardziej zharmonizowanych ram regulacyjnych we wszystkich państwach członkowskich.

Wymóg 5 (powiązany z CS5): Za związane z tym działania następcze odpowiadałaby wyłącznie DG ENER i należy się spodziewać, że ich zakres pozostanie ograniczony, ponieważ postępy we wdrażaniu inteligentnych systemów opomiarowania są już objęte prowadzonymi obecnie działaniami w zakresie monitorowania.

Poniższe cele szczegółowe (CS) koncentrują się na celach przewidzianych w przepisach, które wymagają dodatkowych zasobów w ACER.

CS6: Wspieranie wdrożenia inteligentnych i innowacyjnych technologii sieciowych oraz rozwiązań cyfrowych w sieciach przesyłowych i dystrybucyjnych przez ustanowienie wskaźników inteligentnych sieci, a tym samym wspieranie cyfryzacji i modernizacji infrastruktury elektroenergetycznej.

CS7: Wzmocnienie prowadzonego na poziomie Unii monitorowania rozwoju i wdrażania rozwiązań w zakresie inteligentnych sieci oraz efektywnego wykorzystywania infrastruktury elektroenergetycznej przez regularne publikowanie sprawozdań z postępów, co usprawni nadzór regulacyjny i podejmowanie decyzji na podstawie dowodów.

CS8: Dalsze zwiększenie poziomu ambicji celu polegającego na poprawie efektywności wykorzystywania sieci i efektywności systemu przez wspieranie organów regulacyjnych w określaniu wskaźników efektywności dotyczących efektywnej eksploatacji i rozwoju sieci.

CS9: Dalsze zwiększenie poziomu ambicji celu polegającego na zwiększeniu efektywności wykorzystywania sieci i efektywności systemu przez przeprowadzanie porównań efektywności operatorów systemów przesyłowych.

CS10: Przyczynienie się do osiągnięcia celu polegającego na harmonizacji metod ustalania taryf przez opracowanie skierowanego do Komisji zalecenia dotyczącego propozycji opracowania zharmonizowanej metody ustalania taryf, przed przyjęciem przez Komisję aktu wykonawczego w tej sprawie.

Wniosek wiąże się z nowymi wymogami dla ACER, które są związane z osiągnięciem CS6, CS7, CS8, CS8i CS10:

Wymóg 6 (powiązany z CS6): ACER ma obowiązek, w ścisłej współpracy z ENTSO energii elektrycznej, organizacją OSD UE i odpowiednimi zainteresowanymi stronami, wydać skierowane do organów regulacyjnych zalecenie dotyczące wskaźników inteligentnych sieci służących pomiarowi stopnia wdrożenia inteligentnych i innowacyjnych technologii sieciowych oraz rozwiązań cyfrowych w sieciach przesyłowych i dystrybucyjnych (art. 18a ust. 2).

Wymóg 7 (powiązany z CS7): ACER ma obowiązek opublikować sprawozdanie z postępów na poziomie Unii, zawierające ocenę rozwoju i stopnia wdrożenia rozwiązań w zakresie inteligentnych sieci oraz efektywnego wykorzystywania

infrastruktury elektroenergetycznej (art. 18a ust. 3). Sprawozdanie to ma być publikowane nie rzadziej niż co trzy lata po opublikowaniu zalecenia ACER dotyczącego wskaźników inteligentnych sieci.

Wymóg 8 (powiązany z CS8): ACER ma za zadanie wspierać organy regulacyjne w określaniu wskaźników efektywności (art. 18 ust. 7).

Wymóg 9 (powiązany z CS9): ACER ma za zadanie opublikować sprawozdanie przedstawiające porównanie efektywności operatorów systemów przesyłowych i ponoszonych przez nich kosztów najpóźniej pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia, a następnie co cztery lata (art. 18 ust. 7).

Wymóg 10 (powiązany z CS10): ACER jest zobowiązana wydać skierowane do Komisji zalecenie dotyczące propozycji opracowania zharmonizowanej metody ustalania taryf (art. 61 ust. 5a).

1.3.3. Oczekiwane wyniki i wpływ

Zasoby te umożliwią Komisji (DG ENER i DG JRC) i ACER wykonywanie zadań niezbędnych do wypełnienia ich mandatu na podstawie przepisów UE zgodnie z określonymi w niniejszym wniosku wymogami.

Należy się spodziewać, że wniosek przyczyni się do bardziej racjonalnej pod względem kosztów, bezpiecznej i cyfrowej eksploatacji systemu elektroenergetycznego dzięki udoskonaleniu ram regulacyjnych dotyczących inteligentnych sieci elektroenergetycznych, wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych oraz inteligentnych systemów opomiarowania. Zasoby związane z wnioskiem mają zapewnić skuteczne wdrożenie tych nowych elementów oraz przynieść wymierne korzyści organom regulacyjnym, operatorom systemów, uczestnikom rynku i użytkownikom energii elektrycznej.

Komisja (DG ENER i JRC)

Wymóg 1 i 2: Należy się spodziewać, że powierzenie Komisji obowiązków związanych z wdrażaniem przepisów związanych z wymianą danych dotyczących sieci elektroenergetycznych doprowadzi do stworzenia spójniejszych ogólnounijnych ram wdrażania inteligentnych i cyfrowych rozwiązań sieciowych. Powinno to sprzyjać spójniejszemu monitorowaniu postępów we wszystkich państwach członkowskich, skuteczniejszemu identyfikowaniu najlepszych praktyk oraz stworzeniu solidniejszych podstaw zachęt regulacyjnych do efektywnej eksploatacji i rozwoju sieci. W szczególności należy się spodziewać, że ułatwi to opracowywanie, testowanie i wdrażanie na szerszą skalę innowacyjnych rozwiązań cyfrowych i rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji służących eksploatacji i optymalizacji sieci, zwiększając tym samym obserwowalność sieci i efektywność systemu oraz usprawniając integrację odnawialnych źródeł energii, odpowiedzi odbioru i elastyczności niezwiązanej z paliwami kopalnymi.

Wymóg 3: Powierzenie Komisji zadania polegającego na przygotowaniu i przyjęciu aktu wykonawczego dotyczącego zharmonizowanej metody ustalania taryf ma służyć stworzeniu bardziej zharmonizowanych i przewidywalnych ram wdrażania przepisów przez krajowe organy regulacyjne. Powinno to ograniczyć rozdrobnienie podejść stosowanych na szczeblu krajowym, zwiększyć pewność prawa dla organów regulacyjnych i operatorów systemów oraz zwiększyć skuteczność szerzej zakrojonej reformy w obniżaniu kosztów systemów.

Wymóg 4: Należy się spodziewać, że powierzenie Komisji zadania polegającego na przygotowaniu i przyjęciu aktu wykonawczego dotyczącego wskaźników inteligentnych sieci będzie sprzyjać tworzeniu bardziej zharmonizowanych i przewidywalnych ram wdrażania przepisów przez krajowe organy regulacyjne. Powinno to ograniczyć rozdrobnienie podejść stosowanych na szczeblu krajowym, zwiększyć pewność prawa dla organów regulacyjnych i operatorów systemów oraz zwiększyć skuteczność szerzej zakrojonej reformy w obniżaniu kosztów systemów. Ponadto należy się spodziewać, że wspólne przepisy wykonawcze dotyczące ponownego wykorzystywania danych dotyczących sieci będą wspierać bezpieczne i interoperacyjne innowacje w całej Unii, z korzyścią dla operatorów systemu elektroenergetycznego i użytkowników tego systemu.

Wymóg 5: Oczekuje się, że powierzenie Komisji (DG ENER) zadania polegającego na monitorowaniu wdrażania art. 18b dotyczącego inteligentnych systemów opomiarowania będzie sprzyjać spójniejszemu stosowaniu wymogu dotyczącego minimalnego poziomu wdrożenia tych systemów we wszystkich państwach członkowskich. Obejmuje to monitorowanie przestrzegania przez państwa członkowskie wymogu osiągnięcia minimalnego poziomu wdrożenia oraz stosowania doprecyzowania, zgodnie z którym oceny kosztów i korzyści mogą mieć zastosowanie wyłącznie do wdrażania po osiągnięciu minimalnego poziomu objęcia odbiorców tymi systemami. Powinno to przyczynić się do zwiększenia pewności prawa, usprawnić wdrażanie inteligentnych systemów opomiarowania oraz wspierać skuteczniejsze i bardziej zharmonizowane ramy sprzyjające udziałowi odbiorców i zwiększaniu efektywności systemu, z korzyścią dla odbiorców, operatorów systemów i organów regulacyjnych.

ACER (dodatkowy wymóg dotyczący wyposażenia kapitałowego)

Wymóg 6: Należy się spodziewać, że powierzenie ACER zadania polegającego na opracowaniu zalecenia dotyczącego wskaźników inteligentnych sieci będzie sprzyjać zapewnieniu większej spójności podejścia do pomiaru stopnia cyfryzacji i innowacyjności sieci elektroenergetycznych w całej Unii. Powinno to usprawnić monitorowanie postępów, wspierać szersze wdrażanie inteligentnych i innowacyjnych technologii sieciowych oraz rozwiązań cyfrowych, a także przyczyniać się do efektywniejszego i nowocześniejszego wykorzystywania infrastruktury elektroenergetycznej, z korzyścią dla operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych, organów regulacyjnych oraz użytkowników sieci.

Wymóg 7: Należy się spodziewać, że powierzenie ACER zadania polegającego na sporządzaniu sprawozdań z postępów w rozwoju i wdrażaniu rozwiązań w zakresie inteligentnych sieci oraz efektywnego wykorzystywania infrastruktury elektroenergetycznej poprawi prowadzone na poziomie Unii monitorowanie wdrażania inteligentnych sieci elektroenergetycznych i efektywności infrastruktury. Powinno to zapewnić pełniejsze podstawy informacyjne nadzoru regulacyjnego oraz przyczynić się do efektywniejszego i nowocześniejszego wykorzystywania infrastruktury elektroenergetycznej, z korzyścią dla operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych, organów regulacyjnych oraz użytkowników sieci.

Wymóg 8: Należy się spodziewać, że powierzenie ACER zadania polegającego na wspieraniu organów regulacyjnych w określaniu wskaźników efektywności zwiększy przejrzystość i spójność nadzoru regulacyjnego w całej Unii oraz wzmocni jego podstawę dowodową. Powinno to sprzyjać podejmowaniu decyzji regulacyjnych na podstawie pełniejszych informacji oraz wzmocnić zachęty do efektywnej

eksploatacji sieci i efektywnego inwestowania, z korzyścią dla organów regulacyjnych, operatorów systemów i użytkowników energii elektrycznej.

Wymóg 9: Należy się spodziewać, że powierzenie ACER zadania polegającego na przeprowadzaniu i publikowaniu porównania efektywności operatorów systemów przesyłowych i ponoszonych przez nich kosztów ułatwi identyfikowanie dobrych praktyk i przypadków nieefektywności wśród operatorów systemów przesyłowych. Powinno to wzmocnić analizę porównawczą na poziomie Unii oraz sprzyjać efektywniejszej eksploatacji sieci i podejmowaniu efektywniejszych decyzji inwestycyjnych, z korzyścią dla organów regulacyjnych, operatorów systemów i użytkowników energii elektrycznej.

Wymóg 10: Należy się spodziewać, że powierzenie ACER zadania polegającego na wydaniu skierowanego do Komisji zalecenia dotyczącego wniosku w sprawie zharmonizowanej metody ustalania taryf zwiększy spójność i przewidywalność podejść do ustalania taryf w poszczególnych państwach członkowskich. Powinno to przyczynić się do stworzenia bardziej zharmonizowanych ram regulacyjnych, ograniczyć rozdrobnienie podejść stosowanych na szczeblu krajowym oraz zapewnić jaśniejsze i spójniejsze podstawy kształtowania taryf sieciowych, z korzyścią dla organów regulacyjnych, operatorów systemów i uczestników rynku.

1.3.4. Wskaźniki dotyczące realizacji celów

Zob. uzasadnienie w kwestii monitorowania postępów i osiągnięć inicjatywy.

1.4. Wniosek dotyczy:

☒ nowego działania

☐ nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego [1]

☐ przedłużenia bieżącego działania

☐ połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.5. Uzasadnienie wniosku

1.5.1. Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy

Komisja (DG ENER i DG JRC)

Wymóg 1: DG ENER powierzono zadanie nadzorowania wdrażania ram wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów innowacji, w tym koordynowania całego procesu wdrażania z ACER, ENTSO energii elektrycznej, organizacją OSD UE, OSP, OSD, państwami członkowskimi i innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami, a także zapewniania spójności z szerszymi ramami unijnymi (art. 18a ust. 5). Ponadto Komisja ma obowiązek otrzymywać i oceniać przekazywane przez ENTSO energii elektrycznej, organizację OSD UE oraz uczestniczących OSP i OSD elementy dotyczące modelu zarządzania, zasad uczestnictwa, środków technicznych i operacyjnych, zabezpieczeń w zakresie cyberbezpieczeństwa, porozumień dotyczących cyklu życia oraz ram testowania, podejmować działania następcze w odniesieniu do tych elementów, wydać opinię Komisji w terminie trzech miesięcy oraz monitorować sposób uwzględnienia tej

[1] O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

opinii. Zasoby przeznaczone specjalnie na ten cel służyłyby w szczególności ogólnej koordynacji procesu wdrażania z ACER, ENTSO energii elektrycznej, organizacją OSD UE, operatorami systemów, państwami członkowskimi i innymi zainteresowanymi stronami; przygotowaniu opinii Komisji zgodnie z art. 18a ust. 5; działaniom następczym w zakresie polityki i prawa, w tym dotyczącym zaleceń ACER oraz kwestii zarządzania danymi, cyberbezpieczeństwa, sztucznej inteligencji i infrastruktury krytycznej; a także zaangażowaniu zainteresowanych stron, monitorowaniu i ewentualnym przyszłym aktualizacjom ram wdrażania.

JRC zapewnia doradztwo techniczne i naukowe przy opracowywaniu dobrowolnych ram bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych na podstawie art. 18a ust. 5. Obejmuje ono opracowywanie wytycznych dotyczących metod testowania i walidacji oraz podstawowych wymogów w zakresie cyberbezpieczeństwa. W stosownych przypadkach JRC mogłoby przyczynić się do opracowywania przypadków użycia związanych z planowaniem, eksploatacją i optymalizacją sieci elektroenergetycznej, odpowiadających na aktualne potrzeby i istotnych z punktu widzenia polityki. JRC zapewniałoby również wkład techniczny na potrzeby aktów wykonawczych przyjmowanych na podstawie art. 61 ust. 5b, wspierając techniczną ocenę dobrowolnych ram bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych ustanowionych zgodnie z art. 18a ust. 5.

Wymóg 2: Zgodnie z art. 18a Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych określających wytyczne mające umożliwić zgodne z prawem, bezpieczne i kontrolowane ponowne wykorzystywanie danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów badań naukowych i innowacji służących interesowi publicznemu oraz wspierających eksploatację i optymalizację systemu elektroenergetycznego (art. 61 ust. 5b). Obejmuje to przygotowanie techniczne i prawne, konsultacje z zainteresowanymi stronami, opracowywanie projektów i działania następcze w związku z wdrażaniem. Zadanie to wymaga połączonych wysiłków ze strony DG ENER i JRC, przy czym JRC będzie uczestniczyć w przygotowywaniu tych aktów wykonawczych, wnosząc wkład techniczny obejmujący między innymi modele, ontologie i interfejsy danych, architektury interoperacyjności oraz specyfikacje techniczne. Zasoby te służyłyby w szczególności przygotowywaniu i opracowywaniu projektów aktów wykonawczych na podstawie art. 61 ust. 5a i 5b oraz kierowaniu procesem ich przyjmowania, w tym prowadzeniu konsultacji pomiędzy służbami i konsultacji z państwami członkowskimi zgodnie z odpowiednią procedurą komitetową.

Wymóg 3: Zgodnie z art. 18 Komisja może przyjąć akt wykonawczy określający wytyczne dotyczące zharmonizowanej metody ustalania taryf (art. 61 ust. 5a). Realizacja tego zadania wymaga zdolności analitycznych i regulacyjnych oraz zdolności w zakresie koordynacji w DG ENER. Zasoby wymagane w tym celu służyłyby w szczególności prowadzeniu działań następczych w zakresie polityki i prawa.

Wymóg 4: Zgodnie z art. 18a Komisja może przyjąć akt wykonawczy dotyczący wskaźników inteligentnych sieci (art. 61 ust. 5a). Realizacja tego zadania wymaga zdolności analitycznych i regulacyjnych oraz zdolności w zakresie koordynacji w DG ENER. Zasoby wymagane w tym celu służyłyby w szczególności prowadzeniu działań następczych w zakresie polityki i prawa.

Wymóg 5: Nie uznaje się za konieczne zapewnienia DG ENER odrębnych zasobów ludzkich w związku z art. 18b, ponieważ postępy we wdrażaniu inteligentnych

systemów opomiarowania są już objęte prowadzonymi obecnie działaniami w zakresie monitorowania.

ACER (dodatkowy wymóg dotyczący wyposażenia kapitałowego)

Wymóg 6: ACER ma obowiązek, w ścisłej współpracy z operatorami systemów przesyłowych i dystrybucyjnych oraz odpowiednimi zainteresowanymi stronami, wydać skierowane do organów regulacyjnych zalecenie dotyczące wskaźników inteligentnych sieci służących pomiarowi stopnia wdrożenia inteligentnych i innowacyjnych technologii sieciowych oraz rozwiązań cyfrowych w sieciach przesyłowych i dystrybucyjnych (art. 18a ust. 2). Zalecenie to ma zostać wydane w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie rozporządzenia, a jego opracowanie stanowi zadanie jednorazowe.

Wymóg 7: ACER ma obowiązek opublikować sprawozdanie z postępów na poziomie Unii, zawierające ocenę rozwoju i stopnia wdrożenia rozwiązań w zakresie inteligentnych sieci oraz efektywnego wykorzystywania infrastruktury elektroenergetycznej (art. 18a ust. 3). Sprawozdanie to ma być publikowane nie rzadziej niż co trzy lata po opublikowaniu zalecenia ACER dotyczącego wskaźników inteligentnych sieci, a jego sporządzanie stanowi zadanie powtarzalne.

Łączna realizacja wymogów 6 i 7 wymaga zatem od ACER dodatkowego personelu do kierowania pracami eksperckimi i prowadzenia tych prac, obejmujących opracowanie wstępnego zalecenia i regularne monitorowanie zarówno OSP, jak i OSD, a także do pomocy przy gromadzeniu danych i wykonywaniu innych zadań administracyjnych nieodłącznie związanych z tą działalnością.

Wymóg 8: ACER ma za zadanie wspierać organy regulacyjne w określaniu wskaźników efektywności (art. 18 ust. 7).

Wymóg 9: ACER ma za zadanie opublikować sprawozdanie przedstawiające porównanie efektywności operatorów systemów przesyłowych i ponoszonych przez nich kosztów najpóźniej pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, a następnie co cztery lata (art. 18 ust. 7).

Wymóg 10: ACER jest zobowiązana wydać skierowane do Komisji zalecenie dotyczące propozycji opracowania zharmonizowanej metody ustalania taryf (art. 61 ust. 5a).

W związku z wymogami 8, 9 i 10 ACER potrzebuje dodatkowych zasobów kadrowych na potrzeby wsparcia horyzontalnego i obsługi administracyjnej, a także budżetu operacyjnego na specjalistyczne usługi doradcze i prace rozwojowe.

1.5.2. Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tej sekcji „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej" należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.

Ramy dotyczące kosztów energii, obejmujące opłaty sieciowe, ustanowione na poziomie UE są skuteczniejsze niż odrębne środki krajowe, ponieważ pozwalają uniknąć rozdrobnienia. Państwa członkowskie, działając samodzielnie, nie są w stanie przeprowadzić niezbędnych reform w granicach obowiązujących ram unijnych wynikających z rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej. Wspólne

ramy prawne i polityczne umożliwiają również podejmowanie ambitniejszych i bardziej racjonalnych pod względem kosztów działań.

We wniosku ustanawia się spójne podejście unijne do rozwiązań bezprzewodowych, inteligentnych i cyfrowych w systemach elektroenergetycznych w całej Unii, obejmujące minimalny poziom wdrożenia inteligentnych systemów opomiarowania, większy udział odbiorców, wskaźniki inteligentnych sieci opracowywane pod kierunkiem ACER oraz interoperacyjną wymianę danych dotyczących sieci.

Proponowane środki są proporcjonalne, ponieważ obejmują wyłącznie działania niezbędne do zwiększenia efektywności sieci i przejrzystości oraz wzmocnienia zachęt do elektryfikacji, bez narzucania jednolitego modelu technologicznego ani nadmiernych obciążeń administracyjnych. Z uwagi na fakt, że inicjatywa polega głównie na dodaniu nowych przepisów do obowiązującego prawodawstwa Unii i dostosowaniu zawartych w nim przepisów, właściwym instrumentem prawnym jest akt zmieniający.

1.5.3. Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań

Doświadczenia związane z wdrażaniem obowiązujących ram rynku energii elektrycznej wykazały, że postępująca elektryfikacja, szybkie upowszechnianie odnawialnych źródeł energii i coraz większa cyfryzacja systemu elektroenergetycznego wymagają bardziej systemowego i efektywnego podejścia do eksploatacji i wykorzystywania sieci elektroenergetycznych. Obowiązujące ramy regulacyjne nie zawsze stwarzały wystarczająco silne zachęty do efektywnego wykorzystywania sieci, korzystania z elastyczności, terminowego dostępu do sieci czy wdrażania rozwiązań inteligentnych i cyfrowych.

W niedawnych inicjatywach politycznych, w tym w Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii, pakiecie dotyczącym europejskich sieci energetycznych i AccelerateEU, również podkreślono potrzebę przyjęcia spójniejszego podejścia do elementów regulacyjnych wpływających na koszty energii elektrycznej, w tym opłat sieciowych i opodatkowania, aby wspierać osiąganie celów w zakresie elektryfikacji, przystępności cenowej i konkurencyjności.

Dotychczasowe doświadczenia związane z wdrażaniem unijnych przepisów dotyczących rynku energii elektrycznej wykazały ponadto, że ramy regulacyjne, które mają coraz bardziej techniczny charakter i wymagają przetwarzania coraz większej ilości danych, wiążą się z koniecznością zapewnienia na poziomie Unii odpowiednich zdolności technicznych, regulacyjnych i w zakresie monitorowania, w tym w ACER i Komisji.

1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami

Wniosek jest zgodny z celami szczegółowo określonymi w AccelerateEU i Pakcie dla czystego przemysłu.

Cele wniosku, tj. ochrona odbiorców, zwiększenie konkurencyjności przemysłu UE oraz pobudzenie inwestycji w odnawialne źródła energii i technologie niskoemisyjne, są również całkowicie zgodne z ramami Europejskiego Zielonego Ładu i Paktu dla czystego przemysłu, a zarazem spójne z obecnie realizowanymi inicjatywami i komplementarne względem nich. Stanowi on odpowiedź na problemy wskazane przez Komisję w Planie działania na rzecz przystępnej cenowo energii

z lutego 2025 r., a mianowicie wysokie koszty energii, które zagrażają konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw i stanowią znaczne obciążenie dla odbiorców. Konieczne jest zatem zapewnienie, aby efektywne wykorzystanie systemu energetycznego, wspierane odpowiednią strukturą opodatkowania, odgrywało istotną rolę w umożliwieniu użytkownikom energii elektrycznej czerpania korzyści z bardziej przewidywalnych i niższych kosztów energii.

Proponowana inicjatywa jest ściśle powiązana z wnioskami ustawodawczymi przedstawionymi w pakiecie dotyczącym europejskich sieci energetycznych i ma wobec nich charakter uzupełniający, a pakiet ten stanowi jeden z kluczowych elementów realizacji Paktu dla czystego przemysłu i Planu działania na rzecz przystępnej cenowo energii oraz jest częścią programu prac Komisji na 2025 r.

We wniosku Komisji dotyczącym nowych wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2028–2034 podkreślono „kluczowe znaczenie prawdziwej unii energetycznej i dobrze zintegrowanych sieci infrastruktury UE", co znajduje odzwierciedlenie w znacznie zwiększonym budżecie zaproponowanym dla instrumentu „Łącząc Europę" – Energia.

1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym możliwości przegrupowania środków

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są potrzebne do realizacji przez ACER dodatkowych zadań, a zakres dotychczasowych zadań nie zmniejszy się w dającej się przewidzieć przyszłości.

W zakresie, w jakim jest to prawnie możliwe, dodatkowe EPC, o które wystąpiono na potrzeby ACER, będą finansowane z puli środków odpowiedniego programu w ramach tego samego działu WRF, pod warunkiem osiągnięcia porozumienia w sprawie WRF na lata 2028–2034.

1.6. Czas trwania wniosku i jego wpływu finansowego

☐ **Ograniczony czas trwania**

☐ Czas trwania wniosku/inicjatywy: od [DD/MM]RRRR r. do [DD/MM]RRRR r.

☐ Czas trwania wpływu finansowego: od RRRR r. do RRRR r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od RRRR r. do RRRR r. w odniesieniu do środków na płatności.

☒ **Nieograniczony czas trwania**

Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r.,

po którym następuje faza operacyjna.

1.7. Planowane metody wykonania budżetu

☒ **Bezpośrednie zarządzanie** przez Komisję

☒ w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii

☐ przez agencje wykonawcze

☐ **Zarządzanie dzielone** z państwami członkowskimi

☒ **Zarządzanie pośrednie** przez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

☐ państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym

☐ organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (wyszczególnić)

☐ Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu i Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu

☒ organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego

☐ organom prawa publicznego

☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, w zakresie, w jakim są im zapewnione odpowiednie gwarancje finansowe

☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego i zapewniono odpowiednie gwarancje finansowe

☐ podmiotom lub osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym

☐ podmiotom mającym siedzibę w państwie członkowskim, podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego lub prawu Unii i kwalifikującym się, zgodnie z przepisami sektorowymi, do powierzenia im wykonywania środków finansowych Unii lub gwarancji budżetowych, w zakresie, w jakim podmioty te są kontrolowane przez podmioty prawa publicznego lub podmioty podlegające prawu prywatnemu świadczące usługi użyteczności publicznej, a także posiadają odpowiednie gwarancje finansowe w formie odpowiedzialności solidarnej organów kontrolnych lub równoważne gwarancje

finansowe, które mogą być ograniczone, w odniesieniu do każdego działania, do maksymalnej kwoty wsparcia Unii.

Uwagi

nie dotyczy

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Zgodnie ze swoim rozporządzeniem finansowym ACER musi przedstawić, w kontekście swojego dokumentu programowego, roczny program prac zawierający szczegółowe informacje na temat zasobów, zarówno finansowych, jak i ludzkich, w odniesieniu do każdego z realizowanych działań.

ACER co miesiąc składa DG ENER sprawozdania z wykonania budżetu, w tym zobowiązań, oraz płatności w podziale na tytuły budżetu, a także wskaźniki wakatów według rodzaju personelu.

Ponadto DG ENER jest bezpośrednio reprezentowana w organach zarządzających ACER. Za pośrednictwem swoich przedstawicieli w Radzie Administracyjnej DG ENER jest informowana o wykorzystaniu budżetu i planu zatrudnienia na każdym z posiedzeń w ciągu roku.

Wreszcie, również zgodnie z przepisami finansowymi, ACER podlega rocznym wymogom w zakresie sprawozdawczości z działalności i wykorzystania zasobów za pośrednictwem Rady Administracyjnej i jej rocznego sprawozdania z działalności.

Zadania realizowane bezpośrednio przez DG ENER, w stosownych przypadkach przy wsparciu Wspólnego Centrum Badawczego, są zgodne z realizowanym przez Komisję i agencje wykonawcze rocznym cyklem planowania i monitorowania, w tym w zakresie sprawozdawczości na temat wyników za pośrednictwem rocznego sprawozdania z działalności DG ENER i JRC.

2.2. Systemy zarządzania i kontroli

2.2.1. Uzasadnienie dla proponowanych metod wykonania budżetu, mechanizmów finansowania wykonania, sposobów dokonywania płatności i strategii kontroli

W odniesieniu do wymogów wchodzących w zakres kompetencji Komisji zadania te będą wykonywane przede wszystkim przez DG ENER, przy wsparciu naukowym i technicznym JRC. W zależności od potrzeb związanych z wdrażaniem niektóre działania wspierające mogą być realizowane w drodze zamówień publicznych i obejmować ekspertyzy, wsparcie techniczne, warsztaty, opracowywanie prototypów lub działania w zakresie walidacji. W takich przypadkach zamówienia byłyby realizowane w ramach zarządzania bezpośredniego, w pełnej zgodności z rozporządzeniem finansowym. Strategia kontroli tych wydatków przewidywałaby stosowanie standardowych kontroli prawnych, finansowych i operacyjnych Komisji *ex ante* i *ex post*.

W odniesieniu do wymogów wchodzących w zakres kompetencji ACER Agencja jest najlepiej przygotowana do wykonywania zadań związanych z opracowywaniem zaleceń i sprawozdań z postępów na poziomie Unii dotyczących wskaźników inteligentnych sieci. Chociaż ACER będzie musiała rozwinąć nową wiedzę fachową, najbardziej opłacalne jest przydzielanie nowych zadań w ramach niniejszego wniosku istniejącej agencji, która już wykonuje podobne zadania.

2.2.2. Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia

Dyrekcja Generalna ds. Energii

Elementy zarządzane bezpośrednio przez DG ds. Energii mogą być narażone na typowe ryzyko mające wpływ na postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Ryzyko to uznaje się za niskie w odniesieniu do legalności i prawidłowości wydatków. Wprowadzono odpowiednie i skuteczne mechanizmy kontroli na szczeblu korporacyjnym i na szczeblu dyrekcji generalnych. Jeżeli chodzi o wyniki, główne ryzyko wiąże się z błędnymi szacunkami dotyczącymi obciążenia pracą wynikającego z niniejszego wniosku, biorąc pod uwagę, że wprowadza on nowe zadania. Ryzyko to trzeba zaakceptować, ponieważ – jak pokazało doświadczenie – jeżeli dodatkowe zasoby nie zostaną uwzględnione w pierwotnym wniosku, bardzo trudno później temu zaradzić.

Wspólne Centrum Badawcze

W ramach procesu oceny ryzyka w odniesieniu do swojej działalności naukowej JRC identyfikuje potencjalne zagrożenia, ocenia ich poziom i planuje niezbędne działania ograniczające ryzyko oraz określa istniejące środki kontroli. Najważniejsze zidentyfikowane ryzyko odnosi się do a) oszacowania obciążenia pracą związanego z nowymi zadaniami wynikającymi z niniejszego wniosku (obciążenie pracą w przypadku niektórych zadań może być niedoszacowane); b) niewystarczającej ilość lub jakości danych służących wsparciu poszczególnych nowych zadań. W przypadku a) należy zaakceptować ryzyko; środki ograniczające ryzyko obejmują staranne planowanie personelu przez cały czas trwania działań w celu zapewnienia odpowiedniej wiedzy fachowej. W przypadku b) działania obejmują wczesny udział w projektowaniu i opracowywaniu procesów gromadzenia danych, a także wczesną identyfikację, w ramach każdego zadania wymagającego intensywnych działań w zakresie danych, potencjalnych barier w uzyskaniu dostępu do danych będących przedmiotem zainteresowania oraz wczesną komunikację z DG ENER i odpowiednimi zainteresowanymi stronami w celu podniesienia kwestii dostępności danych.

ACER (dodatkowy wymóg dotyczący wyposażenia kapitałowego)

Jeśli chodzi o nowe zadania dla ACER, wniosek obejmuje kilka nowych zadań, które ograniczają to ryzyko; w ten sposób chociaż obciążenie pracą niektórych przyszłych zadań może być niedoszacowane, inne mogą być przeszacowane, co umożliwi ewentualne przyszłe przesunięcia.

2.2.3. Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)

DG ds. Energii i DG JRC

Zadania przydzielone DG ds. Energii będą realizowane zgodnie z już istniejącym systemem kontroli i oczekuje się, że wskaźnik kosztów kontroli pozostanie stabilny (5–6 % środków zarządzanych na podstawie ostatnich działań).

ACER (dodatkowy wymóg dotyczący wyposażenia kapitałowego)

Nie oczekuje się, że przydział dodatkowych zadań w ramach obecnego mandatu ACER doprowadzi do szczególnych dodatkowych kontroli na poziomie Agencji, w związku z czym stosunek kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy nie zmieni się.

2.3. Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom

Dyrekcja Generalna ds. Energii

W 2020 r. DG ds. Energii przyjęła zmienioną strategię zwalczania nadużyć finansowych, a w 2023 r. zmieniony plan działania obejmujący lata 2023–2025. DG ds. Energii dokonuje obecnie przeglądu swojej strategii zwalczania nadużyć finansowych na lata 2026–2028 zgodnie z metodyką OLAF-u. Strategia zwalczania nadużyć finansowych DG ds. Energii opiera się na strategii Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych oraz szczegółowej ocenie ryzyka przeprowadzonej wewnętrznie w celu określenia obszarów najbardziej narażonych na nadużycia finansowe, istniejących już kontroli oraz działań niezbędnych do poprawy zdolności DG ds. Energii do zapobiegania nadużyciom finansowym, ich wykrywania i korygowania.

Wspólne Centrum Badawcze

Strategia JRC w zakresie zwalczania nadużyć finansowych wraz z towarzyszącym jej planem działania została przyjęta w 2020 r. i zmieniona w 2024 r. w celu przeprowadzenia przeglądu i aktualizacji planu na lata 2025–2027. Zaktualizowany plan obejmuje trzy nowe działania: kampanię informacyjną skupiającą się na kwestiach etycznych Komisji i środkach zwalczania nadużyć finansowych, z odpowiednimi przykładami dostosowanymi do potrzeb personelu naukowego JRC, rozpoczętą w pierwszej połowie 2025 r.; rozszerzony program szkoleniowy obejmujący sesje tematyczne na tematy takie jak m.in. konflikt interesów, autorstwo, wykorzystanie sztucznej inteligencji, sygnalizowanie nieprawidłowości i kanały zgłaszania nieprawidłowości; zaktualizowane strony Sharepoint poświęcone kwestiom etycznym i środkom zwalczania nadużyć finansowych. Te nowe działania uzupełniają bieżące wysiłki podejmowane w ramach planu działania na lata 2021–2024 oraz udział JRC w planie działania dotyczącym strategii Komisji w zakresie zwalczania nadużyć finansowych. JRC ceni sobie współpracę z OLAF-em, zespołem kontroli wewnętrznej i innymi zainteresowanymi stronami w ramach naszych wspólnych wysiłków na rzecz zwalczania nadużyć finansowych.

ACER (dodatkowy wymóg dotyczący wyposażenia kapitałowego)

ACER stosuje zasady zwalczania nadużyć finansowych obowiązujące w zdecentralizowanych agencjach UE, zgodnie z podejściem Komisji i wytycznymi OLAF-u z 2024 r. dla agencji zdecentralizowanych i wspólnych przedsięwzięć. W grudniu 2024 r. Agencja przyjęła nową strategię zwalczania nadużyć finansowych uchylającą decyzję Rady Administracyjnej Agencji nr 15/2021. Nowa strategia, obejmująca lata 2025–2027, opiera się na następujących celach strategicznych: optymalizacja istniejących środków zapobiegania nadużyciom finansowym, poprawa terminowości i dokładności istniejących systemów wykrywania, wzmocnienie protokołów dochodzeń oraz optymalizacja działań naprawczych w celu szybkiego odzyskiwania środków.

3. SZACUNKOWY WPŁYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Działy wieloletnich ram finansowych i linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

- Istniejące linie budżetowe

Według działów wieloletnich ram finansowych i linii budżetowych

Dział wieloletnich ram finansowych	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer	Zróżn. / niezróżn.[1]	państw EFTA[2]	krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów[3]	innych państw trzecich	pochodzący z pozostałych dochodów przeznaczonych na określony cel
1	02.10.03 Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER)	Zróżn.	TAK	NIE	NIE	NIE

[1] Środki zróżnicowane/środki niezróżnicowane.
[2] EFTA: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu.
[3] Kraje kandydujące oraz, w stosownych przypadkach, potencjalni kandydaci z Bałkanów Zachodnich.

3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki

3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne

☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych

☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych, jak określono poniżej

3.2.1.1. Środki z uchwalonego budżetu

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Dział wieloletnich ram finansowych		Numer	1					
DG: Wspólne Centrum Badawcze			Rok **2024**	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**OGÓŁEM WRF 2021–2027**	**OGÓŁEM WRF 2028–2034**
Środki operacyjne								
Linia budżetowa	Zobowiązania	(1a)					**0,000**	
	Środki na płatności	(2a)					**0,000**	
Linia budżetowa	Zobowiązania	(1b)					**0,000**	
	Środki na płatności	(2b)					**0,000**	
Środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy								
Linia budżetowa 01 01 01 – Wydatki na wsparcie dotyczące programu „Horyzont Europa”		(3)				**0,255**	**0,255**	**1,782**
OGÓŁEM środki dla Dyrekcji Generalnej JRC	Zobowiązania	=1a+1b+3	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
	Środki na płatności	=2a+2b+3	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**

Środki uznane za niezbędne w ramach linii budżetowej na wsparcie programu „Horyzont Europa” (bezpośrednie badania naukowe) zostaną przesunięte z przydzielonej JRC puli środków programu i nie stanowią dodatkowego zapotrzebowania w stosunku do obecnego poziomu środków, o które wystąpiono w ramach projektu budżetu na 2027 r.

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

ACER (dodatkowy wymóg dotyczący wyposażenia kapitałowego)	Rok	Rok	Rok	Rok	**OGÓŁEM WRF 2021–**	**OGÓŁEM WRF 2028–**

	2024	2025	2026	2027	2027	2034
Linia budżetowa: 02.10.03 / Wkład z budżetu UE na rzecz agencji				0,391	**0,391**	**10,039**[1]

Środki / wkład z budżetu UE na rzecz agencji zostaną zrekompensowane przez obniżenie puli środków następującego programu: instrument „Łącząc Europę” – Energia / następującej linii budżetowej: 02.03.01 / w roku: 2027

Kwota środków, które mają zostać przydzielone Agencji w następnych WRF, ma charakter orientacyjny i zależy od porozumienia w sprawie WRF. Powinna ona zostać włączona do dotacji Agencji ze względu na stały charakter zadań przydzielonych w niniejszym wniosku i zostanie zrekompensowana, w stosownych przypadkach, równoważnym zmniejszeniem odpowiedniej puli środków finansowych na program w ramach tego samego działu WRF. Jeżeli konieczne będzie kompensacyjne zmniejszenie środków, niezbędne może się również okazać skorygowanie zasobów przydzielonych Agencji w ramach rocznej procedury budżetowej.

			Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	OGÓŁEM WRF 2021–2027	OGÓŁEM WRF 2028–2034
OGÓŁEM środki operacyjne (w tym wkład na rzecz agencji zdecentralizowanej)	Zobowiązania	(4)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
	Środki na płatności	(5)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
OGÓŁEM środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy		(6)	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	**1,782**
OGÓŁEM środki na DZIAŁ 1	Zobowiązania	=4+6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,645**	**11,821**
wieloletnich ram finansowych	Środki na płatności	=5+6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,645**	**11,821**

			Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	OGÓŁEM WRF 2021–2027	OGÓŁEM WRF 2028–2034
• OGÓŁEM środki operacyjne	Zobowiązania	(4)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**

[1] W kwocie tej uwzględniono skumulowaną roczną indeksację w wysokości 2 %.

(wszystkie działy operacyjne)	Środki na płatności	(5)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
• OGÓŁEM środki administracyjne finansowane ze środków przydzielonych na określone programy (wszystkie działy operacyjne)		(6)	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	**1,782**
OGÓŁEM środki na DZIAŁY od 1 do 6 wieloletnich ram finansowych (kwota referencyjna)	Zobowiązania	=4+6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,391**	**11,821**
	Środki na płatności	=5+6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,391**	**11,821**

Dział wieloletnich ram finansowych	**7**	„Wydatki administracyjne”

DG: DG ENER	Rok **2024**	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**OGÓŁEM WRF 2021–2027**	**OGÓŁEM WRF 2028–2034**
• Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	**2,828**
• Pozostałe wydatki administracyjne	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	**0,126**
OGÓŁEM DG ENER	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
OGÓŁEM środki na DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych (Środki na zobowiązania ogółem = środki na płatności ogółem)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

		Rok **2024**	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**OGÓŁEM WRF 2021–2027**	**OGÓŁEM WRF 2028–2034**
OGÓŁEM środki na DZIAŁY od 1 do 7	Zobowiązania	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**1,067**	**1,067**	**14,775**
wieloletnich ram finansowych	Środki na płatności	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**1,067**	**1,067**	**14,775**

3.2.2. Szacowany produkt finansowany ze środków operacyjnych

Środki na zobowiązania w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Określić cele i produkty ⇩			Rok **2024**		Rok **2025**		Rok **2026**		Rok **2027**		Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. sekcja 1.6)						**OGÓŁEM**	
	PRODUKT																	
	Rodzaj[2]	Średni koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba	Koszt	Liczba ogółem	Koszt całkowity
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 1[3]																		
- Produkt																		
- Produkt																		
- Produkt																		
Cel szczegółowy nr 1 – suma cząstkowa																		
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 2																		
- Produkt																		
Cel szczegółowy nr 2 – suma cząstkowa																		
OGÓŁEM																		

[2] Produkty odnoszą się do produktów i usług, które zostaną zapewnione (np. liczba sfinansowanych wymian studentów, liczba kilometrów zbudowanych dróg itp.).

[3] Zgodnie z opisem w sekcji 1.3.2. „Cel(e) szczegółowy(-e)”.

3.2.3. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych

☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej

3.2.3.1. Środki z uchwalonego budżetu

ZATWIERDZONE ŚRODKI	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	OGÓŁEM 2021–2027	OGÓŁEM WRF 2028–2034
DZIAŁ 7						
Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
Pozostałe wydatki administracyjne	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	0,126
Suma cząstkowa DZIAŁ 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
Poza DZIAŁEM 7						
Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Suma cząstkowa poza DZIAŁEM 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
OGÓŁEM	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,677**	**0,677**	**4,736**

W 2027 r. potrzeby w zakresie środków na zasoby ludzkie i inne wydatki o charakterze administracyjnym zostaną pokryte ze środków dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

Szacunkowy wpływ na wydatki i personel w 2028 r. i w kolejnych latach podano w celach ilustracyjnych i nie przesądza on o kolejnych wieloletnich ramach finansowych. Źródło finansowania i zakres zaangażowania finansowego Unii po 2027 r. pozostają zależne od wyniku negocjacji międzyinstytucjonalnych w sprawie WRF na lata 2028–2034, a następnie będą określane w drodze corocznej procedury budżetowej. Wszystkie środki i przydziały kadrowe począwszy od 2028 r. są orientacyjne.

3.2.4. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich

☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej

3.2.4.1. Finansowane z uchwalonego budżetu

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC)

ZATWIERDZONE ŚRODKI	Rok **2024**	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**po 2027 r.**
• Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)					
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)	0	0	0	1	1
20 01 02 03 (w delegaturach UE)	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	0,5	0,5
Inna linia budżetowa (określić)	0	0	0	0	0
• Personel zewnętrzny (w EPC)					
20 02 01 (CA, SNE z globalnej koperty finansowej)	0	0	0	2	2
20 02 03 (CA, LA, SNE i JPD w delegaturach UE)	0	0	0	0	0
Linia budżetowa na wsparcie adm. [XX.01.YY.YY] - w centrali	0	0	0	0	0
Linia budżetowa na wsparcie adm. [XX.01.YY.YY] - w delegaturach UE	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (CA, SNE – pośrednie badania naukowe)	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (CA, SNE – bezpośrednie badania naukowe)	0	0	0	1,5	1,5
Inna linia budżetowa (określić) – dział 7	0	0	0	0	0
Inna linia budżetowa (określić) – poza działem 7	0	0	0	0	0
OGÓŁEM	**0**	**0**	**0**	**5**	**5**

	Personel już pracujący w służbach Komisji	**Personel dodatkowy***		
		Finansowany z działu 7 lub ze środków „Badania naukowe”	**Finansowany z linii BA**	**Finansowany z opłat**
Stanowiska w planie zatrudnienia	1 DG ENER 0,5 AD DG JRC		Nie dotyczy	
Personel zewnętrzny (CA, SNE, INT)	2 CA DG ENER 1,5 CA DG JRC			

Szacunkowy wpływ na wydatki i personel w 2028 r. i w kolejnych latach podano w celach ilustracyjnych i nie przesądza on o kolejnych wieloletnich ramach finansowych. Źródło finansowania i zakres zaangażowania finansowego Unii po 2027 r. pozostają zależne od wyniku negocjacji międzyinstytucjonalnych w sprawie WRF na lata 2028–2034, a następnie będą określane w drodze corocznej procedury budżetowej. Wszystkie środki i przydziały kadrowe począwszy od 2028 r. są orientacyjne.

Opis zadań do wykonania:

Urzędnicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	Wdrożenie przepisów dotyczących opłat sieciowych, wskaźników inteligentnych sieci, wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych oraz ponownego wykorzystywania danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów badań naukowych i innowacji wiąże się z szeregiem nowych zadań dla Komisji, których skuteczna i terminowa realizacja wymaga odpowiednich zasobów. Zadania te mają charakter przekrojowy, ponieważ łączą zagadnienia regulacji sektora energetycznego, polityki cyfrowej, zarządzania danymi, cyberbezpieczeństwa i wspierania innowacji, oraz wymagają stałej współpracy z szerokim gronem podmiotów na poziomie Unii i na poziomie krajowym. DG ENER Przydzielenie DG ENER **jednego stałego stanowiska urzędniczego (grupa funkcyjna AD) (1 EPC)** jest niezbędne do zapewnienia długoterminowego zarządzania nowymi ramami ustanowionymi na podstawie art. 18a oraz koordynacji tych ram i nadzoru regulacyjnego nad nimi. Obejmuje to kierowanie wdrażaniem ram wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych, zapewnianie ich spójności z szerszymi ramami prawnymi Unii (w tym z aktem w sprawie danych, aktem w sprawie AI i przepisami dotyczącymi cyberbezpieczeństwa), koordynowanie działań we współpracy z ACER, ENTSO energii elektrycznej, organizacją OSD UE i państwami członkowskimi oraz nadzorowanie działań następczych podejmowanych w związku z opinią Komisji w sprawie skoordynowanego porozumienia. Zasoby te byłyby związane z wymogiem 1 i obejmowałyby w szczególności następujące zadania: Kierowanie procesem i koordynacja regulacyjna - Koordynowanie całego procesu wdrażania z ACER, ENTSO energii elektrycznej, organizacją OSD UE, OSP, OSD, państwami członkowskimi i innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami. - Zarządzanie procesem przygotowywania opinii Komisji w sprawie skoordynowanego porozumienia przekazanego Komisji zgodnie z art. 18a ust. 5, w tym oceną elementów dotyczących modelu zarządzania, zasad uczestnictwa, środków technicznych i operacyjnych, przejrzystości i zabezpieczeń w zakresie cyberbezpieczeństwa. - Zapewnianie spójności inicjatywy z szerszymi ramami unijnymi dotyczącymi rynków energii elektrycznej, cyfryzacji, cyberbezpieczeństwa, ochrony danych, sztucznej inteligencji i polityki przemysłowej. Działania następcze w zakresie polityki i prawa - Ocena skutków regulacyjnych zaleceń ACER i sprawozdań z postępów dotyczących wskaźników inteligentnych sieci. - Prowadzenie działań następczych w związku z wdrażaniem dobrowolnych ram wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych, w tym sposobu

	uwzględnienia opinii Komisji. - Koordynacja z odpowiednimi służbami Komisji, w szczególności w kwestiach związanych z zarządzaniem danymi, cyberbezpieczeństwem, sztuczną inteligencją i infrastrukturą krytyczną. <u>Zaangażowanie zainteresowanych stron i monitorowanie</u> - Organizowanie posiedzeń, warsztatów eksperckich i ukierunkowanych konsultacji z OSP, OSD, ENTSO energii elektrycznej, organizacją OSD UE, ACER, przedstawicielami przemysłu, podmiotami działającymi w sektorze badań naukowych i innymi zainteresowanymi stronami oraz podejmowanie działań następczych w związku z nimi. - Monitorowanie postępów we wdrażaniu i wspieranie, w razie potrzeby, przyszłych aktualizacji ram wykonawczych. Zadania te mają charakter strukturalny i długoterminowy, ponieważ dotyczą stałego monitorowania cyfryzacji sieci elektroenergetycznych na poziomie Unii, jej dalszego rozwoju i zarządzania nią. Wykraczają one poza obecny zakres działalności DG ENER, który nie obejmuje nadzoru operacyjnego nad ramami na poziomie Unii dotyczącymi wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów innowacji. Obejmowałoby to również działania następcze w ograniczonym zakresie związane z wdrażaniem art. 18b dotyczącego inteligentnych systemów opomiarowania. <u>Wspólne Centrum Badawcze</u> DG JRC przeprowadziła szczegółową ocenę wsparcia technicznego i naukowego niezbędnego do wdrożenia wniosku oraz przeanalizowała możliwość dokonania wewnętrznych przesunięć zasobów. Mając na uwadze pewne synergie z bieżącymi działaniami w dziedzinie cyfryzacji systemu energetycznego i cyberbezpieczeństwa, DG JRC przeznaczy na realizację tych dodatkowych działań **0,5 EPC personelu z grupy funkcyjnej AD, przesuniętego z zasobów wewnętrznych**, który będzie wspierać opracowywanie aktów wykonawczych. Obejmuje to wnoszenie wkładu technicznego podczas przygotowywania aktów wykonawczych zgodnie z art. 61 ust. 5b, obejmującego między innymi modele, ontologie i interfejsy danych, architektury interoperacyjności oraz specyfikacje techniczne.
Personel zewnętrzny	<u>DG ENER</u> Do wspierania przygotowania, opracowania i przyjęcia **aktów wykonawczych** na podstawie art. 61 (metody ustalania taryf, wskaźniki inteligentnych sieci i ponowne wykorzystywanie danych) w związku z następującymi wymogami potrzebne są **dwa EPC pracowników kontraktowych (CA) zatrudnionych na czas określony**: - Wymóg 2: Zgodnie z art. 18a Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych określających wytyczne mające umożliwić zgodne z prawem, bezpieczne

	i kontrolowane ponowne wykorzystywanie danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów badań naukowych i innowacji służących interesowi publicznemu oraz wspierających eksploatację i optymalizację systemu elektroenergetycznego (art. 61 ust. 5b). Obejmuje to przygotowanie techniczne i prawne, konsultacje z zainteresowanymi stronami, opracowywanie projektów i działania następcze w związku z wdrażaniem. Na realizację tego zadania DG ENER potrzebuje szacunkowo 0,5 EPC. Zasoby te służyłyby w szczególności przygotowywaniu i opracowywaniu projektów aktów wykonawczych na podstawie art. 61 ust. 5a i 5b oraz kierowaniu procesem ich przyjmowania, w tym prowadzeniu konsultacji pomiędzy służbami i konsultacji z państwami członkowskimi zgodnie z odpowiednią procedurą komitetową. - Wymóg 3: Zgodnie z art. 18 Komisja może przyjąć akt wykonawczy określający wytyczne dotyczące zharmonizowanej metody ustalania taryf (art. 61 ust. 5a). Zadanie to wymaga zwiększenia zdolności analitycznych, regulacyjnych i koordynacyjnych DG ENER, w tym przeznaczenia szacunkowo 1 EPC na przygotowanie aktu wykonawczego. Zasoby te służyłyby w szczególności prowadzeniu działań następczych w zakresie polityki i prawa. - Wymóg 4: Zgodnie z art. 18a Komisja może przyjąć akt wykonawczy dotyczący wskaźników inteligentnych sieci (art. 61 ust. 5a). Zadanie to wymaga zdolności analitycznych, regulacyjnych i koordynacyjnych DG ENER, w tym przeznaczenia szacunkowo 0,5 EPC na przygotowanie aktu wykonawczego. Zasoby te służyłyby w szczególności prowadzeniu działań następczych w zakresie polityki i prawa. Natężenie tych działań będzie większe na początkowym etapie wdrażania oraz podczas okresowych aktualizacji ram wykonawczych. Przez określony czas wymagają one znacznych zdolności analitycznych i koordynacyjnych, lecz nie należy się spodziewać, aby po ustanowieniu głównych ram wykonawczych wymagały stałego zwiększenia zasobów kadrowych. <u>Wspólne Centrum Badawcze</u> DG JRC przeprowadziła szczegółową ocenę wsparcia technicznego i naukowego niezbędnego do wdrożenia wniosku oraz przeanalizowała możliwość dokonania wewnętrznych przesunięć zasobów. Mając na uwadze pewne synergie z bieżącymi działaniami w dziedzinie cyfryzacji systemu energetycznego i cyberbezpieczeństwa, **JRC dokona wewnętrznego przesunięcia 1,5 EPC pracowników kontraktowych (CA)**, aby zrealizować te dodatkowe działania i zapewnić doradztwo techniczne i naukowe na potrzeby rozwoju dobrowolnych ram bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych na podstawie art. 18a ust. 5. Obejmuje ono opracowywanie wytycznych dotyczących metod testowania i walidacji oraz podstawowych wymogów w zakresie cyberbezpieczeństwa. Jeżeli chodzi o ramy wymiany danych, wsparcie JRC koncentrowałoby

	się w szczególności na następujących działaniach: - Wspieraniu opracowywania, w odpowiednim czasie, przypadków użycia istotnych z punktu widzenia polityki i związanych z planowaniem, eksploatacją i optymalizacją sieci elektroenergetycznej. - Wspieraniu dobrowolnych ram bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych przez opracowanie metodyk niezależnego testowania, analizy porównawczej i walidacji innowacyjnych narzędzi cyfrowych, które mają zostać opracowane na podstawie art. 18a ust. 5 na potrzeby eksploatacji i optymalizacji sieci elektroenergetycznych.

3.2.5. Przegląd szacowanego wpływu na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi

Obowiązkowo w tabeli poniżej: szacowany wpływ wniosku/inicjatywy na inwestycje związane z technologiami cyfrowymi.

W wyjątkowych przypadkach, jeżeli wymaga tego realizacja wniosku/inicjatywy, we wskazanym wierszu należy podać środki z działu 7.

Środki z działów 1–6 należy podać w wierszu „Wydatki na IT wynikające z realizacji polityki tytułem programów operacyjnych”. Wydatki te odnoszą się do budżetu operacyjnego na ponowne wykorzystanie / zakup / rozwój platform / narzędzi informatycznych bezpośrednio związanych z realizacją inicjatywy oraz powiązanych z nimi inwestycji (np. licencje, badania, przechowywanie danych). Informacje podane w tej tabeli powinny zgadzać się z informacjami przedstawionymi w sekcji 4 „Wymiar cyfrowy”.

OGÓŁEM środki na IT i technologie cyfrowe	Rok **2024**	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**OGÓŁEM WRF 2021–2027**
DZIAŁ 7					
Wydatki na IT (ponoszone przez organizację)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Suma cząstkowa DZIAŁ 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Poza DZIAŁEM 7					
Wydatki na IT wynikające z realizacji polityki tytułem programów operacyjnych	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Suma cząstkowa poza DZIAŁEM 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
OGÓŁEM	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

3.2.6. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

Wniosek/inicjatywa:

☒ może zostać w pełni sfinansowany(-a) przez przegrupowanie środków w ramach odpowiedniego działu wieloletnich ram finansowych (WRF)

☐ wymaga zastosowania nieprzydzielonego marginesu środków w ramach odpowiedniego działu WRF lub zastosowania specjalnych instrumentów zdefiniowanych w rozporządzeniu w sprawie WRF

☐ wymaga rewizji WRF

3.2.7. Udział osób trzecich w finansowaniu

Wniosek/inicjatywa:

☒ nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich

☐ przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich zgodnie z poniższymi szacunkami:

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

	Rok **2024**	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	Ogółem
Określić organ współfinansujący					
OGÓŁEM środki objęte współfinansowaniem					

3.2.8. Szacowane zasoby ludzkie i wykorzystanie wymaganych środków w agencji zdecentralizowanej

Niezbędny personel (w EPC)

Agencja: ACER (dodatkowy wymóg dotyczący wyposażenia kapitałowego)	Rok **2024**	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**WRF 2028–2034**
Pracownicy na czas określony (AD)					
Pracownicy na czas określony (AST)					
Pracownicy na czas określony (AD+AST) – suma cząstkowa	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
Pracownicy kontraktowi				2	2
Oddelegowani eksperci krajowi					
Pracownicy kontraktowi i oddelegowani eksperci krajowi – suma cząstkowa	***0***	***0***	***0***	***2***	***2***
OGÓŁEM personel	**0**	**0**	**0**	**2**	**2**

Środki pokrywane z wkładu z budżetu UE w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Agencja: ACER (dodatkowy wymóg dotyczący wyposażenia kapitałowego)	Rok **2024**	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**OGÓŁEM 2021–2027**	**OGÓŁEM 2028–2034**
Tytuł 1: Wydatki na personel				0,091[1]	**0,091**	1,379
Tytuł 2: Wydatki na infrastrukturę i wydatki operacyjne					**0,000**	
Tytuł 3: Wydatki operacyjne				0,300	**0,300**	8,660
OGÓŁEM środki pokrywane z budżetu UE	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,391**	**0,391**	**10,039**[2]

[1] Wydatki na personel dostosowano w celu uwzględnienia założenia, że rekrutacja nastąpi w lipcu. W związku z tym w 2027 r. uwzględniono jedynie 50 % średniego kosztu.

[2] W kwocie tej uwzględniono skumulowany efekt rocznej indeksacji w wysokości 2 %.

Przegląd/podsumowanie zasobów ludzkich i środków (w mln EUR) wymaganych do realizacji wniosku/inicjatywy w agencji zdecentralizowanej

Agencja: ACER (dodatkowy wymóg dotyczący wyposażenia kapitałowego)	Rok **2024**	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**	**OGÓŁEM 2021–2027**	**OGÓŁEM 2028–2034**
Pracownicy na czas określony (AD+AST)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Pracownicy kontraktowi	**0**	**0**	**0**	2	**2**	**2**
Oddelegowani eksperci krajowi	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Ogółem personel	**0**	**0**	**0**	**2**	**2**	**2**
Środki pokrywane z budżetu UE	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
Środki pokrywane z opłat (jeżeli dotyczy)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	**0,000**
Środki pokrywane ze współfinansowania (jeżeli dotyczy)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	**0,000**
OGÓŁEM środki	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,391**	**0,391**	**10,039**

Opis zadań do wykonania przez ACER:

Wymóg 6: ACER ma obowiązek, w ścisłej współpracy z operatorami systemów przesyłowych i dystrybucyjnych oraz odpowiednimi zainteresowanymi stronami, wydać skierowane do organów regulacyjnych zalecenie dotyczące wskaźników inteligentnych sieci służących pomiarowi stopnia wdrożenia inteligentnych i innowacyjnych technologii sieciowych oraz rozwiązań cyfrowych w sieciach przesyłowych i dystrybucyjnych (art. 18a ust. 2). Zalecenie to ma zostać wydane w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie rozporządzenia, a jego opracowanie stanowi zadanie jednorazowe.

Wymóg 7: ACER ma obowiązek opublikować sprawozdanie z postępów na poziomie Unii, zawierające ocenę rozwoju i stopnia wdrożenia rozwiązań w zakresie inteligentnych sieci oraz efektywnego wykorzystywania infrastruktury elektroenergetycznej (art. 18a ust. 3). Sprawozdanie to ma być publikowane nie rzadziej niż co trzy lata po opublikowaniu zalecenia ACER dotyczącego wskaźników inteligentnych sieci, a jego sporządzanie stanowi zadanie powtarzalne.

Łączna realizacja wymogów 6 i 7 wymaga zatem od ACER dodatkowego personelu do kierowania pracami eksperckimi i prowadzenia tych prac, obejmujących opracowanie wstępnego zalecenia i regularne monitorowanie zarówno OSP, jak i OSD, a także do pomocy przy gromadzeniu danych i wykonywaniu innych zadań administracyjnych nieodłącznie związanych z tą działalnością.

Wymóg 8: ACER ma za zadanie wspierać organy regulacyjne w określaniu wskaźników efektywności (art. 18 ust. 7).

Wymóg 9: ACER ma za zadanie opublikować sprawozdanie przedstawiające porównanie efektywności operatorów systemów przesyłowych i ponoszonych przez nich kosztów najpóźniej pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, a następnie co cztery lata (art. 18 ust. 7).

Wymóg 10: ACER jest zobowiązana wydać skierowane do Komisji zalecenie dotyczące propozycji opracowania zharmonizowanej metody ustalania taryf (art. 61 ust. 5a).

W związku z wymogami 8, 9 i 10 ACER potrzebuje dodatkowych zasobów kadrowych na potrzeby wsparcia horyzontalnego i obsługi administracyjnej, a także budżetu operacyjnego na specjalistyczne usługi doradcze i prace rozwojowe.

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

☒ Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody

☐ Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:

☐ wpływ na zasoby własne

☐ wpływ na dochody inne

☐ Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Środki zapisane w budżecie na bieżący rok budżetowy	Wpływ wniosku/inicjatywy[3]			
		Rok **2024**	Rok **2025**	Rok **2026**	Rok **2027**
Artykuł …….					

W przypadku wpływu na dochody przeznaczone na określony cel należy wskazać linie budżetowe po stronie wydatków, które ten wpływ obejmie.

Pozostałe uwagi (np. metoda/wzór użyte do obliczenia wpływu na dochody albo inne informacje).

[3] W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.

4. WYMIAR CYFROWY

4.1. Wymogi cyfrowe

Ogólny opis wymogów cyfrowych i powiązanych kategorii (dane, cyfryzacja i automatyzacja procesu, rozwiązania cyfrowe lub cyfrowe usługi publiczne)

Odniesienie do wymogu	**Opis wymogu**	**Podmioty, których dotyczy wymóg lub na które wymóg ten ma wpływ**	**Procesy ogólne**	**Kategorie**
Wymóg 1 (R1) – Art. 18a ust. 2, 3 i 6 oraz art. 61 ust. 5a: Wskaźniki inteligentnych sieci i powiązane ramy zarządzania	Wymóg ten dotyczy ustanowienia ram na poziomie Unii w zakresie wskaźników inteligentnych sieci, obejmujących zalecenie ACER, okresowe sprawozdania z postępów na poziomie Unii oraz możliwość przyjęcia przez Komisję aktów wykonawczych dotyczących zharmonizowanej metody. Ma on znaczenie dla cyfryzacji, ponieważ dotyczy pomiaru i monitorowania stopnia wdrożenia inteligentnych i innowacyjnych technologii sieciowych oraz rozwiązań cyfrowych w sieciach przesyłowych i dystrybucyjnych.	ACER, Komisja, krajowe organy regulacyjne, operatorzy systemów przesyłowych i operatorzy systemów dystrybucyjnych.	Monitorowanie, sprawozdawczość, ocena regulacyjna i opracowywanie zharmonizowanych metodyk.	**Dane**.
Wymóg 2 (R2) – Art. 18a(4): Zarządzanie danymi dotyczącymi sieci i wymiana	Wymóg ten dotyczy nałożonego na operatorów systemów przesyłowych i operatorów systemów	Operatorzy systemów przesyłowych, operatorzy systemów	Wymiana danych, eksploatacja sieci oraz monitorowanie,	**Dane** **Cyfryzacja i automatyzacja**

tych danych na potrzeby eksploatacji inteligentnych sieci	dystrybucyjnych obowiązku zarządzania danymi dotyczącymi sieci i wymiany tych danych w sposób zharmonizowany, aby umożliwić rozwój, wdrażanie i efektywne wykorzystywanie inteligentnych sieci elektroenergetycznych oraz innowacyjnych rozwiązań opartych na danych, wspierających monitorowanie, optymalizację i koordynację eksploatacji sieci. Ma on znaczenie dla cyfryzacji, ponieważ reguluje wymianę i wykorzystywanie danych dotyczących sieci, danych rynkowych i danych operacyjnych oraz wspiera cyfryzację eksploatacji systemu.	dystrybucyjnych oraz, pośrednio, inne odpowiednie podmioty uczestniczące w eksploatacji systemu i integracji elastyczności.	optymalizacja i koordynacja eksploatacji systemu elektroenergetycznego.	**procesów.**
Wymóg 3 (R3) – Art. 18a ust. 5 i art. 61 ust. 5b Dobrowolne ramy bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych na potrzeby innowacji	Wymóg ten dotyczy dobrowolnego ustanowienia bezpiecznych ram wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych, których funkcjonowanie wspólnie wspierają ENTSO energii elektrycznej i organizacja OSD UE, w celu wspierania opracowywania, testowania, integracji i wdrażania innowacyjnych technologii na potrzeby eksploatacji i optymalizacji sieci, a także powiązanego uprawnienia Komisji do przyjmowania aktów wykonawczych ustanawiających wytyczne dotyczące zgodnego z prawem, bezpiecznego	Operatorzy systemów przesyłowych, operatorzy systemów dystrybucyjnych, ENTSO energii elektrycznej, organizacja OSD UE, Komisja oraz odpowiednie zainteresowane strony uczestniczące w tych działaniach, takie jak organizacje badawczo-technologiczne oraz dostawcy rozwiązań	Udostępnianie danych, bezpieczny dostęp do danych, testowanie i walidacja narzędzi cyfrowych, zarządzanie interoperacyjnością oraz wspieranie innowacji.	**Dane**, **rozwiązania cyfrowe** oraz **cyfryzacja i automatyzacja procesów**.

	i kontrolowanego ponownego wykorzystywania danych do celów badań naukowych i innowacji służących interesowi publicznemu. Ma on znaczenie dla cyfryzacji, ponieważ dotyczy ustrukturyzowanej wymiany danych, wspólnych modeli, formatów, ontologii i interfejsów danych, a także rozwiązań cyfrowych w zakresie testowania, analizy porównawczej, walidacji, interoperacyjności i zarządzania cyklem życia narzędzi cyfrowych.	przemysłowych.		

4.2. Dane

Ogólny opis danych objętych zakresem inicjatywy

Rodzaj danych	**Odniesienie do wymogu/wymogów**	**Norma lub specyfikacja**
Dane te dotyczą wdrożenia inteligentnych i innowacyjnych technologii sieciowych oraz rozwiązań cyfrowych w sieciach przesyłowych i dystrybucyjnych, a także efektywnego wykorzystania infrastruktury elektroenergetycznej. Należy się spodziewać, że dane te będą opierać się przede wszystkim na istniejących sprawozdaniach krajowych na podstawie art. 59 ust. 1 lit. l) dyrektywy (UE) 2019/944, uzupełnionych w razie potrzeby dodatkowymi danymi określonymi w zaleceniu ACER oraz, w stosownych przypadkach, w aktach wykonawczych Komisji dotyczących wskaźników inteligentnych sieci.	Wymóg 1 (wskaźniki inteligentnych sieci)	Na tym etapie tekst prawny nie ustanawia żadnego konkretnego standardu technicznego; wszelka dalsza harmonizacja metodyki, wskaźników lub formatów sprawozdawczości zostałaby uregulowana w zaleceniu, a potencjalnie również w akcie wykonawczym.

Są to dane dotyczące sieci elektroenergetycznych niezbędne do rozwoju, wdrażania i efektywnego wykorzystywania inteligentnych sieci elektroenergetycznych oraz innowacyjnych rozwiązań opartych na danych, wspierających eksploatację sieci. W zależności od przypadku użycia dane te mogą obejmować dane dotyczące topologii sieci i elementów jej infrastruktury, pomiary eksploatacyjne, dane dotyczące przepływów mocy, napięcia i ograniczeń przesyłowych, dane dotyczące wyłączeń i prac konserwacyjnych, dysponowania i ograniczania wytwarzania energii, przyłączeń i przepustowości oraz elastyczności, a także prognozy eksploatacyjne i ograniczenia istotne dla eksploatacji systemów przesyłowych i dystrybucyjnych.	Wymóg 2 (wymiana danych dotyczących sieci na potrzeby eksploatacji inteligentnych sieci)	Sam tekst prawny nie określa szczegółowych standardów technicznych. Na etapie wdrażania znaczenie mogą mieć istniejące specyfikacje i modele sektorowe, w tym, w stosownych przypadkach, norma wymiany wspólnego modelu sieci (CGMES) lub inne rozwiązania zapewniające interoperacyjność w sektorze elektroenergetycznym.
Są to dane dotyczące sieci elektroenergetycznych i powiązane informacje techniczne wykorzystywane w dobrowolnych ramach bezpiecznej wymiany danych do celów badań naukowych i innowacji służących interesowi publicznemu, wspierających eksploatację i optymalizację systemu elektroenergetycznego. W zależności od konkretnego przypadku użycia dane te mogą obejmować dane operacyjne, planistyczne, dotyczące infrastruktury, elastyczności i efektywności systemu, udostępniane przez uczestniczących operatorów systemów przesyłowych i operatorów systemów dystrybucyjnych, a także metadane, dane referencyjne i wyniki uzyskane w ramach testowania i walidacji.	Wymóg 3 (ramy bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych na potrzeby innowacji)	We wniosku przewidziano możliwość określania lub aktualizowania w aktach wykonawczych Komisji modeli, formatów, ontologii i interfejsów danych istotnych dla tych ram, a także warunków dotyczących przejrzystości, rozliczalności, cyberbezpieczeństwa i ograniczania ryzyka.

Powiązanie z europejską strategią w zakresie danych

Wyjaśnienie, w jaki sposób wymogi te są zgodne z europejską strategią w zakresie danych.

Wymóg 1 (wskaźniki inteligentnych sieci) jest zgodny z europejską strategią w zakresie danych o tyle, o ile wspiera spójne i sprawiedliwe wykorzystywanie danych na potrzeby monitorowania regulacyjnego i kształtowania polityki w sektorze energii, a jednocześnie opiera się na

istniejących strukturach sprawozdawczości w tym sektorze.

Wymóg 2 (wymiana danych dotyczących sieci na potrzeby eksploatacji inteligentnych sieci) jest zgodny z europejską strategią w zakresie danych, ponieważ wspiera sektorowe udostępnianie danych i interoperacyjność w sposób zgodny z przepisami Unii dotyczącymi ochrony danych, cyberbezpieczeństwa i sprawiedliwego dostępu do danych. Wymóg ten stanowi również uzupełnienie istniejących ram dotyczących danych w sektorze energii, nie powielając rozwiązań przewidzianych w akcie w sprawie danych, ponieważ dotyczy regulowanych danych dotyczących sieci oraz współpracy między podmiotami regulowanymi na potrzeby eksploatacji systemu.

Wymóg 3 (ramy bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych na potrzeby innowacji) jest zgodny z europejską strategią w zakresie danych, ponieważ ma umożliwić zgodne z prawem, bezpieczne i kontrolowane ponowne wykorzystywanie danych w ramach właściwych dla tego sektora, przy jednoczesnym przestrzeganiu RODO, aktu w sprawie danych, aktu w sprawie sztucznej inteligencji oraz innych mających zastosowanie przepisów UE. W praktyce ramy te stanowiłyby również podstawę opracowywania i wdrażania rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji, wspierających eksploatację i optymalizację systemu elektroenergetycznego. Opracowywanie i wdrażanie takich rozwiązań powinno odbywać się zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2024/1689 (akt w sprawie sztucznej inteligencji) oraz innymi mającymi zastosowanie przepisami Unii, w szczególności w zakresie zarządzania ryzykiem, zarządzania danymi, przejrzystości, sprawowania nadzoru przez człowieka, solidności i cyberbezpieczeństwa.

Powiązanie z zasadą jednorazowości

Wyjaśnienie, w jaki sposób uwzględniono zasadę jednorazowości i w jaki sposób zbadano możliwość ponownego wykorzystania istniejących danych.

W odniesieniu do wymogu 1 (wskaźniki inteligentnych sieci) wniosek jest zgodny z zasadą jednorazowości, ponieważ w możliwie największym stopniu opiera się na istniejących krajowych obowiązkach sprawozdawczych, zamiast tworzyć całkowicie nowy system sprawozdawczości.

W przypadku wymogu 2 (wymiana danych dotyczących sieci na potrzeby eksploatacji inteligentnych sieci) zasada jednorazowości jest przestrzegana, ponieważ przepis ten opiera się na danych już generowanych i wykorzystywanych przez operatorów systemów w ramach zwykłej eksploatacji systemu; nie ustanawia on ogólnego obowiązku ponownego gromadzenia tych samych informacji z nowych źródeł, lecz ma usprawnić sposób wymiany i wykorzystywania istniejących danych.

W przypadku wymogu 3 (ramy bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych na potrzeby innowacji) wdrażanie tych ram powinno odbywać się zgodnie z zasadą jednorazowości, w szczególności przez ponowne wykorzystywanie, w miarę możliwości, istniejących sektorowych zbiorów danych, kanałów sprawozdawczych i rozwiązań technicznych oraz unikanie zbędnego powielania

obowiązków w zakresie gromadzenia lub przekazywania danych.

Wyjaśnienie, w jaki sposób nowo utworzone dane są możliwe do znalezienia, dostępne, interoperacyjne i nadające się do ponownego wykorzystania oraz spełniają normy wysokiej jakości.

Nie dotyczy

Przepływ danych

Ogólny opis przepływu danych

Rodzaj danych	**Odniesienia do wymogów**	**Podmioty dostarczające dane**	**Podmioty otrzymujące dane**	**Czynnik uruchamiający wymianę danych**	**Częstotliwość (jeżeli dotyczy)**
Dane dotyczące wdrożenia inteligentnych i innowacyjnych technologii sieciowych oraz rozwiązań cyfrowych	Wymóg 1 (wskaźniki inteligentnych sieci)	Krajowe organy regulacyjne oraz, w stosownych przypadkach, operatorzy systemów	ACER – na potrzeby przygotowania zalecenia i sprawozdań z postępów – oraz Komisja, której ACER przekazuje te rezultaty.	Początkowym czynnikiem uruchamiającym byłoby wejście w życie rozporządzenia	Następnie przygotowanie zalecenia ACER w terminie jednego roku, a później regularny trzyletni cykl sprawozdawczy
Dane dotyczące sieci elektroenergetycznych niezbędne do rozwoju, wdrażania i efektywnego wykorzystywania inteligentnych sieci elektroenergetycznych oraz innowacyjnych rozwiązań opartych na danych,	Wymóg 2 (wymiana danych dotyczących sieci na potrzeby eksploatacji inteligentnych sieci)	Operatorzy sieci	Operatorzy sieci	Potrzeby operacyjne systemu związane z monitorowaniem, optymalizacją i koordynacją eksploatacji sieci, w tym z integracją	Częstotliwość takiej wymiany zależałaby od operacyjnego przypadku użycia i mogłaby obejmować zarówno wymianę

wspierających eksploatację sieci.				odpowiedzi odbioru, odnawialnych źródeł energii i elastyczności niezwiązanej z paliwami kopalnymi	danych w czasie zbliżonym do rzeczywistego, jak i okresowe udostępnianie danych statycznych lub planistycznych.
Dane dotyczące sieci elektroenergetycznych i powiązane informacje techniczne wykorzystywane w dobrowolnych ramach bezpiecznej wymiany danych do celów badań naukowych i innowacji służących interesowi publicznemu, wspierających eksploatację i optymalizację systemu elektroenergetycznego.	Wymóg 3 (ramy bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych na potrzeby innowacji)	Główne przepływy danych obejmowałyby przekazywanie danych przez uczestniczących operatorów systemów przesyłowych i operatorów systemów dystrybucyjnych w ramach skoordynowanego porozumienia, wymianę danych między uczestnikami w obrębie tych ram zgodnie z uzgodnionymi zasadami zarządzania, przekazywanie Komisji przez ENTSO energii elektrycznej i organizację OSD UE informacji o modelu zarządzania i porozumieniach technicznych oraz przekazywanie informacji zwrotnych przez Komisję uczestnikom w formie opinii Komisji, a w przypadku przyjęcia aktów wykonawczych – również za ich pośrednictwem.		Czynnikiem uruchamiającym byłoby dobrowolne ustanowienie skoordynowanego porozumienia przez zainteresowanych operatorów, a następnie przekazanie Komisji odpowiednich elementów dotyczących zarządzania i kwestii technicznych.	Kolejne przypadki wymiany danych zależałyby od uczestnictwa w tych ramach oraz od konkretnych działań w zakresie badań naukowych, testowania, analizy porównawczej i wdrażania prowadzonych w ich obrębie.

4.3. Rozwiązania cyfrowe

Ogólny opis rozwiązań cyfrowych

Rozwiązanie cyfrowe	Odniesienia do wymogów	Podstawowa wymagana funkcjonalność	Organ odpowiedzialny	W jaki sposób zapewniania jest dostępność?	W jaki sposób uwzględniono wymóg ponownego wykorzystania?	Wykorzystanie technologii sztucznej inteligencji (stosownie do przypadku)
Rozwiązanie cyfrowe #1 Istniejące systemy sprawozdawczości, monitorowania i analiz dotyczących wskaźników inteligentnych sieci	Wymóg 1	Wniosek nie przewiduje utworzenia nowej odrębnej unijnej platformy cyfrowej. Odpowiednimi rozwiązaniami cyfrowymi są istniejące systemy sprawozdawczości, monitorowania i analiz wykorzystywane przez ACER i krajowe organy regulacyjne do gromadzenia, przetwarzania i oceny informacji na temat efektywności sieci oraz wdrażania inteligentnych i cyfrowych rozwiązań sieciowych. W zależności od	ACER odpowiada za zalecenie i sprawozdanie z postępów na poziomie Unii. Krajowe organy regulacyjne odpowiadają za monitorowanie i sprawozdawczość na poziomie krajowym.	Nie określa się szczególnych wymogów dotyczących dostępności, ponieważ są to przede wszystkim systemy przeznaczone dla organów regulacyjnych i ekspertów, a nie publicznie dostępne usługi cyfrowe. Dokumenty takie jak sprawozdania ACER powinny jednak pozostać publicznie dostępne zgodnie z obecnymi praktykami w zakresie przejrzystości. Możliwość ponownego wykorzystania zapewnia się przez oparcie się na istniejących regulacyjnych narzędziach sprawozdawczych i analitycznych zamiast tworzenia nowego rozwiązania od podstaw.		Obecnie wniosek nie wymaga stosowania sztucznej inteligencji w odniesieniu do tego rozwiązania cyfrowego.

		przyszłych aktów wykonawczych może być konieczne zaktualizowanie tych istniejących systemów, aby umożliwić stosowanie bardziej zharmonizowanej metodyki dotyczącej wskaźników, wspólnych struktur sprawozdawczości i porównywalnych wyników analiz.			
Rozwiązanie cyfrowe #2 Interfejsy i systemy wymiany danych dotyczących sieci oraz elementy interoperacyjności na potrzeby eksploatacji inteligentnych sieci	Wymóg 2	Odpowiednimi rozwiązaniami cyfrowymi są interfejsy, systemy i elementy interoperacyjności wykorzystywane przez operatorów systemów przesyłowych i operatorów systemów dystrybucyjnych do wymiany i przetwarzania danych dotyczących sieci w sposób zharmonizowany. Mogą one obejmować	Operatorzy systemów przesyłowych i operatorzy systemów dystrybucyjnych, działający w ramach swoich obecnych obowiązków operacyjnych.	Wniosek nie ustanawia usługi cyfrowej przeznaczonej dla obywateli, w związku z czym nie rodzi szczególnych kwestii dotyczących dostępności dla ogółu społeczeństwa. Rozwiązania cyfrowe mają wspierać interoperacyjność i ponowne wykorzystywanie danych oraz powinny w miarę możliwości opierać się na istniejących rozwiązaniach i normach sektorowych, zamiast wymagać całkowicie nowych architektur.	W tekście przewidziano opracowywanie i eksploatację innowacyjnych rozwiązań opartych na danych, które mogą obejmować narzędzia wykorzystujące sztuczną inteligencję do prognozowania, optymalizacji lub zapewniania

		interfejsy komunikacji maszyna–maszyna, bramy wymiany danych, wspólne modele semantyczne, systemy zarządzania danymi oraz inne narzędzia cyfrowe wspierające monitorowanie, optymalizację i koordynację pracy sieci.			obserwowalności systemu.
Rozwiązanie cyfrowe #3 Ramy bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych na potrzeby innowacji	Wymóg 3	Odpowiednim rozwiązaniem cyfrowym są ramy bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych, ustanowione na zasadzie dobrowolności w drodze skoordynowanego porozumienia wspieranego wspólnie przez ENTSO energii elektrycznej i organizację OSD UE. Ramy te mogą opierać się na platformach	Główna odpowiedzialność spoczywa na uczestniczących operatorach systemów przesyłowych i operatorach systemów dystrybucyjnych, natomiast ENTSO energii elektrycznej i organizacja OSD UE wspólnie ułatwiają funkcjonowanie skoordynowanego porozumienia.	We wniosku nie określono konkretnej architektury technologicznej, co pozwala zachować elastyczność i opierać się na istniejącej infrastrukturze lub infrastrukturze pilotażowej. Możliwość ponownego wykorzystania ma zasadnicze znaczenie, ponieważ ramy mają umożliwiać wykorzystywanie opracowanych innowacyjnych rozwiązań przez innych europejskich operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych, którzy wystąpią o dostęp za pośrednictwem skoordynowanego porozumienia.	Ramy te są wyraźnie ukierunkowane na wspieranie innowacyjnych technologii i mogą obejmować narzędzia wykorzystujące sztuczną inteligencję, w tym do modelowania, testowania, optymalizacji lub walidacji.

		cyfrowych, bezpiecznych środowiskach przetwarzania, wspólnych środowiskach testowych i środowiskach do analizy porównawczej, narzędziach walidacyjnych oraz innej infrastrukturze cyfrowej niezbędnej do wspierania opracowywania, testowania, integrowania i wdrażania innowacyjnych technologii na potrzeby eksploatacji i optymalizacji sieci.	Komisja sprawuje nadzór, wydając opinię na temat przekazanych jej porozumień dotyczących zarządzania i porozumień technicznych oraz w drodze ewentualnych aktów wykonawczych przyjmowanych na podstawie art. 61 ust. 5b.	Nie powstają szczególne wymogi dotyczące dostępności, ponieważ nie jest to usługa przeznaczona dla ogółu społeczeństwa.	

W odniesieniu do każdego rozwiązania cyfrowego wyjaśnienie, w jaki sposób to rozwiązanie cyfrowe spełnia wymogi mających zastosowanie polityk cyfrowych i aktów ustawodawczych

Rozwiązanie cyfrowe #1

Polityka cyfrowa lub sektorowa (jeżeli mają zastosowanie)	**Wyjaśnienie, w jaki sposób te polityki są zgodne**
Akt w sprawie sztucznej inteligencji	Każde przyszłe wykorzystanie narzędzi analitycznych opartych na AI przez ACER lub krajowe organy regulacyjne musiałoby być zgodne z aktem w sprawie AI.
Ramy UE dotyczące cyberbezpieczeństwa	Rozwiązanie to musi być również zgodne z ogólnymi unijnymi ramami ochrony danych i cyberbezpieczeństwa.
eIDAS	Brak szczególnego związku
Jednolity portal cyfrowy oraz IMI	Brak szczególnego związku
Inne	

Rozwiązanie cyfrowe #2 – Interfejsy i systemy wymiany danych dotyczących sieci oraz elementy interoperacyjności na potrzeby eksploatacji inteligentnych sieci

Polityka cyfrowa lub sektorowa (jeżeli mają zastosowanie)	**Wyjaśnienie, w jaki sposób te polityki są zgodne**
Akt w sprawie sztucznej inteligencji	W przypadku stosowania takich narzędzi musiałyby one być zgodne z mającymi zastosowanie ramami unijnymi, w szczególności – w stosownych przypadkach – z aktem w sprawie sztucznej inteligencji.
Ramy UE dotyczące cyberbezpieczeństwa	W przypadku stosowania takich narzędzi musiałyby one być zgodne z mającymi zastosowanie ramami unijnymi, w szczególności z obowiązkami związanymi z dyrektywą NIS 2 mającymi zastosowanie do odnośnych podmiotów, a także z innymi wymogami w zakresie cyberbezpieczeństwa wynikającymi z prawa sektorowego.

eIDAS	Brak szczególnego związku
Jednolity portal cyfrowy oraz IMI	Brak szczególnego związku
Inne	

<u>Rozwiązanie cyfrowe #3</u> – Ramy bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych na potrzeby innowacji

Polityka cyfrowa lub sektorowa (jeżeli mają zastosowanie)	**Wyjaśnienie, w jaki sposób te polityki są zgodne**
Akt w sprawie sztucznej inteligencji	W przypadku stosowania narzędzi opartych na sztucznej inteligencji wyraźnie wymagane jest zapewnienie zgodności z aktem w sprawie sztucznej inteligencji, a także z RODO, aktem w sprawie danych, przepisami dotyczącymi cyberbezpieczeństwa i innymi mającymi zastosowanie przepisami Unii.
Ramy UE dotyczące cyberbezpieczeństwa	W przypadku stosowania narzędzi opartych na sztucznej inteligencji – zgodność przepisami dotyczącymi cyberbezpieczeństwa i innymi mającymi zastosowanie przepisami Unii.
eIDAS	Brak szczególnego związku
Jednolity portal cyfrowy oraz IMI	Brak szczególnego związku
Inne	

4.4. Ocena interoperacyjności

W odniesieniu do niniejszej inicjatywy ustawodawczej wymogi dotyczące wymiany danych, wskaźników inteligentnych sieci, skoordynowanych ram innowacji oraz inteligentnych systemów opomiarowania nie ustanawiają transeuropejskiej cyfrowej usługi publicznej w rozumieniu aktu w sprawie Interoperacyjnej Europy ani nie wpływają na taką usługę. Dotyczą one przede wszystkim obowiązków regulacyjnych, operacyjnych porozumień w zakresie wymiany danych oraz infrastruktury cyfrowej podmiotów działających w regulowanym sektorze energii elektrycznej, a nie usług cyfrowych świadczonych przez podmioty unijne lub organy sektora publicznego na rzecz innych takich podmiotów bądź obywateli lub

przedsiębiorstw. Inicjatywa polityczna nie ma wpływu na żadną transgraniczną cyfrową usługę publiczną, w związku z czym sekcja dotycząca oceny interoperacyjności nie ma zastosowania.

4.5. Środki wspierające cyfrowe wdrażanie

Ogólny opis środków wspierających cyfrowe wdrażanie

Opis środka	**Odniesienia do wymogów**	**Rola Komisji** (jeżeli dotyczy)	**Zaangażowane podmioty** (jeżeli dotyczy)	**Harmonogram** (jeżeli dotyczy)
W odniesieniu do wymogu 1 istotnym środkiem wykonawczym jest przygotowanie przez ACER zalecenia dotyczącego wskaźników inteligentnych sieci, a następnie – w stosownych przypadkach – przyjęcie przez Komisję aktów wykonawczych ustanawiających zharmonizowaną metodę. Środek ten wspiera stopniowe tworzenie spójniejszych ram na poziomie Unii służących pomiarowi stopnia wdrażania inteligentnych i cyfrowych rozwiązań sieciowych oraz ich wkładu w efektywne wykorzystanie infrastruktury elektroenergetycznej.	Wymóg 1 (wskaźniki inteligentnych sieci)	Rola Komisji polegałaby na ocenie potrzeby dalszej harmonizacji oraz, w stosownych przypadkach, na przyjęciu aktów wykonawczych.	Zaangażowane podmioty obejmowałyby ACER, Komisję, krajowe organy regulacyjne, operatorów systemów przesyłowych, operatorów systemów dystrybucyjnych oraz odpowiednie zainteresowane strony.	Pierwszym etapem byłoby przyjęcie zalecenia ACER **w ciągu roku od wejścia w życie**, a następnie – w razie potrzeby – przyjęcie na późniejszym etapie ewentualnych aktów wykonawczych.
W odniesieniu do wymogu 2 głównym środkiem wykonawczym jest stopniowe dostosowywanie przez operatorów systemów przesyłowych i operatorów systemów dystrybucyjnych stosowanych przez nich porozumień w zakresie zarządzania danymi, wymiany danych i interoperacyjności, tak aby dane	Wymóg 2 (wymiana danych dotyczących sieci na potrzeby eksploatacji inteligentnych sieci)	Rola Komisji polegałaby głównie na monitorowaniu polityki i podejmowaniu działań następczych w kontekście wdrażania	Zaangażowane podmioty obejmowałyby operatorów systemów przesyłowych, operatorów systemów	Wdrażanie rozpoczęłoby się **od daty rozpoczęcia stosowania rozporządzenia** i postępowałoby stopniowo w miarę dostosowywania przez

dotyczące sieci mogły być wykorzystywane w bardziej zharmonizowany sposób do wspierania wdrażania inteligentnych sieci i innowacyjnych rozwiązań opartych na danych. Jest to przede wszystkim operacyjny środek wykonawczy na poziomie sektora, a nie środek, który miałby zostać określony w akcie Komisji.		rozporządzenia.	dystrybucyjnych, krajowe organy regulacyjne oraz, w stosownych przypadkach, ENTSO energii elektrycznej i organizację OSD UE.	operatorów istniejących systemów i procesów.
W odniesieniu do wymogu 3 kluczowym środkiem wykonawczym jest ustanowienie skoordynowanego porozumienia, którego funkcjonowanie wspólnie ułatwiają ENTSO energii elektrycznej i organizacja OSD UE, w tym opracowanie zasad zarządzania, uczestnictwa oraz zasad technicznych, operacyjnych i dotyczących cyberbezpieczeństwa na potrzeby dobrowolnych ram bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych. Kolejnym środkiem wspierającym jest przyjęcie przez Komisję aktów wykonawczych na podstawie art. 61 ust. 5b, ustanawiających wspólne wytyczne dotyczące modeli, formatów, ontologii i interfejsów danych, przejrzystości i wymogów w zakresie zarządzania ryzykiem.	Wymóg 3 (ramy bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych na potrzeby innowacji)	Rola Komisji obejmowałaby zatem otrzymywanie przekazanych porozumień, wydawanie opinii na ich temat oraz, w stosownych przypadkach, przyjmowanie aktów wykonawczych wspierających spójniejsze i bezpieczniejsze wdrażanie tych ram.	Zaangażowane podmioty obejmowałyby Komisję, ENTSO energii elektrycznej, organizację OSD UE, uczestniczących operatorów systemów przesyłowych i operatorów systemów dystrybucyjnych oraz odpowiednie zainteresowane strony na poziomie europejskim, takie jak organizacje badawczo-technologiczne	Należy się spodziewać, że skoordynowane porozumienie zostanie opracowane **po wejściu w życie rozporządzenia**, natomiast akty wykonawcze zostałyby przyjęte na późniejszym etapie, zależnie od postępów w tworzeniu ram i potrzeby doprecyzowania ich elementów.

			oraz dostawcy rozwiązań przemysłowych.	

ZAŁĄCZNIK
do OCENY SKUTKÓW FINANSOWYCH I CYFROWYCH REGULACJI

Tytuł wniosku:

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/943 w odniesieniu do dostosowania rachunków za energię elektryczną w Unii Europejskiej do przyszłych rozwiązań przez obniżenie kosztów systemowych oraz wspieranie elektryfikacji i cyfryzacji

1. LICZBA i KOSZT ZASOBÓW LUDZKICH UZNANYCH ZA NIEZBĘDNE
2. KOSZT POZOSTAŁYCH WYDATKÓW ADMINISTRACYJNYCH
3. ŁĄCZNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE
4. METODY OBLICZANIA SZACUNKOWYCH KOSZTÓW

4.1. Zasoby ludzkie

4.2. Pozostałe wydatki administracyjne

1. Koszt zasobów ludzkich uznanych za niezbędne

☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich

☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej:

1.1. Finansowane z uchwalonego budżetu

1.1.1 DG ENER

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych		2024		2025		2026		2027		OGÓŁEM 2021–2027		OGÓŁEM 2028–2034	
		EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	**EPC**	**Środki**	**EPC**	**Środki**
Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)													
20 01 02 01 – w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji	AD		0,000		0,000		0,000	1	0,194	**1**	**0,194**	**1**	**0,194**
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
20 01 02 03 – w delegaturach UE	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
Personel zewnętrzny													
20 02 01 i 20 02 02 – Personel zewnętrzny – w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji	AC		0,000		0,000		0,000	2	0,210	**2**	**0,210**	**2**	**0,210**
	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
20 02 03 – personel zewnętrzny – w delegaturach UE	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	AL		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**

	JPD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**		
Inne linie budżetowe związane z zasobami ludzkimi (*proszę określić*)	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**		
	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**		
Suma cząstkowa związana z zasobami ludzkimi – DZIAŁ 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**		

Poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**OGÓŁEM 2021–2027**		**OGÓŁEM 2028–2034**	
		EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki
Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)													
01 01 01 01 Pośrednie badania naukowe	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 Bezpośrednie badania naukowe	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Inne (proszę określić)	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Personel zewnętrzny													
Personel zewnętrzny ze środków operacyjnych	- w centrali	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
		KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- w delegaturach	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		

Unii	AL									**0**	**0,000**		
	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	JPD									**0**	**0,000**		
01 01 01 02 Pośrednie badania naukowe	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 12 Bezpośrednie badania naukowe	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Inne linie budżetowe związane z zasobami ludzkimi (*proszę określić*)	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Suma cząstkowa związana z zasobami ludzkimi – poza DZIAŁEM 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**		
Zasoby ludzkie ogółem (wszystkie działy WRF)		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**

1.1.2 DG JRC

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

DZIAŁ 7		2024		2025		2026		2027		OGÓŁEM 2021–2027		OGÓŁEM 2028–2034	
wieloletnich ram finansowych		EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	**EPC**	**Środki**	**EPC**	**Środki**
Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)													
20 01 02 01 – w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
20 01 02 03 – w delegaturach UE	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Personel zewnętrzny													
20 02 01 i 20 02 02 – Personel zewnętrzny – w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji	AC		0,000		0,000		0,000		0,000		**0,000**		
	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
20 02 03 – personel zewnętrzny – w delegaturach UE	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AL		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	JPD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Inne linie budżetowe	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		

związane z zasobami ludzkimi (*proszę określić*)	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
Suma cząstkowa związana z zasobami ludzkimi – DZIAŁ 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**

Poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**OGÓŁEM 2021–2027**		**OGÓŁEM 2028–2034**	
		EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki
Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)													
01 01 01 01 Pośrednie badania naukowe	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 Bezpośrednie badania naukowe	AD		0,000		0,000		0,000	0,5	0,097	**0,5**	**0,097**	**0,5**	**0,679**
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Inne (proszę określić)	AD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Personel zewnętrzny													
Personel zewnętrzny ze środków operacyjnych	- w centrali AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- w centrali KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- w delegaturach Unii AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- w delegaturach Unii AL		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		

	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	JPD									**0**	**0,000**		
01 01 01 02 Pośrednie badania naukowe	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 12 Bezpośrednie badania naukowe	AC		0,000		0,000		0,000	1,5	0,158	**1,5**	**0,158**	**1,5**	**1,103**
	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Inne linie budżetowe związane z zasobami ludzkimi (*proszę określić*)	AC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	KONIEC		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Suma cząstkowa związana z zasobami ludzkimi – poza DZIAŁEM 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**
Zasoby ludzkie ogółem (wszystkie działy WRF)		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**

1.1.3 Ogółem

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych		2024		2025		2026		2027		OGÓŁEM 2021–2027		OGÓŁEM 2028–2034	
		EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	**EPC**	**Środki**	**EPC**	**Środki**
Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)													
20 01 02 01 – w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji	AD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	1	0,194	**1**	**0,194**	1	1,358
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
20 01 02 03 – w delegaturach UE	AD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Personel zewnętrzny													
20 02 01 i 20 02 02 – Personel zewnętrzny – w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji	AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	2	0,210	**2**	**0,210**	2	1,470
	KONIEC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
20 02 03 – personel zewnętrzny – w delegaturach UE	AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	AL	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	KONIEC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	JPD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Inne linie budżetowe związane z zasobami	AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	KONIEC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		

ludzkimi (*proszę określić*)															
Suma cząstkowa związana z zasobami ludzkimi – DZIAŁ 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**2,828**		

Poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**OGÓŁEM 2021–2027**		**OGÓŁEM 2028–2034**	
		EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki	EPC	Środki
Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)													
01 01 01 01 Pośrednie badania naukowe	AD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 Bezpośrednie badania naukowe	AD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0,5	0,097	**0,5**	**0,097**	**0,5**	**0,679**
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Inne (proszę określić)	AD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Personel zewnętrzny													
Personel zewnętrzny ze środków operacyjnych	- w centrali AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	- w centrali KONIEC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	- w delegaturach Unii AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	- w delegaturach Unii AL	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	- w delegaturach Unii KONIEC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	- w delegaturach Unii JPD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 02 Pośrednie badania naukowe	AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		

	KONIEC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 12 Bezpośrednie badania naukowe	AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	1,5	0,158	**1,5**	**0,158**	**1,5**	**1,103**
	KONIEC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Inne linie budżetowe związane z zasobami ludzkimi (*proszę określić*)	AC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	KONIEC	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Suma cząstkowa związana z zasobami ludzkimi – poza DZIAŁEM 7		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**
Zasoby ludzkie ogółem (wszystkie działy WRF)		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**5**	**0,659**	**5**	**0,659**	**5**	**4,610**

2. Koszt pozostałych wydatków administracyjnych

☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych

☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej:

2.1. Finansowane z uchwalonego budżetu

2.1.1 DG ENER

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**OGÓŁEM 2021–2027**	**OGÓŁEM 2028–2034**
W centrali lub na terytorium UE:						
20 02 06 01 – Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne				0,018	**0,018**	**0,126**
20 02 06 02 – Koszty konferencji i spotkań					**0,000**	
20 02 06 03 – Komitety					**0,000**	
20 02 06 04 – Badania i konsultacje					**0,000**	

20 04 – Wydatki na IT (ponoszone przez organizację)[1]					**0,000**	
Inne linie budżetowe niezwiązane z zasobami ludzkimi (*określić w stosownych przypadkach*)					**0,000**	
W delegaturach Unii						
20 02 07 01 – Wydatki na podróże służbowe, konferencje i cele reprezentacyjne					**0,000**	
20 02 07 02 – Szkolenia specjalistyczne personelu					**0,000**	
20 03 05 – Infrastruktura i logistyka					**0,000**	
Inne linie budżetowe niezwiązane z zasobami ludzkimi (*określić w stosownych przypadkach*)					**0,000**	
Suma cząstkowa innych linii budżetowych – DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**OGÓŁEM 2021–2027**	**PO ROKU 2027**
Wydatki na pomoc techniczną i administracyjną (oprócz personelu zewnętrznego) ze środków operacyjnych (dawne linie „BA”):	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- w centrali					**0,000**	
- w delegaturach Unii					**0,000**	
Inne wydatki na zarządzanie w dziedzinie badań naukowych					**0,000**	
Wydatki na IT wynikające z realizacji polityki tytułem programów operacyjnych[2]					**0,000**	
Wydatki na instytucjonalne systemy IT tytułem programów operacyjnych[3]					**0,000**	
Inne linie budżetowe niezwiązane z zasobami ludzkimi (*określić w stosownych przypadkach*)					**0,000**	

1 Należy zasięgnąć opinii zespołu ds. inwestycji informatycznych DG DIGIT (zob. wytyczne w sprawie finansowania technologii informatycznych, C(2020) 6126 final z 10.9.2020, s. 7).

2 Należy zasięgnąć opinii zespołu ds. inwestycji informatycznych DG DIGIT (zob. wytyczne w sprawie finansowania technologii informatycznych, C(2020) 6126 final z 10.9.2020, s. 7).

3 Pozycja ta obejmuje lokalne systemy administracyjne i wkłady na rzecz współfinansowania instytucjonalnych systemów informatycznych (zob. wytyczne w sprawie finansowania technologii informatycznych, C(2020) 6126 final z 10.9.2020).

Suma cząstkowa innych linii budżetowych – poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	
Inne wydatki administracyjne ogółem (wszystkie działy WRF)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

2.1.3. Ogółem

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM 2021–2027	PO ROKU 2027
W centrali lub na terytorium UE:						
20 02 06 01 – Podróże służbowe i koszty reprezentacyjne	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	**0,126**
20 02 06 02 – Koszty konferencji i spotkań	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 06 03 – Komitety	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 06 04 – Badania i konsultacje	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 04 – Wydatki na IT (ponoszone przez organizację)[4]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Inne linie budżetowe niezwiązane z zasobami ludzkimi (*określić w stosownych przypadkach*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
W delegaturach Unii						
20 02 07 01 – Wydatki na podróże służbowe, konferencje i cele reprezentacyjne	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 07 02 – Szkolenia specjalistyczne personelu	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 03 05 – Infrastruktura i logistyka	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Inne linie budżetowe niezwiązane z zasobami ludzkimi (*określić w stosownych przypadkach*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Suma cząstkowa innych linii budżetowych – DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

4 Należy zasięgnąć opinii zespołu ds. inwestycji informatycznych DG DIGIT (zob. wytyczne w sprawie finansowania technologii informatycznych, C(2020) 6126 final z 10.9.2020, s. 7).

Poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM 2021–2027	PO ROKU 2027
Wydatki na pomoc techniczną i administracyjną (oprócz personelu zewnętrznego) ze środków operacyjnych (dawne linie „BA”):	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- w centrali	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- w delegaturach Unii	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Inne wydatki na zarządzanie w dziedzinie badań naukowych	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Wydatki na IT wynikające z realizacji polityki tytułem programów operacyjnych[5]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Wydatki na instytucjonalne systemy IT tytułem programów operacyjnych[6]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Inne linie budżetowe niezwiązane z zasobami ludzkimi (*określić w stosownych przypadkach*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Suma cząstkowa innych linii budżetowych – poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	
Inne wydatki administracyjne ogółem (wszystkie działy WRF)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

5 Należy zasięgnąć opinii zespołu ds. inwestycji informatycznych DG DIGIT (zob. wytyczne w sprawie finansowania technologii informatycznych, C(2020) 6126 final z 10.9.2020, s. 7).

6 Pozycja ta obejmuje lokalne systemy administracyjne i wkłady na rzecz współfinansowania instytucjonalnych systemów informatycznych (zob. wytyczne w sprawie finansowania technologii informatycznych, C(2020) 6126 final z 10.9.2020).

3. Koszty administracyjne ogółem (wszystkie działy WRF)

3.1. Środki z uchwalonego budżetu

3.1.1. DG ENER

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Streszczenie	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM 2021–2027	OGÓŁEM 2028–2034
Dział 7 – Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
Dział 7 – Inne wydatki administracyjne	0,000	0,000	0,000	0,180	**0,180**	0,126
Suma cząstkowa działu 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,584**	**0,584**	**2,954**
Poza działem 7 – Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Poza działem 7 – Inne wydatki administracyjne	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Suma cząstkowa innych działów	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
OGÓŁEM DZIAŁ 7 i poza DZIAŁEM 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,584**	**0,584**	**2,954**

3.1.2. Wspólne Centrum Badawcze

Streszczenie	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM 2021–2027	OGÓŁEM 2028–2034
Dział 7 – Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Dział 7 – Inne wydatki administracyjne	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Suma cząstkowa działu 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Poza działem 7 – Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Poza działem 7 – Inne wydatki administracyjne	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Suma cząstkowa innych działów	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
OGÓŁEM DZIAŁ 7 i poza DZIAŁEM 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**

3.1.3. OGÓŁEM

Streszczenie	2024	2025	2026	2027	OGÓŁEM 2021–2027	OGÓŁEM 2028–2034
Dział 7 – Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
Dział 7 – Inne wydatki administracyjne	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	0,126
Suma cząstkowa działu 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
Poza działem 7 – Zasoby ludzkie	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Poza działem 7 – Inne wydatki administracyjne	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Suma cząstkowa innych działów	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
OGÓŁEM DZIAŁ 7 i poza DZIAŁEM 7	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,677**	**0,677**	**4,736**

Potrzeby w zakresie innych środków administracyjnych zostaną pokryte ze środków już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

4. Metody obliczania szacunkowych kosztów

4.1. Zasoby ludzkie

DG ENER dokładnie oceniła zasoby ludzkie niezbędne do wdrożenia niniejszego wniosku i przeprowadziła przegląd wewnętrzny, aby ustalić, czy którekolwiek z nowych działań można zrealizować w drodze przesunięcia zasobów w obrębie dyrekcji generalnej. W ocenie ten potwierdzono, że zadań tych nie można przejąć w drodze wewnętrznych przesunięć kadrowych bez negatywnego wpływu na realizację obecnych podstawowych priorytetów, w szczególności ze względu na już znaczne obciążenie pracą związane z wdrażaniem reformy struktury rynku energii elektrycznej, pakietu dotyczącego europejskich sieci energetycznych oraz szerzej zakrojonego programu cyfryzacji sektora energii. Wniosek wymaga zatem przydzielenia dodatkowych zasobów przeznaczonych na te zadania, aby zapewnić jego skuteczne i terminowe wdrożenie. W wyniku tej oceny stwierdzono, że **wewnętrzne przesunięcie zasobów nie jest rozwiązaniem możliwym do zastosowania**. Wniosek powoduje znaczny wzrost obciążenia pracą, zwłaszcza w związku z wymogami 1–5 (zob. sekcja 1.5.1), któremu nie towarzyszy żadne odpowiednie ograniczenie obecnie wykonywanych działań. Jednocześnie zadania związane z wnioskiem wymagają specjalistycznej wiedzy technicznej i stałego zaangażowania w perspektywie długoterminowej.

Obecny personel wykorzystuje już w pełni swoje zdolności operacyjne i jest nadmiernie obciążony równoczesną realizacją priorytetów politycznych oraz zadaniami związanymi z kryzysem energetycznym, co pozostawia bardzo ograniczone możliwości przejęcia dodatkowych obowiązków. Rozwiązania tymczasowe nie stanowiłyby zatem wiarygodnego ani trwałego rozwiązania. W tym kontekście wdrożenie wniosku ustawodawczego wymaga odpowiedniego wzmocnienia zasobów kadrowych, aby DG ENER dysponowała zasobami niezbędnymi do sprostania złożoności nowych zadań i zapewnienia ciągłości ich realizacji.

W celu wsparcia skutecznego wdrożenia wniosku konieczne jest zatem przydzielenie dodatkowego personelu, tj. jednego dodatkowego EPC stanowiska urzędniczego do prac nad ramami wymiany danych, które będą stanowiły stałe działanie długoterminowe, oraz dwóch dodatkowych EPC pracowników kontraktowych do wsparcia opracowywania i przygotowywania aktów wykonawczych. Dzięki tym dodatkowym etatom DG ENER będzie mogła skutecznie i w sposób zrównoważony wywiązywać się z nowych obowiązków ustawodawczych.

DG JRC przeprowadziła szczegółową ocenę dodatkowych zasobów ludzkich niezbędnych do wdrożenia niniejszego wniosku oraz przegląd wewnętrzny, aby ustalić, czy nowymi działaniami można zarządzać w drodze przesunięcia zasobów w obrębie dyrekcji generalnej, z uwzględnieniem również ewentualnych synergii z prowadzonymi działaniami. Aby zrealizować te dodatkowe działania (wymagające nakładu pracy odpowiadającego 2 EPC), **JRC dokona wewnętrznego przesunięcia zasobów**.

Personel niezbędny do wdrożenia wniosku (w EPC):

	Przeniesiony wewnętrznie		**Personel dodatkowy**		
	W ramach wdrażających dyrekcji generalnych*	**Wyjątkowo z puli przeniesień Komisji po uzyskaniu informacji od CMB****	**Finansowany z działu 7***/„Badania naukowe”	**Finansowany z linii BA**	**Finansowany z opłat**
Stanowiska w planie zatrudnienia	0,5 AD DG JRC	1 DG ENER		Nie dotyczy	
Personel zewnętrzny (CA, SNE, INT)	1,5 CA DG JRC	2 CA DG ENER			

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych

Uwaga: Średnie koszty dla poszczególnych kategorii pracowników w centrali są dostępne na stronie BUDGpedia: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/financial-statement.aspx

☒ Urzędnicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony

Wdrożenie przepisów dotyczących opłat sieciowych, wskaźników inteligentnych sieci, wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych oraz ponownego wykorzystywania danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów badań naukowych i innowacji wiąże się z szeregiem nowych zadań dla Komisji, których skuteczna i terminowa realizacja wymaga odpowiednich zasobów. Zadania te mają charakter przekrojowy, ponieważ łączą zagadnienia regulacji sektora energetycznego, polityki cyfrowej, zarządzania danymi, cyberbezpieczeństwa i wspierania innowacji, oraz wymagają stałej współpracy z szerokim gronem podmiotów na poziomie Unii i na poziomie krajowym.

DG ENER

Przydzielenie DG ENER **jednego stałego stanowiska urzędniczego (grupa funkcyjna AD) (1 EPC)** jest niezbędne do zapewnienia długoterminowego zarządzania nowymi ramami ustanowionymi na podstawie art. 18a oraz koordynacji tych ram i nadzoru regulacyjnego nad nimi. Obejmuje to kierowanie wdrażaniem ram wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych, zapewnianie ich spójności z szerszymi ramami prawnymi Unii (w tym z aktem w sprawie danych, aktem w sprawie AI i przepisami dotyczącymi cyberbezpieczeństwa), koordynowanie działań we współpracy z ACER, ENTSO energii elektrycznej, organizacją OSD UE i państwami członkowskimi oraz nadzorowanie działań następczych podejmowanych w związku z opinią Komisji w sprawie skoordynowanego porozumienia.

Zasoby te byłyby związane z wymogiem 1 i obejmowałyby w szczególności następujące zadania:

Kierowanie procesem i koordynacja regulacyjna

- Koordynowanie całego procesu wdrażania z ACER, ENTSO energii elektrycznej, organizacją OSD UE, OSP, OSD, państwami członkowskimi i innymi odpowiednimi

zainteresowanymi stronami.

- Zarządzanie procesem przygotowywania opinii Komisji w sprawie skoordynowanego porozumienia przekazanego Komisji zgodnie z art. 18a ust. 5, w tym oceną elementów dotyczących modelu zarządzania, zasad uczestnictwa, środków technicznych i operacyjnych, przejrzystości i zabezpieczeń w zakresie cyberbezpieczeństwa.
- Zapewnianie spójności inicjatywy z szerszymi ramami unijnymi dotyczącymi rynków energii elektrycznej, cyfryzacji, cyberbezpieczeństwa, ochrony danych, sztucznej inteligencji i polityki przemysłowej.

Działania następcze w zakresie polityki i prawa

- Ocena skutków regulacyjnych zaleceń ACER i sprawozdań z postępów dotyczących wskaźników inteligentnych sieci.
- Prowadzenie działań następczych w związku z wdrażaniem dobrowolnych ram wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych, w tym sposobu uwzględnienia opinii Komisji.
- Koordynacja z odpowiednimi służbami Komisji, w szczególności w kwestiach związanych z zarządzaniem danymi, cyberbezpieczeństwem, sztuczną inteligencją i infrastrukturą krytyczną.

Zaangażowanie zainteresowanych stron i monitorowanie

- Organizowanie posiedzeń, warsztatów eksperckich i ukierunkowanych konsultacji z OSP, OSD, ENTSO energii elektrycznej, organizacją OSD UE, ACER, przedstawicielami przemysłu, podmiotami działającymi w sektorze badań naukowych i innymi zainteresowanymi stronami oraz podejmowanie działań następczych w związku z nimi.
- Monitorowanie postępów we wdrażaniu i wspieranie, w razie potrzeby, przyszłych aktualizacji ram wykonawczych.

Zadania te mają charakter strukturalny i długoterminowy, ponieważ dotyczą stałego monitorowania cyfryzacji sieci elektroenergetycznych na poziomie Unii, jej dalszego rozwoju i zarządzania nią. Wykraczają one poza obecny zakres działalności DG ENER, który nie obejmuje nadzoru operacyjnego nad ramami na poziomie Unii dotyczącymi wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów innowacji. Obecny personel jest już w pełni zaangażowany w trwające wdrażanie przepisów i opracowywanie polityki oraz nie ma możliwości przejęcia tych dodatkowych obowiązków o charakterze przekrojowym i wymagających intensywnej koordynacji.

Obejmowałoby to również działania następcze w ograniczonym zakresie związane z wdrażaniem art. 18b dotyczącego inteligentnych systemów opomiarowania.

☒ Personel zewnętrzny

DG ENER

Do wspierania przygotowania, opracowania i przyjęcia **aktów wykonawczych** na podstawie art. 61 (metody ustalania taryf, wskaźniki inteligentnych sieci i ponowne wykorzystywanie danych) w związku z następującymi wymogami potrzebne są **dwa EPC pracowników kontraktowych (CA) zatrudnionych na czas określony**:

- Wymóg 2: Zgodnie z art. 18a Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych określających wytyczne mające umożliwić zgodne z prawem, bezpieczne i kontrolowane ponowne wykorzystywanie danych dotyczących sieci elektroenergetycznych do celów badań naukowych i innowacji służących interesowi publicznemu oraz wspierających eksploatację i optymalizację systemu elektroenergetycznego (art. 61 ust. 5b). Obejmuje to przygotowanie techniczne i prawne, konsultacje z zainteresowanymi stronami, opracowywanie projektów i działania następcze w związku z wdrażaniem. Na realizację tego zadania DG ENER potrzebuje

szacunkowo 0,5 EPC. Zasoby te służyłyby w szczególności przygotowywaniu i opracowywaniu projektów aktów wykonawczych na podstawie art. 61 ust. 5a i 5b oraz kierowaniu procesem ich przyjmowania, w tym prowadzeniu konsultacji pomiędzy służbami i konsultacji z państwami członkowskimi zgodnie z odpowiednią procedurą komitetową.

- Wymóg 3: Zgodnie z art. 18 Komisja może przyjąć akty wykonawcze określające wytyczne dotyczące zharmonizowanej metody ustalania taryf (art. 61 ust. 5a). Zadanie to wymaga zwiększenia zdolności analitycznych, regulacyjnych i koordynacyjnych DG ENER, w tym przeznaczenia szacunkowo 1 EPC na przygotowanie aktów wykonawczych. Zasoby te służyłyby w szczególności prowadzeniu działań następczych w zakresie polityki i prawa.
- Wymóg 4: Zgodnie z art. 18a Komisja może przyjąć akty wykonawcze dotyczące wskaźników inteligentnych sieci (art. 61 ust. 5a). Zadanie to wymaga zwiększenia zdolności analitycznych, regulacyjnych i koordynacyjnych DG ENER, w tym przeznaczenia szacunkowo 0,5 EPC na przygotowanie aktów wykonawczych. Zasoby te służyłyby w szczególności prowadzeniu działań następczych w zakresie polityki i prawa.

Natężenie tych działań będzie większe na początkowym etapie wdrażania oraz podczas okresowych aktualizacji ram wykonawczych. Przez określony czas wymagają one znacznych zdolności analitycznych i koordynacyjnych, lecz nie należy się spodziewać, aby po ustanowieniu głównych ram wykonawczych wymagały stałego zwiększenia zasobów kadrowych.

Poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych

☒ Jedynie stanowiska finansowane z budżetu na badania naukowe

DG JRC

DG JRC przeprowadziła szczegółową ocenę wsparcia technicznego i naukowego niezbędnego do wdrożenia wniosku oraz przeanalizowała możliwość dokonania wewnętrznych przesunięć zasobów. Mając na uwadze pewne synergie z bieżącymi działaniami w dziedzinie cyfryzacji systemu energetycznego i cyberbezpieczeństwa, DG JRC przeznaczy na realizację tych dodatkowych działań 0,5 EPC personelu z grupy funkcyjnej AD, przesuniętego z zasobów wewnętrznych, który będzie wspierać opracowywanie aktów wykonawczych. Obejmuje to wnoszenie wkładu technicznego podczas przygotowywania aktów wykonawczych zgodnie z art. 61 ust. 5b, obejmującego między innymi modele, ontologie i interfejsy danych, architektury interoperacyjności oraz specyfikacje techniczne.

☒ Personel zewnętrzny

Wspólne Centrum Badawcze

DG JRC przeprowadziła szczegółową ocenę wsparcia technicznego i naukowego niezbędnego do wdrożenia wniosku oraz przeanalizowała możliwość dokonania wewnętrznych przesunięć zasobów. Mając na uwadze pewne synergie z bieżącymi działaniami w dziedzinie cyfryzacji systemu energetycznego i cyberbezpieczeństwa, **JRC dokona wewnętrznego przesunięcia 1,5 EPC pracowników kontraktowych (CA)**, aby zrealizować te dodatkowe działania i zapewnić doradztwo techniczne i naukowe na potrzeby rozwoju dobrowolnych ram bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych na podstawie art. 18a ust. 5. Obejmuje ono opracowywanie wytycznych dotyczących metod testowania i walidacji oraz podstawowych wymogów w zakresie cyberbezpieczeństwa.

Jeżeli chodzi o ramy wymiany danych, wsparcie JRC koncentrowałoby się w szczególności na następujących działaniach:

- Wspieraniu opracowywania, w odpowiednim czasie, przypadków użycia istotnych z punktu widzenia polityki i związanych z planowaniem, eksploatacją i optymalizacją sieci elektroenergetycznej.

- Wspieraniu dobrowolnych ram bezpiecznej wymiany danych dotyczących sieci elektroenergetycznych przez opracowanie metodyk niezależnego testowania, analizy porównawczej i walidacji innowacyjnych narzędzi cyfrowych, które mają zostać opracowane na podstawie art. 18a ust. 5 na potrzeby eksploatacji i optymalizacji sieci elektroenergetycznych.

4.2. Pozostałe wydatki administracyjne

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych

DG ds. Energii: Koszty podróży służbowych i posiedzeń przypadające na każde stanowisko szacuje się na około 6 000 EUR.

na osobę rocznie

Poza DZIAŁEM 7 wieloletnich ram finansowych